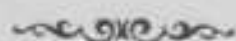

DELFTSCHE
STUDENTEN-ALMANAK.

VOOR

1860.

TE DELFT, BIJ W. BEETS.

—
1860.

bij H. L. Smits, te 's Gravenhage.

INHOUD.

Kalender.

Tijdperken	Bladz.	3.
Guldengetal, Epacta, enz	"	3.
Zons- en Maansverduisteringen	"	4.
Verjaardagen der leden van het Koninklijke Huis	"	6.
Akademische Gedenkdagen	"	8.
Kalender	"	9.
Tafel van het lengen en korten der dagen	"	21.
Schijngestalten der Maan	"	23.
Paasch-tafel voor 1860—1871	"	25.

Vertrek der Posten.

Vertrek der posten van het Postkantoor te Delft	"	26.
Opgave der uren ter bezorging van brieven aan het Postkantoor	"	28.

Voornaamste Reisgelegenheden in Nederland.

Vertrek der Diligences	"	29.
" " Trek- en Marktschuiten	"	31.

Vertrek der Post- en Voetboden	Blz. 35.
" " Dorpschuiten	" 37.
Verdere reisgelegenheden in Nederland	" 39.
Vertrek der Spoortreinen	" 60.

Akademie.

Hoogleeraren, enz.	" 71.
Opgave der Collegie-uren	" 74.
Akademische Inrigtingen	" 81.
Reglement op het bezoek der Bibliotheek	" 82.

Studentencorps.

Naamlijst der leden van het Corps	" 88.
Geen leden van het Corps	" 97.
Ambtenaren 1e klasse	" 98.
Getal der ingeschrevenen op de rollen dezer Akademie	" 99.
Commissiën uit de Studenten	" 100.
Lijst der Gezelschappen	" 103.
Promotiën	" 105.
Vervolg op de Geschiedenis der Delftsche Akademie	" 107.

Mengelwerk.

Aan mijne Gendsche Broeders	" 127.
De Winter.	" 129.
Annetteke	" 131.
De Beer	" 205.
Mijn beminde	" 209.
Schrijven	" 210.
Het Schemeravondgezag	" 221.
Een declaratie.	" 223.
Bladvulling	" 245.

Poezy en Liefde	Blz. 246.
Aan Carona, de zangeres	„ 247.
Ik denk aan u	„ 248.
Prospectus voor een nieuw en oorspronkelijk werk, getiteld: Woordenboek voor de Akademie-burgers van Nederland	„ 249.
De Crinoline	„ 255.
Grafschrift op een schrijver	„ 256.
Varia	„ 257.

ERRATUM.

Op bladz. 105 staat onder de in 1859 gepromoveerde
Ambtenaren 2^e klasse abusievelijk opgegeven: G. F. H.
SCHARTEN.

KALENDER.

KALENDAR

TIJDPERKEN.

Het jaar 1860 van de Christelijke jaartelling
is het jaar:

- 7368—7369 volgens de hedendaagsche Grieken.
- 6573 volgens de Juliaansche periode.
- 5621 sedert de schepping, volgens de Israëlitcn (aanvan-
gende 17 Sept. 1860.
- 2636 sedert de eerste Olympiade, of het 4^e jaar van de
659^e Olympiade.
- 2613 sedert de stichting van Rome, volgens Varro.
- 2607 volgens de jaartelling van Nobonassar.
- 1788 volg. de jaartelling van Adji Saka (aanv. 31 Julij 1859).
- 1276 van de Hegira (aanvangende 31 Julij 1859).
- 281 sedert de Unie van Utrecht.
- 47 van de Herstelling van Nederland.

	<i>Gregoriaansche Kalender.</i>	<i>Juliaansche Kalender.</i>
Het Guldengetal	XVIII.	XVIII.
De Epacta	VII.	XVIII.
De Zonnecirkel	XXI.	XXI.
De Romeinsche Indictie	III.	III.
De Zondagsletter	A. G.	C. B.

JAARGETIJDEN.

- De Lente begint den . . . 20 Maart.
- De Zomer „ „ . . . 20 Junij.
- De Herfst „ „ . . . 22 September.
- De Winter „ „ . . . 21 December.

ZONS- EN MAANSVERDUISTERINGEN

VOOR HET JAAR 1860.

Er zullen gedurende dit jaar twee Zons- en twee Maansverduisteringen plaats hebben, van welke de tweede Zons- en de eerste Maansverduistering in Nederland zichtbaar zullen zijn.

ZONSVERDUISTERING, 22 JANUARIJ.

Zigtbaar alleen in de Stille Zuid-Zee en een klein deel van Zuid-Amerika.

MAANSVERDUISTERING, NACHT VAN 6 OP 7 FEBRUARIJ.

Zigtbaar in Europa, Afrika en Amerika, de aanvang der verduistering mede in het westelijk gedeelte van Azië.

Aanvang: 's nachts 1 u. 19 min.

Midden: „ 2 u. 46 min.

Einde: „ 4 u. 13 min.

Grootte 9.8 duim.

ZONSVERDUISTERING, 18 JULIJ.

Zigtbaar in Europa, Noord-Amerika, het grootste gedeelte van Afrika en het westelijk gedeelte van Azië.

Voor Delft:

Aanvang: 's namidd. 2 u. 1 min.

Midden: „ 3 u. 7 min.

Einde: „ 4 u. 12 min.

Grootte 9.1 duim.

MAANSVERDUISTERING, 1 AUGUSTUS.

Zigtbaar in Azië, Afrika en Australie.

De opgegeven tijd is middelbare tijd te Delft.

VERJAARDAGEN

DER

LEDEN VAN HET KONINKLIJK HUIS.

- 19 Januarij. H. M. Anna Paulowna, Koningin-Weduwe,
geb. 1795.
- 1 Februarij. Louisa Augusta Wilhelmina Amalia
van Pruissen, Gemalin van Prins Frede-
rik, geb. 1808.
- 19 „ Z. M. Willem Alexander Paul Frede-
rik Lodewijk, Koning Willem III,
geb. 1817.
- 28 „ Willem Frederik Karel. Prins der
Nederlanden, geb. 1797.
- 8 April. Wilhelmina Maria Sophia Louisa,
Erf-Groot-Hertogin van Saxon-Weimar-
Eisenach, geb. 1824.
- 3 Mei. Karel Lodewijk Eugenius, Hertog
van Scandinavië, Koning van Zweden en
Noorwegen, Schoonzoon van Prins Fre-
derik, geb. 1826.
- 9 „ Wilhelmina Frederika Louisa Char-
lotta Marianna, Prinses der Neder-
landen, geb. 1810.
- 20 „ Amalia Maria da Gloria Augusta,
Hertogin van Saxon-Weimar-Eisenach, Ge-
malin van Prins Hendrik, geb. 1830.

-
- 13 Junij. Willem Frederik Hendrik, Prins der
Nederlanden, geb. 1820.
- 17 „ H. M. Sophia Frederika Mathilda,
Koningin der Nederlanden, geb. Prinses
van Wurtemberg, geb. 1818.
- 24 „ Karel Alexander Augusta Jan, Erf-
Groot-Hertog van Saxon-Weimar-Eisenach,
Schoonbroeder des Konings, geb. 1818.
- 5 Julij. Wilhelmina Frederika Anna Elisa-
beth Maria, tweede dochter van Z. H. H.
Prins Frederik, geb. 1841.
- 5 Augustus. Wilhelmina Frederika Alexandrina
Anna Louisa, Koningin van Zweden
en Noorwegen, geb. 1828.
- 25 „ Willem Alexander Karel Frederik
Hendrik, Prins der Nederlanden, geb.
1851.
- 4 September. Z. K. H. Willem Nicolaas Alexander
Frederik Karel Hendrik, Prins van
Oranje, Kroonprins der Nederlanden, geb.
1840.
-

AKADEMISCHE GEDENKDAGEN.

- 4 Jan. 1843. Oprigting van de Akademie te Delft.
8 „ 1632. Stichting van het Athenaeum te Amsterdam.
8 Febr. 1575. Stichting van de Hoogeschool te Leiden.
16 „ 1630. Stichting van het Athenaeum te Deventer.
26 Mrt. 1636. Stichting van de Hoogeschool te Utrecht.
23 Aug. 1614. Stichting van de Hoogeschool te Groningen.
25 Sept. 1816. Stichting van de Hoogeschool te Gent.

JANUARIJ, 31 dagen.

- 1 Zondag.
- 2 Maandag.
- 3 Dingsdag.
- 4 Woensdag.
- 5 Donderdag.
- 6 Vrijdag.
- 7 Zaturdag.
- 8 Zondag.
- 9 Maandag.
- 10 Dingsdag.
- 11 Woensdag.
- 12 Donderdag.
- 13 Vrijdag.
- 14 Zaturdag.
- 15 Zondag.
- 16 Maandag.
- 17 Dingsdag.
- 18 Woensdag.
- 19 Donderdag.
- 20 Vrijdag.
- 21 Zaturdag.
- 22 Zondag.
- 23 Maandag.
- 24 Dingsdag.
- 25 Woensdag.
- 26 Donderdag.
- 27 Vrijdag.
- 28 Zaturdag.
- 29 Zondag.
- 30 Maandag.
- 31 Dingsdag.

Nieuwjaarsdag.

Drie Koningen.

1 Januarij 1860 voor de Grieken.

FEBRUARIJ, 29 dagen.

1	Woensdag.	
2	Donderdag.	
3	Vrijdag.	
4	Zaterdag.	
5	Zondag.	Septuagesima.
6	Maandag.	
7	Dingsdag.	
8	Woensdag.	
9	Donderdag.	
10	Vrijdag.	
11	Zaterdag.	
12	Zondag.	Sexagesima.
13	Maandag.	
14	Dingsdag.	
15	Woensdag.	
16	Donderdag.	
17	Vrijdag.	
18	Zaterdag.	
19	Zondag.	Quinquagesima.
20	Maandag.	
21	Dingsdag.	Vastenavond.
22	Woensdag.	Aschdag.
23	Donderdag.	
24	Vrijdag.	
25	Zaterdag.	
26	Zondag.	Invoca
27	Maandag.	
28	Dingsdag.	
29	Woensdag.	Quatertemper.

M A A R T , 31 dagen.

- 1 Donderdag.
- 2 Vrijdag.
- 3 Zaturdag.
- 4 Zondag.
- 5 Maandag.
- 6 Dingsdag.
- 7 Woensdag.
- 8 Donderdag.
- 9 Vrijdag.
- 10 Zaturdag.
- 11 Zondag.
- 12 Maandag.
- 13 Dingsdag.
- 14 Woensdag.
- 15 Donderdag.
- 16 Vrijdag.
- 17 Zaturdag.
- 18 Zondag.
- 19 Maandag.
- 20 Dingsdag.
- 21 Woensdag.
- 22 Donderdag.
- 23 Vrijdag.
- 24 Zaturdag.
- 25 Zondag.
- 26 Maandag.
- 27 Dingsdag.
- 28 Woensdag.
- 29 Donderdag.
- 30 Vrijdag.
- 31 Zaturdag.

Reminiscere.

Oculi.

Laetare.

Maria boodschap.

APRIL, 30 dagen.

1 Zondag.	Palmzondag.
2 Maandag.	
3 Dingsdag.	
4 Woensdag.	
5 Donderdag.	Witte Donderdag.
6 Vrijdag.	Goede Vrijdag.
7 Zaterdag.	Israel. Paaschfeest.
8 Zondag.	Paschen.
9 Maandag.	2e Paaschdag.
10 Dingsdag.	
11 Woensdag.	
12 Donderdag.	
13 Vrijdag.	Israel. Paaschfeest.
14 Zaterdag.	Israel. Paaschfeest.
15 Zondag.	Quasimodo.
16 Maandag.	
17 Dingsdag.	
18 Woensdag.	
19 Donderdag.	
20 Vrijdag.	
21 Zaterdag.	
22 Zondag.	Miserere.
23 Maandag.	
24 Dingsdag.	
25 Woensdag.	
26 Donderdag.	
27 Vrijdag.	
28 Zaterdag.	
29 Zondag.	Jubilate.
30 Maandag.	

MEI, 31 dagen.

1 Dingsdag.	
2 Woensdag.	
3 Donderdag.	Kruisvinding.
4 Vrijdag.	
5 Zaterdag.	
6 Zondag.	Cantate.
7 Maandag.	
8 Dingsdag.	
9 Woensdag.	
10 Donderdag.	
11 Vrijdag.	
12 Zaterdag.	
13 Zondag.	Rogate.
14 Maandag.	's Gravenhaagsche kermis.
15 Dingsdag.	
16 Woensdag.	
17 Donderdag.	Hemelvaartsdag.
18 Vrijdag.	
19 Zaterdag.	
20 Zondag.	Exaudi.
21 Maandag.	
22 Dingsdag.	
23 Woensdag.	
24 Donderdag.	
25 Vrijdag.	
26 Zaterdag.	
27 Zondag.	Pinksteren.
28 Maandag.	2 ^e Pinsterdag.
29 Dingsdag.	
30 Woensdag.	Quatertemper.
31 Donderdag.	

JUNI, 30 dagen.

1	Vrijdag.	
2	Zaterdag.	
3	Zondag.	H. Drievuldigheid.
4	Maandag.	
5	Dingsdag.	
6	Woensdag.	
7	Donderdag.	Sacramentsdag.
8	Vrijdag.	
9	Zaterdag.	
10	Zondag.	
11	Maandag.	
12	Vrijdag.	
13	Zaterdag.	
14	Zondag.	
15	Vrijdag.	
16	Zaterdag.	
17	Zondag.	Dankdag slag van Waterloo.
18	Maandag.	
19	Dingsdag.	
20	Woensdag.	
21	Donderdag.	
22	Vrijdag.	
23	Zaterdag.	
24	Zondag.	
25	Maandag.	
26	Dingsdag.	
27	Woensdag.	
28	Donderdag.	
29	Vrijdag.	
30	Zaterdag.	

JULIJ, 31 dagen.

- 1 Zondag.
- 2 Maandag.
- 3 Dingsdag.
- 4 Woensdag.
- 5 Donderdag.
- 6 Vrijdag.
- 7 Zaterdag.
- 8 Zondag.
- 9 Maandag.
- 10 Dingsdag.
- 11 Woensdag.
- 12 Donderdag.
- 13 Vrijdag.
- 14 Zaterdag.
- 15 Zondag.
- 16 Maandag.
- 17 Dingsdag.
- 18 Woensdag.
- 19 Donderdag.
- 20 Vrijdag.
- 21 Zaterdag.
- 22 Zondag.
- 23 Maandag.
- 24 Dingsdag.
- 25 Woensdag.
- 26 Donderdag.
- 27 Vrijdag.
- 28 Zaterdag.
- 29 Zondag.
- 30 Maandag.
- 31 Dingsdag.

Begin der Hondsdagen.

AUGUSTUS, 31 dagen.

- 1 Woensdag.
- 2 Donderdag.
- 3 Vrijdag.
- 4 Zaturdag.
- 5 Zondag.
- 6 Maandag.
- 7 Dingsdag.
- 8 Woensdag.
- 9 Donderdag.
- 10 Vrijdag.
- 11 Zaturdag.
- 12 Zondag.
- 13 Maandag.
- 14 Dingsdag.
- 15 Woensdag.
- 16 Donderdag.
- 17 Vrijdag.
- 18 Zaturdag.
- 19 Zondag.
- 20 Maandag.
- 21 Dingsdag.
- 22 Woensdag.
- 23 Donderdag.
- 24 Vrijdag.
- 25 Zaturdag.
- 26 Zondag.
- 27 Maandag.
- 28 Dingsdag.
- 29 Woensdag.
- 30 Donderdag.
- 31 Vrijdag.

Einde der Hondsdagen.

SEPTEMBER, 29 dagen.

- 1 Zaturdag.
- 2 Zondag.
- 3 Maandag.
- 4 Dingsdag.
- 5 Woensdag.
- 6 Donderdag.
- 7 Vrijdag.
- 8 Zaturdag.
- 9 Zondag.
- 10 Maandag.
- 11 Dingsdag.
- 12 Woensdag.
- 13 Donderdag.
- 14 Vrijdag.
- 15 Zaturdag.
- 16 Zondag.
- 17 Maandag.
- 18 Dingsdag.
- 19 Woensdag.
- 20 Donderdag.
- 21 Vrijdag.
- 22 Zaturdag.
- 23 Zondag.
- 24 Maandag.
- 25 Dingsdag.
- 26 Woensdag.
- 27 Donderdag.
- 28 Vrijdag.
- 29 Zaturdag.
- 30 Zondag.

Quatertemper.

OCTOBER, 31 dagen.

- 1 Maandag.
- 2 Dingsdag.
- 3 Woensdag.
- 4 Donderdag.
- 5 Vrijdag.
- 6 Zaterdag.
- 7 Zondag.
- 8 Maandag.
- 9 Dingsdag.
- 10 Woensdag.
- 11 Donderdag.
- 12 Vrijdag.
- 13 Zaterdag.
- 14 Zondag.
- 15 Maandag.
- 16 Dingsdag.
- 17 Woensdag.
- 18 Donderdag.
- 19 Vrijdag.
- 20 Zaterdag.
- 21 Zondag.
- 22 Maandag.
- 23 Dingsdag.
- 24 Woensdag.
- 25 Donderdag.
- 26 Vrijdag.
- 27 Zaterdag.
- 28 Zondag.
- 29 Maandag.
- 30 Dingsdag.
- 31 Woensdag.

Hervorming

NOVEMBER, 30 dagen.

- 1 Donderdag.
- 2 Vrijdag.
- 3 Zaturdag.
- 4 Zondag.
- 5 Maandag.
- 6 Dingsdag.
- 7 Woensdag.
- 8 Donderdag.
- 9 Vrijdag.
- 10 Zaturdag.
- 11 Zondag.
- 12 Maandag.
- 13 Dingsdag.
- 14 Woensdag.
- 15 Donderdag.
- 16 Vrijdag.
- 17 Zaturdag.
- 18 Zondag.
- 19 Maandag.
- 20 Dingsdag.
- 21 Woensdag.
- 22 Donderdag.
- 23 Vrijdag.
- 24 Zaturdag.
- 25 Zondag.
- 26 Maandag.
- 27 Dingsdag.
- 28 Woensdag.
- 29 Donderdag.
- 30 Vrijdag.

1^e Advent.

DECEMBER, 31 dagen.

1 Zaturdag.	
2 Zondag.	2 ^e Advent.
3 Maandag.	
4 Dingsdag.	
5 Woensdag.	
6 Donderdag.	St. Nicolaas.
7 Vrijdag.	
8 Zaturdag.	
9 Zondag.	3 ^e Advent.
10 Maandag.	
11 Dingsdag.	
12 Woensdag.	
13 Donderdag.	
14 Vrijdag.	
15 Zaturdag.	
16 Zondag.	4 ^e Advent.
17 Maandag.	
18 Dingsdag.	
19 Woensdag.	
20 Donderdag.	
21 Vrijdag.	
22 Zaturdag.	
23 Zondag.	
24 Maandag.	
25 Dingsdag.	Kersmis.
26 Woensdag.	2 ^e Kersdag.
27 Donderdag.	
28 Vrijdag.	
29 Zaturdag.	
30 Zondag.	
31 Maandag.	Oudejaarsdag.

T A F E L

VAN HET LENGEN EN KORTEN DER DAGEN, GEDURENDE HET JAAR 1860.

		<i>Opkomst der zon.</i>	<i>Ondergang der zon.</i>
Jan.	1 's Morgens	8 u. 13 min.	's Avonds 3 u. 54 min.
"	11	" 8 u. 10 min.	" 4 u. 7 min.
"	21	" 8 u. 1 min.	" 4 u. 23 min.
"	31	" 7 u. 48 min.	" 4 u. 41 min.
Febr.	9	" 7 u. 32 min.	" 4 u. 58 min.
"	19	" 7 u. 13 min.	" 5 u. 17 min.
"	29	" 6 u. 52 min.	" 5 u. 36 min.
Mrt.	10	" 6 u. 29 min.	" 5 u. 54 min.
"	20	" 6 u. 5 min.	" 6 u. 12 min.
"	30	" 5 u. 42 min.	" 6 u. 29 min.
April	8	" 5 u. 21 min.	" 6 u. 45 min.
"	18	" 4 u. 52 min.	" 7 u. 8 min.
"	28	" 4 u. 37 min.	" 7 u. 20 min.
Mei	8	" 4 u. 17 min.	" 7 u. 36 min.
"	18	" 4 u. 1 min.	" 7 u. 52 min.
"	28	" 3 u. 49 min.	" 8 u. 6 min.
Junij	7	" 3 u. 40 min.	" 8 u. 17 min.
"	17	" 3 u. 38 min.	" 8 u. 23 min.
"	27	" 3 u. 40 min.	" 8 u. 25 min.
Julij	7	" 3 u. 48 min.	" 8 u. 21 min.
"	17	" 3 u. 59 min.	" 8 u. 12 min.
"	27	" 4 u. 13 min.	" 7 u. 58 min.
Aug.	6	" 4 u. 29 min.	" 7 u. 41 min.
"	16	" 4 u. 45 min.	" 7 u. 22 min.
"	26	" 5 u. 2 min.	" 7 u. 0 min.

			<i>Opkomst der zon.</i>	<i>Ondergang der zon.</i>
Sept.	5	's Morgens	5 u. 18 min.	's Avonds 6 u. 37 min.
"	15	"	5 u. 35 min.	" 6 u. 14 min.
"	25	"	5 u. 52 min.	" 5 u. 50 min.
Oct.	5	"	6 u. 9 min.	" 5 u. 27 min.
"	15	"	6 u. 26 min.	" 5 u. 4 min.
"	25	"	6 u. 44 min.	" 4 u. 43 min.
Nov.	4	"	7 u. 3 min.	" 4 u. 23 min.
"	14	"	7 u. 21 min.	" 4 u. 7 min.
"	24	"	7 u. 38 min.	" 3 u. 54 min.
Dec.	4	"	7 u. 54 min.	" 3 u. 46 min.
"	14	"	8 u. 5 min.	" 3 u. 44 min.
"	24	"	8 u. 12 min.	" 3 u. 48 min.

—

SCHIJNGESTALTE DER MAAN, GEDURENDE HET JAAR 1860.

Januarij	8	's Namiddags	3 u. 40 min.	V. M.
"	15	's Voormiddags	7 u. 15 min.	L. K.
"	23	's Voormiddags	0 u. 34 min.	N. M.
"	31	's Voormiddags	5 u. 28 min.	E. K.
Februarij	7	's Voormiddags	2 u. 52 min.	V. M.
"	13	's Namiddags	7 u. 8 min.	L. K.
"	21	's Namiddags	7 u. 57 min.	N. M.
"	29	's Namiddags	8 u. 12 min.	E. K.
Maart	7	's Namiddags	1 u. 1 min.	V. M.
"	14	's Voormiddags	9 u. 26 min.	L. K.
"	22	's Namiddags	2 u. 14 min.	N. M.
"	30	's Voormiddags	7 u. 10 min.	E. K.
April	5	's Namiddags	10 u. 18 min.	V. M.
"	13	's Voormiddags	1 u. 52 min.	L. K.
"	21	's Voormiddags	6 u. 3 min.	N. M.
"	28	's Namiddags	2 u. 53 min.	E. K.
Mei	5	's Voormiddags	7 u. 19 min.	V. M.
"	12	's Namiddags	7 u. 34 min.	L. K.
"	20	's Namiddags	7 u. 4 min.	N. M.
"	27	's Namiddags	8 u. 22 min.	E. K.
Junij	3	's Namiddags	5 u. 3 min.	V. M.
"	11	's Namiddags	1 u. 22 min.	L. K.
"	19	's Voormiddags	5 u. 41 min.	N. M.
"	26	's Voormiddags	0 u. 53 min.	E. K.
Julij	3	's Voormiddags	4 u. 24 min.	V. M.
"	11	's Voormiddags	6 u. 15 min.	L. K.
"	18	's Namiddags	2 u. 37 min.	N. M.
"	25	's Voormiddags	5 u. 57 min.	E. K.

Augustus	1	's Namiddags	5 u. 51 min.	V. M.
"	9	's Namiddags	9 u. 41 min.	L. K.
"	16	's Namiddags	10 u. 37 min.	N. M.
"	23	's Namiddags	1 u. 7 min.	E. K.
"	31	's Voormiddags	9 u. 15 min.	V. M.
September	8	's Voormiddags	11 u. 24 min.	L. K.
"	15	's Voormiddags	6 u. 26 min.	N. M.
"	21	's Namiddags	11 u. 42 min.	E. K.
"	30	's Voormiddags	1 u. 57 min.	V. M.
October	7	's Namiddags	11 u. 22 min.	L. K.
"	14	's Namiddags	2 u. 54 min.	N. M.
"	21	's Namiddags	2 u. 29 min.	E. K.
"	29	's Namiddags	7 u. 7 min.	V. M.
November	6	's Voormiddags	9 u. 34 min.	L. K.
"	13	's Voormiddags	0 u. 53 min.	N. M.
"	20	's Voormiddags	9 u. 10 min.	E. K.
"	28	's Voormiddags	11 u. 55 min.	V. M.
December	5	's Namiddags	6 u. 17 min.	L. K.
"	12	's Namiddags	1 u. 5 min.	N. M.
"	20	's Voormiddags	6 u. 27 min.	E. K.
"	28	's Voormiddags	3 u. 35 min.	V. M.

PAASCH-TAFEL.

VOOR 1860—1871.

1860	den	8 April, Schrikkeljaar.
1861	„	31 Maart.
1862	„	20 April.
1863	„	5 April.
1864	„	27 Maart, Schrikkeljaar.
1865	„	16 April.
1866	„	1 April.
1867	„	21 April.
1868	„	12 April, Schrikkeljaar.
1869	„	28 Maart.
1870	„	17 April.
1871	„	9 April.

VERTREK DER POSTEN VAN HET KANTOOR TE DELFT.

De brieven, bestemd voor de Noordelijke provinciën, worden telkens verzonden met de spoortreinen op Amsterdam en Rotterdam, en per nachtpost; die voor de Zuidelijke provinciën met de spoortreinen op Rotterdam. De brieven voor België gaan 's avonds ten half 9 ure per post over Breda: die voor Noord-Brabant, Zeeland, Frankrijk, Engeland en de Koloniën 's avonds om 9 uur.

Met den spoortrein op Rotterdam worden telkens verzonden de brieven voor Duitschland, Zweden, Noorwegen en Rusland.

Verzending van brieven naar Overzeesche Gewesten.

PLAATSEN.	Datum van vertrek.	Port.	Drukwerk. Per vel.
Oost-Indische Landmail over	Marseille 8 en 24 v. elke maand. Triest . 5 en 22 " " Southampton 16 en voorl. id.	f 0.90 1.20 0.70	12½ cent. 15 " 15 "
Suriname	over Southampton den 13den en 29sten van elke maand.	0.65	10 "
Curaçao		0.65	10 "
St. Eustatius		0.70	10 "
St. Martin		0.70	10 "
Demerary		0.65	10 "
Afrika Westkust . .	23sten van elke maand.	0.65	
St. George d'Elmina .	5den v. elke maand v. Devenport.	0.65	
Kaap de Goede Hoop	Ned. Kolonien, onbepaald.	0.30	
Zeebrieven	Via Engeland, elke Vrijdag.	0.80	7½ "
Noord-Amerika . . .	over Southampton d. 9 v. e. md.	0.95	7½ "
Brazilië	„ Liverpool den 23 " "		
Californië	over Southampton den 2 en 17		
	van elke maand.	1.75	7½ "
China	over Liverpool elke Vrijdag.	1.05	7½ "
	Via Marseille den 1 v. elke. md.	0.50	
	Via Engeland d. 4 en 20 " "	0.60	

Het is in het wintersaizoen raadzaam den laatsten dag van expeditie niet af te wachten.

De verkiezing der wijze van verzending moet op de brieven worden uitgedrukt door de woorden over Southampton, Triëst of Marseille, daar ze zonder die bepaalde aanwijzing per scheepsgelegenheid worden verzonden.

Aan een gedwongen frankering evenwel zijn onderworpen de brieven naar Napels en Sicilië, in zoover de verzending over Duitschland geschiedt; naar Spanje en Portugal, naar Turkije en de Levant, naar alle vreemde Koloniën, Landen of Bezittingen in alle Werelddeelen, en eindelijk naar de Nederlandsche bezittingen Banka, Palembang en Riouw in Oost-Indië, en naar die op de kust van Guinea.

Voor het frankeren van brieven kan men zich van postzegels bedienen, die aan het Postkantoor verkrijgbaar zijn.

Het Kantoor is geopend van 's morgens zeven tot half negen, van tien tot 's namiddags half vier en 's avonds van zes tot negen uur.

Des Zondags evenwel is het Kantoor van twee uur tot half vier gesloten.

Tot de afgifte en uitbetaling van Postwissels is het Kantoor geopend van 's morgens half elf tot 's namiddags drie uur, behalve op Zondag.

De aanteekening van brieven geschiedt van des morgens 10 tot 3 $\frac{1}{4}$ en des avonds van 6 tot 8 $\frac{3}{4}$ ure. Brieven met aangifte van geldswaarde moeten echter vóór drie uur bezorgd worden.

WINTERDIENST.

OPGAAF VAN DE UREN,

tot wanneer de Brieven aan het Postkantoor, ter verzending met den Spoortrein te Delft, kunnen worden bezorgd, alsmede het vertrek derzelve.

Aanvang den 1^{en} October 1860.

Tot wanneer de bezorging voor elke verzending der Brieven kan geschieden.	HET VERTREK DER BRIEVEN MET DEN SPOORTREIN NAAR:	Ligting der Brievenbussen aan het Akademie- gebouw en aan het Stadhuis.	Ligting der Brievenbus aan de Rotterdamsche Poort.
7 u. 40 m.	Amsterd. 8 u. 2 m.	7 u. 25 m. n ^o . 1	7 u. 15 m. n ^o . 1
10 u. 40 m.	Rotterd. 11 u. 1 m.	10 u. 25 m. „ 2	10 u. 15 m. „ 2
11 u. 45 m.	Amsterd. 12 u. 11 m.	11 u. 30 m. „ 3	11 u. 20 m. „ 3
1 u. 30 m.	Rotterd. 1 u. 51 m.		
3 u. 40 m.	Amsterd. 4 u. 1 m.	3 u. 30 m. „ 4	3 u. 20 m. „ 4
6 u. 35 m.	Rotterd. 7 u. 3 m.	6 u. 20 m. „ 5	6 u. 10 m. „ 5
	Amsterd. 7 u. 1 m.		
9 u. — m.	Rotterd. 10 u. 3 m.	9 u. — m. „ 6	8 u. 50 m. „ 6

Des Zondags hebben alleen de ligtingen N°. 1, 3 en 5 plaats.

VOORNAAMSTE REISGELEGENHEDEN

IN NEDERLAND.

DILIGENCE-DIENSTEN

DIENST VAN VAN GEND EN LOOS.

Van Amsterdam op Antwerpen door Delft, dagelijks des morgens ten 4 uur van Delft.

Van Antwerpen naar Amsterdam door Delft, des avonds ten 12 $\frac{1}{2}$ uur van Delft.

Rijden af van het logement den Gouden Molen, bij P. A. Hesse, nabij de Haagpoort.

* Deze dienst is tusschen 's Hage en Amsterdam alleen voor goederen.

STOOMBOOT- EN SPOORWEG-EXPEDITIE.

DE VRIENDSCHAP, ONDERNEMING VAN J. P. KOENS & Co.

Van Monster over 's Gravenhage naar Delft, en terug, alle Donderdagen des morgens ten half 6 ure; en van de herberg de Vink te 's Gravenhage, ten acht ure naar Delft eene Diligence; terug des middags ten 1 ure van Delft, en ten 2 ure van de herberg de Vink.

Van 's Gravesande naar Delft en terug, alle Donderdagen des morgens ten 6 ure van 's Gravesande, en des namiddags ten 1 ure terug.

Kantoor dezer diensten te Delft, bij Mej. van Heyningen, Heeren-Logement nabij de Haagpoort.

—
ONDERNEMING VAN H. O. VAN MUNSTER, J. P. KOENS
EN H. S. VAN HEUMEN.

Verzending van Goederen door het geheele rijk. Engeland, geheel Duitschland en België, met de Spoortreinen, Diligences en Stoombooten.

De onderneming belast zich voortdurend met het incasieren van wissels, verzenden van geldswaarden en effecten, verrigten van commissiën, alles tegen een zeer verminderd tarief.

Het hulpkantoor der onderneming te Delft, bij de erven Rodenburg, Huis der Lugt.

ALGEMEENE EXPEDITIE-MAATSCHAPPIJ VAN
TIMMERMANS EN COMP.

Deze Maatschappij belast zich met de Expeditie van alle goederen, geldspeciën, effecten enz. dagelijks op en van alle Spoortreinen, op geheel Noordelijk- en Zuidelijk Duitschland en langs den Rijn, in correspondentie met de Keulsche Stoomboot-Maatschappij; naar Zwitserland, Italië, Oostenrijk, Beijeren en Wurtemberg; alsmede Maandag en Vrijdag's namiddags van Amsterdam naar Oldenburg, Bremen, Hamburg, Osnabruck, Lubeck en verder geheel Hanover, Denemarken en Zweden.

Informatiën zijn te bekomen aan het kantoor dezer Onderneming, gevestigd te Delft, bij G. A. de Haak, Binnen-Watersloot, bij de Koornbeurs.

—

ORDE OP HET VERTREK DER TREK- EN MARKTSCHUITEN.

van Delft op 's Gravenhage.

Van 1 April tot 30 September 's morgens ten 7, half 8, half 9 en 9 ure, en van half 10 tot 's avonds half 9, alle uren op het half uur. Van 1 October tot 31 Maart, 's morgens ten 7, 8 en 9 ure, en van half 10 tot 's avonds half 8 ure, op het half uur. De pakschuit Maandag en Vrijdag 's morgens ten 6 ure.

van 's Gravenhage op Delft.

Van 1 April tot 30 September, van 's morgens half 6 tot 's avonds half 9 ure, alle uren op het half uur. Van 1 October tot 31 Maart, van 's morgens half 7 tot 's avonds half 8, op elk half uur.

De pakschuit, Maandag, Dingsdag, Woensdag en Zaterdag 's morgens ten 9 ure, en Donderdags in den Zomer 's morgens ten 5, en 's Winters ten 6 ure.

van Delft op Rotterdam.

Van 1 April tot 30 September alle uren, van 's morgens 7 tot 's avonds 8 ure, uitgezonderd 's namiddags ten 1 en 4 ure. Van 1 tot 30 October, alle uren van 's morgens 7 tot 's avonds 7 uur, uitgezonderd 's namiddags ten 1 en 4 ure. Van 1 November tot 31 Maart 's morgens ten 8, 10 en 12 uur, 's namiddags 3, 5 en 's avonds ten 7 uur.

De pakschuit dagelijks, uitgezonderd des zondags en de maanden November—Februarij, des namiddags ten 2 uur; en het geheele jaar door behalve de maanden November—Februarij alle Dingsdagen, 's morgens ten half 9 ure, een marktschuit, behalve de gewone marktschuit der vroegbeurt.

van Rotterdam op Delft.

Van 1 April tot 31 October van 's morgens ten 7 ure tot 's avonds ten 7 ure, uitgezonderd ten 8 ure 's morgens, en van 1 November tot 31 Maart 's morgens ten 7, 9 en 12 ure en des namiddags 1, 4 en 6 uur.

Het geheele jaar door alle Dingsdagen des namiddags ten half 3 ure, een marktschuit behalve die der vroegbeurt. Informatiën te bekomen bij den Commissaris van gemelde veeren W. Wigmans.

van Delft op Leijden en terug.

Van Delft 's morgens ten 9 ure; van Leijden 's namiddags $2\frac{1}{2}$ ure. Informatiën te bekomen bij den heer G. Boet, in de Haagpoort, commissaris van genoemd Veer.

Pakschuit. Dingsdag, Donderdag, Vrijdag $11\frac{1}{2}$ uur naar Leijden.

van Delft op Schiedam.

Pakschuit. Vrijdags 's morgens ten 7 ure, en terug des namiddags ten 3 ure. Afvaart voor de Stads-herberg in het Zuideinde.

van Schiedam op Delft.

Donderdag 's morgens ten 7 ure, en terug 's namiddags ten 3 ure.

van Delft op Maassluis.

's Namiddags des Zomers ten 5 ure, en van 1 October tot ult. Maart ten 7 ure.

van Maassluis op Delft.

's Morgens het geheele jaar door, ten 5 uur.

van Delft op Vlaardingen.

In de Zomermaanden 's namiddags ten 4 ure, en ten 3 ure in de Wintermaanden. Een marktschuit Donderdags 's middags ten 12 ure en 's namiddags ten 3 ure.

van Vlaardingen op Delft.

's Morgens ten 6 ure en Donderdags nog een des morgens ten 4 ure.

van Delft op Amsterdam.

Op Dingsdag, Donderdag en Zaturdag, des namiddags ten 3 ure.

van Amsterdam op Delft.

Op dezelfde dagen en uren.

van Schiedam door Delft op Haarlem.

Zaturdags 's morgens, en van Delft 's namiddags ten 3 ure. Ook vaart er 's Woensdags namiddags ten 2 ure een pakschuit van Delft naar Haarlem.

van Schiedam door Delft op Utrecht.

Woensdag morgen ten 10 ure en van Delft 's morgens ten 11 ure.

van Vlaardingen door Delft op Utrecht.

Woensdag namiddag van Vlaardingen en Donderdag des morgens ten 11 ure van Delft. Deze schuit neemt ook goederen mede voor Amersfoort en omliggende plaatsen in de provincie Utrecht.

NB. Voor bovengenoemde plaatsen worden bestellingen aangenomen bij den Commissaris J. P. Tasseron, Voorstraat, Wijk VI No. 296, alsmede aan het veer van de Leydsche marktschuit naast de Lutherse Kerk.

van Delft op Alkmaar.

Om de 14 dagen, des Woensdags 's morgens ten 8 ure. Ligplaats voor de Branderij de Papegaai.

De schuiten naar Alphen, Oudshoorn, Waddingsveen, Boskoop, Hazerswoude enz. varen des Dingsdags voormiddags af.

Die van Noordwijk, Zwammerdam, Bodegraven, Noordwijkerhout en Voorschoten vertrekken Dingsdags avonds vóór 7 ure. Bestellingen bij P. A. Hesse, nabij de Haagpoort.

POST- EN VOETBODEN.

- Postbode van Nootdorp. Komt alle dagen in de stad, uitgezonderd des Zondags; vertrekt 's namiddags ten 1 ure. Adres bij H. Koster, Boekhandelaar, Oude Delft.
- J. van den Berg. Bode op Wateringen, Poeldijk, Monster en 's Gravesande. Komt Maandag, Dingsdag, Donderdag, Vrijdag en Zaturdag in de stad; vertrekt tegen 1 ure. Adres bij Pijpers, Vischmarkt.
- A. Bokhoove. Commissionair, gaat Maandag, Woensdag, Vrijdag en Zaturdag naar den Haag. Woont op den Burgwal, W. III, No. 305.
- C. van den Bas. Postbode van Delft op Zoetermeer, Zegwaard en Benthuijzen. Vertrekt Maandag, Woensdag en Vrijdag, 's namiddags ten 5 ure. Adres bij H. v. Kan, Breedstraat.
- K. Bijzen. Postbode van Delft naar Pijnacker. Vertrekt alle dagen 's morgens ten 8 ure. Adres Oosteinde Wijk I, No. 197.
- M. Brederveld. Postbode van Schipluiden op Delft. Komt alle dagen in de stad; vertrekt des namiddags Adres bij G. Vielaars, achter de Oude-Kerk.
- J. Dijkshoorn. Postbode van de Lier. Dagelijks, uitgezonderd Donderdag en Zondag. Vertrekt 's namiddags ten half 12 ure. Bestellingen worden aangenomen bij de Wed. Bladergroen, Oude Delft.

-
- G. Klijnes. Bode van Voorburg op Delft. Komt Maandag, Woensdag en Zaterdag in de stad. Adres bij de Wed. Bladergroen op het Oude Delft.
- N. Lok. Bode op Wateringen, Poeldijk, Monster en Ter Heide. Komt dagelijks in de stad, uitgezonderd des Donderdags. Vertrekt 's namiddags ten 2 ure. Adres bij van der Gaag, Oude Delft, hoek Oude Kerk.
- C. Redeker. Westlandsche Postbode. Komt alle dagen in de stad, uitgezonderd des Zondags. Vertrekt van Delft, 's namiddags ten 2 ure. Adres bij de Wed. ter Smette, Groote Markt.
- P. A. van Swieten. Bode op den Haag. Gaat Dingsdag, Donderdag en Zaterdag, naar den Haag. Bestellingen worden aangenomen bij de Wed. Bladergroen, op het Oude Delft, naast de Akademie.
-

VERTREK DER DORPSCHUITEN.

Berkel. Donderdags 's middags ten 12 ure. Ligplaats voor de Wed. Bante op de Koornmarkt.

's Gravesande. Donderdags voormiddags ten half 12 ure. Ligplaats voor het Oude Westlandsche Veerhuis, nabij de Haagpoort.

Kwintsheul, Poeldijk, Monster, Naaldwijk, Hondsholredijk en Loosduinen, Donderdags ten 11 ure. Ligplaats voor de Wed. van der Kraaij aan de Voorstraat.

Leydschendam, Donderdags. Ligplaats des morgens ten 10 ure, aan de Voorstraat, voor de Brouwerij de P.

De Lier en de Lee. Donderdags ten half 12 ure. Ligplaats voor het Westlandsche Veerhuis op de Binnenwatersloot.

Maasland. Donderdags ten 11 ure. Ligplaats voor de Herberg de Zwarte Raaf, op de Binnenwatersloot.

Maassluis. Donderdag en Zaterdag 11 uur. Binnenwatersloot Zwarte Raaf.

Nootdorp. Dingsdag, Donderdag en Zaterdag ten 1 ure. Ligplaats in het Vrouwjuttenland, voor de Grutterij de Blaauwe Star.

Overschie. Dingsdag ten 3 ure, en Donderdag ten 1 ure. Ligplaats voor J. van der Gaag, Zuideinde.

Pijnacker. Donderdag en Zaterdag ten half 12 ure. Ligplaats voor P. A. Engelbrecht, Oosteinde.

Rijswijk. Donderdag. Ligplaats des morgens ten 10 ure aan de Pepersteeg.

Schipluiden en 't Woud. Donderdag ten 11 ure. Ligplaats op de Binnenwatersloot voor de Herberg de Zwarte Raaf. Voorburg. Donderdag ten 1 ure van de Haagpoort. Er komt ook een schuit alle Dingsdagen ten 5 ure van Rotterdam door Delft. Ligplaats voor P. D. Hesse, in het logement de Gouden Leeuw nabij de Haagpoort.

Wateringen. Dingsdag, Donderdag en Zaterdag in de Zomermaanden, ten 11 ure; Donderdag en Zaterdag in de Wintermaanden, ten 12 ure. Ligplaats aan het Nieuwe Schippers Veerhuis op de Voorstraat.

Zoetermeer en Zegwaard, Donderdag ten 12 ure. Ligplaats als boven, op de Voorstraat.

Zuidbuurt. Donderdag ten 11 ure. Ligplaats op de Binnenwatersloot.

VERDERE REISGELEGENHEDEN

IN NEDERLAND.

NB. Voor de plaatsen aan de spoorwegen gelegen zie men mede het afzonderlijk tarief.

Van Amsterdam

- naar Alkmaar, over Zaandam en Wormerveer, Stoomboot tweemaal daags. In de Zomermaanden 's morgens 7 en 's namiddags 1 uur; in de Wintermaanden 's morgens $7\frac{1}{2}$ en 's namiddags $2\frac{1}{2}$ uur.
- „ Amersfoort, Diligence van v. d. Hoek, op de Botermarkt, Maandag 's morgens 4 uur.
Over Muiden en Naarden, naar Amersfoort, Diligence v. d. Horst, Cingel, 514, dagelijks.
Nog een Diligence Wed. Cruse, Botermarkt. Maandag 's namiddags 5 uur.
- „ Antwerpen, over Haarlem, 's Hage, Delft, Rotterdam, Dordt en Breda. Diligence van van Gent en Loos, 's avonds kwartier voor 9 uur; aankomst te Antwerpen 's namiddags ten 2 uur, vóór het vertrek der spoortreinen naar Mechelen, Leuven, Brussel en Gend, in correspondentie met Parijs enz.
- „ Appingadam, beurtschip om de 5 of 6 weken.
- „ Assen, beurtman van 1 Februarij tot half December, Woensdag om de 14 dagen, één uur voor boomsluiting; verder om de drie weken. Terug, Vrijdag om de 14 dagen, 's morgens 5 uur

- naar Blokzijl, beurtman Dingsdag en Vrijdag; van 6 December tot 1 Februarij alléén Dingsdag een uur vóór boomsluiten.
- „ Bolsward, beurtman alléén van 1 Februarij tot 6 December, Vrijdag 2 uur vóór boomklokluiden.
- „ Broek, beurtschip Maandag, Woensdag, en Vrijdag 's namiddags ten 4 uur.
- „ Buiksloot. Zie naar het Tolhuis.
- „ Delfzijl, met het schip op de Lemmer.
- „ Deventer, beurtschip Dingsdag en Vrijdag een uur vóór het luiden der boomklok; van 6 December tot 12 Februarij, alleen Vrijdag 's namiddags 3 uur.
- „ Dokkum, beurtschip alleen van 1 Maart tot 30 November, Woensdag om de 14 dagen.
- „ Elburg, beurtschip Dingsdag, Donderdag en Zaterdag 's avonds een uur voor boomsluiten, 's winters Dingsdag niet.
- „ Enkhuizen, Stoomboot Dingsdag, Donderdag en Zaterdag, 's morgens 7 uur
Idem. Beurtman Woensdag en Vrijdag.
Zie ook naar Hoorn en Medemblik.
- „ Enschedé, met het schip op Deventer.
- „ Franeker, beurtschip van Februarij tot December op Dingsdag.
- „ Genemuiden, beurtschip Maandag een uur voor boomsluiting.
- „ Gouda en terug, beurtschip van 15 April tot 15 September, 's middags ten half vier uur. De overige maanden ten 4 uur.
- „ Hamburg, Stoomboot den 5, 10, 15, 20, 25 en 30 van elke maand, in den vroegen morgen.

- naar Harlingen, Stoomboot Dingsdag Donderdag en Zaterdag, 's morgens 7 uur.
- „ Idem, beurtschip van April tot Sept. Maandag, Woensdag en Vrijdag een uur vóór boomklokluiden.
- „ Hasselt, beurtschip van December tot Maart, Maandag; van Maart tot 19 Julij, Zondag, Maandag, Woensdag en Vrijdag, alsmede van 21 Augustus tot 31 Oct. 's Zomers alle dagen 1 uur vóór boomklokluiden.
- „ den Helder over Alkmaar, barge, dagelijks, behalve Maandag, 's morgens 7 uur. Ook met de stoomboot naar het Tolhuis, van 1 Maart tot 31 October 's namiddags ten 4 uur, en van 1 November tot Februarij, Dinsdag, Donderdag en Zaterdag 1 uur, en van daar per Dilig. over Purmerende naar Hoorn en Enkhuizen.
- „ Hoorn, zie naar Medemblik en den Helder.
- „ Hull, Stoomb. den 5, 10, 15, 20, 25 en 30 van elke maand.
- „ Joure, beurtschip Maandag 2 uur vóór boomsluiten.
- „ Kampen, beurtschip Maandag, Woensdag en Vrijdag een uur vóór boomsluiten; van December tot Februarij Maandag en Vrijdag 's namiddags 3 uur.
- „ Idem, Stoomb. dagelijks behalve Zond. 's morg. 6 uur.
- „ Leeuwarden, beurtschip van 22 Februarij tot 6 December, Woensdag en Zaterdag; en verder alléén Zaterdag $\frac{3}{4}$ uur vóór boomsluiten.
- „ de Lemmer, beurtschip, van half Februarij tot 12 November, dagelijks; verder Maandag, Woensdag en Vrijdag, 2 uur vóór boomsluiten.
- „ Idem, Stoomboot Maandag, Woensdag en Vrijdag 's morgens 7 uur.
- „ Meppe!, beurtm. Dingsd. en Zaturd.; van 6 Dec. tot 2

Februarij alléén Dingsdag, een uur vóór boomsluiten.
naar Medemblik. Met de Stoomboot naar het Tolhuis,
verder met de Barge naar Buiksloot, van 1 April tot
30 September Dingsdag, Donderdag en Zaterdag, en
van 1 October tot 31 Maart, alleen Dingsdag een
diligence ten 9 uur van Buiksloot over Purmerende en
Hoorn naar Medemblik. Naar Enkhuizen vindt men
een diligence naar het Medemblikker tolhuis te Hoog-
carspel.

„ Muiden en Naarden. Trekschuit van 1 Mei tot
30 September 5 maal, van 1 October tot 31 Maart
4 maal en gedurende April 3 maal daags.

„ Purmerende. Zie naar Medemblik.

„ Rotterdam, over Haarlem, Leiden, 's Hage en Delft
diligence Koens, Dam; dagelijks 's avonds half 10 uur.

„ Sloten (Vriesland) beurtman van 25 Februarij tot
December 's Maandag 2 uur vóór boomsluiten.

„ Sneek, beurtman van 6 tot 25 December Dingsdag
en Zaterdag; tot 1 Februarij alleen Dingsdag, vervol-
gens tot ultimo Februarij, Dingsdag en Zaterdag; en
overigens Dingsdag, Donderdag en Zaterdag, $\frac{1}{4}$ uur
vóór boomsluiten.

„ Steenwijk, beurtschip Dingsdag en Zaterdag een uur
vóór boomsluiten.

„ Tolhuis. Van 1 April tot 30 September raderboot
of zeilschuit, 's morgens 6, 's middags 12 en 1 uur;
voorts alle uren een stoomboot met het slaan der volle
uren, tot het sluiten van den boom, en van 1 October
tot 31 Maart een raderboot, 's morgens 7 uur; een
stoomboot van 8 uur 's morgens tot 's avonds 5 uur,
uitgenomen ten 12 uur.

- naar Weesp, trekschuit van 16 Maart tot 15 November
4 maal en van 16 November tot 15 Maart 2 maal
daags; doch Maandags drie maal.
- naar Zaandam, stoomboot des zomers 6 maal, 's winters
2 maal daags.
- „ Zwolle, stoomboot dagelijks behalve Woensdag.
- „ Zwolle, beurtschip dagelijks 's namiddags 3 uur,
uitgezonderd van 19 December tot 11 Februarij, dan
Dingsdag, Donderdag en Zaturdag.
- „ Zutphen, beurtschip Donderdag.
- „ Zwartsluis, beurtschip, van Februarij tot December,
Dingsdag en Zaturdag; verder alleen Dingsdag een uur
voor boomsluiten.

van Alkmaar

- naar Amsterdam, stoomboot dagelijks tweemaal, des zo-
mers 's morgens kwartier voor 6 en 's namiddags half 2;
's winters 's morgens ten 7 en 's namiddags 1 uur. Ook
met de barge dagelijks.
- „ den Helder, barge 2 maal daags.

van Amersfoort

- naar Amsterdam. over Naarden, Muiden, enz.
Diligence v. d. Horst, dagelijks.
- Diligence wed. Cruce, Maandag, 's morgens 5 uur.
- „ Utrecht, diligence van Nijmegen, 's morgens half 6,
kwartier voor 11 en 's namiddags 3 uur.

van Appingadam

- naar Groningen, trekschuit Dingsdag en Vrijdag 's mor-
gens 6 uur; de overige dagen, behalve Zon- en Feest-
dagen, 5 uur.

van Arnhem

- naar Breda, over 's Hertogenbosch en tusschenliggende plaatsen, dilig. v. d. Horst, dagelijks 's morgens 11 uur (na aankomst van den 1sten spoortrein).
- „ Deventer, over Doesburg en Zutphen, dilig. v. d. Horst, (na aankomst van den 2den trein).
- „ Emmerik, diligence van Gend en Loos, na aankomst van den laatsten spoortrein, 's avonds half 10 uur. Nog een stoomboot Zondag en Donderdag, 's namiddags omstreeks 3 uur.
- „ Kampen, stoomboot 3 maal 's weeks, 's morg. 5 uur.
- „ Keulen enz., stoomboot 's morgens 6 uur.
- „ Kleef, over Nijmegen, dilig. 's avonds kwart over 8 uur.
- „ Leenwarden, over Zutphen Deventer, Zwolle en Groningen, diligence, na aankomst van den 1sten spoortrein.
- „ Nijmegen, diligence Koens, 's morg. kwart. voor 11 en 's namiddags 3 uur. Zie ook naar Kleef, stoomboot 's morgens 11 uur en 's namiddags 8 uur, in correspondentie met den spoortrein op Amsterdam.
- „ Rotterdam, stoomboot Maandag, Woensdag en Zaterdag 's morgens 9 uur.
- „ Zutphen, na aankomst van ieder spoortrein.

van Assen

- naar Groningen, diligence 's namiddags 4 uur.
- „ Meppel, jaagschuit 's morgens 8 uur, dagelijks.
- „ Zwolle, over Meppel, diligence, 's morgens 11 uur.

van Bergen op Zoom

- naar Antwerpen, diligence 's morgens 5 uur. Ook per passerende stoomboot van Rotterdam.

- naar Breda, diligence 's avonds half 6 uur en Dingsdag,
Donderdag en Zaterdag, 's morgens half 6 uur.
„ Rotterdam, per passerende stoomboot van Antwerpen.

van Breda

- naar Amsterdam, diligence 's namiddags 2 uur.
„ Antwerpen, diligence 's morgens 5 en 10, 's zomers
3 en 's winters kwart voor 4 uur.
„ Bergen op Zoom, diligence 's morgens ten 5 uur
25 min. en Dingsdag en Zaterdag 's namiddags 4 uur.
„ Geertruidenberg, dilig. 's zomers 's morgens half 5,
's winters 's morg. 5 uur, doch 's Maandags altijd half 4.
„ Grave, over Tilburg en 's Hertogenbosch, 's morgens
half 5 en 's namiddags 4 uur.
„ den Moerdijk, diligence 's morgens 11 uur.
„ Rotterdam, dilig. van Gend en Loos 's morg. 6 uur.
„ Utrecht, over Gorinchem, diligence 's morgens half 6;
ook eene diligence 's zomers 's morg. 10 en 's namidd.
5 uur, 's winters 's morgens 5 en kwart voor 10 uur.

van Culemborg

- naar Rotterdam, stoomboot 's Maandags 's morgens 5 uur.
andere dagen half 8 uur, uitgezonderd Zondags.
„ Utrecht, dilig. na aankomst der boot van Rotterdam.

van Deventer

- naar Amsterdam, dilig. dagelijks 's morgens 9 en 11 uur.
„ Nijmegen, over Zutphen en Arnhem, diligence 's mor-
gens kwart voor 7 en 11 uur.
„ Rotterdam, diligence 's avonds 10 uur.

van Dordrecht

naar Amsterdam, diligence 's namiddags 5 uur.

„ Rotterdam, stoomboot 's morgens half 9 en 's namiddags 5, en een 's morgens 7 en 's namiddags 12 en 's avonds 3 uur en 6 uur.

„ den Moerdijk, stoomboot 's morgens 6 en 's namiddags half 2 uur.

van Edam

naar Amsterdam, over Monnikendam, trekschuit 's morgens 6 en 8 uur, 's namiddags half 2 en 7 uur.

„ Hoorn, trekschuit 's morgens 6 half 11 en 's namiddags half 5 uur.

van Enkhuizen

naar Amsterdam, stoomboot komende van Harlingen, Zondag, Woensdag en Vrijdag.

„ Harlingen, stoomboot Dingsd., Donderd. en Zaturd.

„ Hoorn, postwagen 's zomers 's morgens ten 7 en 's winters 8 uur; 's namiddags het geheele jaar ten 4 uur.

van Franeker

naar Harlingen, diligence Woensdag 's morgens 9 uur.

„ Leeuwarden, diligence Vrijdag 's morgens 8 uur.

van Geertruidenberg

naar Rotterdam, stoomboot 's zomers, Maandags 's morgens 5 en de overige dagen half 7 uur, behalve Zondag. 's Winters Maandag 's morgens 5 en de overige dagen 7 uur, behalve Zondag.

van Gorinchem

naar Antwerpen, over Breda, diligence 's zomers, 's mor-

- gens kwart voor 12 en 's namiddags half 4; 's winters 's namiddags kwart over 12 en half 5 uur.
- naar 's Hertogenbosch, stoomboot 's zomers 's middags 12 en 's namiddags 4 uur; 's winters 's morgens 11 en 's namiddags 12 uur.
- „ Heusden, stoomboot 's namiddags half 5 uur.
- „ Keulen, stoomboot dagelijks. Varieert naar den stand van het water, doch gewoonlijk 's morgens 9 uur.
- „ Nijmegen, stoomboot 's morgens 9 uur.
- „ Rotterdam, over Dordt, stoomboot Maandag, Dingsdag 's morgens half 6. Woensdag, Donderdag, Vrijdag en Zaterdag 's morgens half 6 en 's namiddags 1 uur, en Zondag 's morgens half 7 uur. Winderdienst Maandag, Dingsdag 's morgens half 6 uur en Woensdag, Donderdag, Vrijdag en Zaterdag half 8 uur.
- „ Utrecht, diligence 's morgens kwart over 8, en kwart over 9 's zomers 's namiddags half 3 en 's winters 's namiddags kwart voor 2 uur.
- „ Venlo, stoomboot Dingsdag en Vrijdag 's morg. 4 uur.

van Gouda

- naar Rotterdam, stoomboot 's zomers 's morgens 7 en 's namiddags 2 uur; 's winters 's morgens 7 uur.
- „ Idem, diligence alle uren in 3 uren.
- „ Utrecht, diligence driemaal daags in 5 uren.

van 's Gravenhage

- naar Amsterdam, diligence 's avonds half 12 uur.
- „ Antwerpen, diligence 's nachts 2 uur.
- „ Rotterdam, diligence 's morgens half 4 en half 5 uur.
- „ Utrecht, diligence over Leiden, Alphen enz., 's zomers 's morgens 5 en 's winters 's morgens kwart voor 7 uur.

van Groningen

- naar Assen, diligence 's morgens 5 uur.
- „ Harlingen, over Leeuwarden, diligence Dingsdag, Donderdag en Zaturdag, 's avonds 11 uur; en 's zomers Maandag, Woensdag en Vrijdag 's morgens 9 uur.
- „ Kampen, diligence op de stoomboot naar Amsterdam rijdende, alleen de dagen dat deze vaart; 's avonds van Groningen.
- „ Leeuwarden, diligence 1 Januarij tot 31 Maart, van 10 tot 31 December 's morgens half 9; de overige maanden 's namiddags 3 uur.
- „ de Lemmer, diligence Dingsdag, Donderdag en Zaturdag 's morgens half 1 uur.
- „ Utrecht, diligence 's morgens 9 uur.
- „ Zwolle over Assen, diligence 's morgens half 9 uur.

van Haarlem

- naar Alkmaar, diligence v. d. Haagen en Quintern, 2 maal daags 's morgens ten 9 uur en 's namiddags ten 4½ uur.

van Heerenveen

- naar Leeuwarden diligence 's namiddags half 4 uur.
- „ Zwolle, diligence 's morgens half 12 uur.

Van den Helder

- naar Alkmaar barge, tweemaal daags.
- „ Amsterdam, barge, dagelijks, behalve 's Maandags, 's morgens 7 uur.
- „ Texel, Postschuit, dagelijks.

van 's Hertogenbosch

- naar Breda, diligence over Tilburg, 's morgens 6 en 's namiddags 5 uur, en over Waalwijk en Raamsdonk 's namiddags 3 uur.
- „ Eindhoven, diligence 's namiddags 5 uur.
- „ Maastricht, stoomboot 's namiddags 5 uur, behalve Zondag.
- „ Nijmegen, diligence over Grave, 's morgens kwart voor 9 uur.
- „ Rotterdam, stoomboot, Zomerdienst 's morgens 8 uur; Winterdienst dagelijks 's morgens 7 uur.
- „ Rotterdam en Schiedam, stoomboot, 's zomers Maandag 's morgens half 5, de overige dagen behalve Zondag half 6 uur; Winterdienst, Maandag, Woensdag en Vrijdag 's morgens half 10 uur.
- „ Schiedam, stoomboot dagelijks, uitgezonderd 's Zondags, 's morgens half 6 uur.

van Heusden

- naar Rotterdam, stoomboot Maandag 's morgens half 5, de overige dagen, behalve Zondag, 's morgens 6 uur.

van Hoorn

- naar Alkmaar, trekschuit tweemaal daags, 's morgens 8 en 's namiddags 4 uur.
- „ Edam, Monnickendam en Amsterdam, trekschuit 's zomers 's avonds 11, en 's winters 's nachts 12 uur.
- „ Purmerende en Buiksloot, diligence. 1 Maart tot 31 October, 's morgens half 7, behalve Zondag; 1 November tot ult. Februarij, Maandag, Woensdag en Vrijdag 's morgens half 8 uur.

- naar Edam, trekschuit 's morg. 11 en 's nam. half 3 uur.
 „ Enkhuizen en Medemblik, zie Amsterdam naar Idem.
 „ Medemblik, diligence 's namiddags 3 uur.
 „ Purmerende, trekschuit, 4 maal daags.

van Kampen

- naar Arnhem, stoomboot Zondag, Dinsdag en Donderdag 's morgens 3 uur.
 „ Amsterdam, stoomboot 's zomers dagelijks, behalve Zaterdag, 's namiddags half 2. Voor- en najaar 's namiddags 12 uur, op Zondag, Dinsdag en Donderdag.
 Zwolle, diligence 's morgens 7 en 8 uur, 's namiddags 4, 5 en 7 uur.
 „ Groningen, Leeuwarden, Assen, Enschedé, Lingen, Bremen, Koevorden, Deventer, diligence na aankomst der stoomboot van Amsterdam.

van Leeuwarden

- naar Groningen, diligence 's morgens 9 uur, en van 1 April tot 30 September 's namiddags 4 uur.
 „ Harlingen, over Franeker, diligence Zondag, Woensdag en Vrijdag 's morgens 5 uur.
 „ de Lemmer, diligence Dinsdag, Donderdag en Zaterdag 's morg. 8 uur. Postwagen dagel., 's nam. 1 uur.
 „ Utrecht, diligence van Gend en Loos, 's morg. 9 uur,
 „ Zwolle, diligence 's morg. half 9 uur.

van Maastricht

- naar Aken, diligence 's morg. half 7 uur.

naar 's Bosch, stoomboot dagelijks, behalve Zondag, 's namiddags 1 uur.

„ Luik, stoomboot 's morgens 6 en 's namiddags 3 uur en diligence 's namiddags half 3 uur.

„ Venlo, langs Roermond, stoomboot dagelijks.

van Medemblik

naar Buiksloot, over Hoorn en Purmerende, diligence gedurende de zomermaanden, Maandag, Woensdag en Vrijdag, 's morgens half 6 uur, 's winters alleen Zondag 's morgens 8 uur. Nog gedurende den zomer eene diligence Dingsdag, Donderdag en Zaterdag 6 uur.

van den Moerdijk

naar Dordrecht en Rotterdam, stoomboot 's morgens half 8, 's namiddags 4 uur.

van Monnickendam

naar Amsterdam, trekschuit 's morgens 7 en 9, 's namiddags half 3 en 4 uur.

„ Edam, trekschuit 's morgens half 5, half 10 en 's avonds half 6, 's Maandags half 8 uur.

van Middelburg

naar Goes, diligence 1 April tot 30 September 's morgens 7, 's namiddags 5 uur. 1 October tot 31 Maart, 's morgens half 8 en 's namiddags half 4 uur.

„ Rotterdam, stoomboot dagelijks, onbepaald.

naar Vlissingen; diligence 's morgens half 7, 8 en 11 uur, 's namiddags 2, 4 en 7 uur, alsmede na aankomst van de stoomboot van Rotterdam.

van Muiden

naar Amsterdam, met de trekschuiten van Naarden op Amsterdam.

van Naarden

naar Amsterdam, diligence dagelijks, namiddags 1 uur, en 's Maandags, 's morgens 7 uur.

„ Idem, trekschuit, 5 maal daags.

„ Amersfoort, diligence dagelijks, 's morgens 11 uur, en 's Maandags 's namiddags half 6 uur.

van Nijmegen

naar Arnhem, diligence 's morgens en 's namiddags in correspondentie op den spoortrein naar Amsterdam.

„ Cleef, diligence 's avonds half 9, in verband met de snelpost naar Keulen. Stoomboot, Vrijdags 's morgens 7 uur, de overige dagen 8 uur, en dagelijks 's namiddags 3 uur.

„ Emmerik, stoomboot, Maandag, Woensdag, Vrijdag en Zaterdag 's namiddags 2 uur.

„ Grave en 's Hertogenbosch, dilig. 's nam. 1 uur.

„ Rotterdam, stoomboot; de Maatschappijboot, Zond. Dingsdag, Donderdag en Vrijdag 's morgens 9 uur; de Schipperboot, 7 uur 's morgens.

„ Zutphen over Arnhem, Dieren, Brummen, diligence 's namiddags half 5 uur.

„ Zwolle, diligence 's morgens 9 uur.

van Purmerende

- naar Alkmaar, trekschuit, 2 maal daags.
- „ Amsterdam, trekschuit, 5 maal daags.
- „ Edam, trekschuit Dingsd. en Vrijd. 1 uur 's nam.
- „ Hoorn, trekschuit, 4 maal daags.
- „ Enkhuizen, Hoorn en Medemblik, zie van Amsterdam naar idem.

van Rotterdam

- naar Amsterdam, over de tusschenliggende plaatsen, diligence Koens, 's avonds kwart voor tien uur, en diligence van Gend en Loos van Antwerpen komende 's avonds 9 uur.
- „ Antwerpen over Dordt, Willemstadt, Tholen en Bath, stoomboot 's zomers dagelijks, uitgezonderd 's Zondags, 's winters om de 2 dagen. De uren van afvaart afhankelijk van eb en vloed. Nog een diligence van van Gend en Loos, over Dordt, Breda, Tilburg en 's Bosch, 's morgens half 5 uur.
- „ Arnhem, stoomboot dagelijks.
- „ Brielle, langs de Nieuwersluis, stoomboot alle dagen des namiddags ten 5 uur.
- „ Dordrecht en de Moerdijk, stoomboot 's morg. 5 en 12 uur.

Alleen naar Dordrecht, stoomboot het geheele jaar door 's morgens 9 uur. Nog van 1 Mei tot 30 October 's namiddags half 2 en 5 uur, 's avonds half 8 uur, en van 1 November tot Ultimo April, na aankomst der spoortreinen.

- „ Geertruidenberg, stoomb. dagelijks. Zomerdienst 's nam. 2 uur. Winterdienst half 1 uur.

naar Gorkum, langs Dordt, stoomb. Zomerdienst. Maand. en Dingsdag 's namidd. 2 uur, Woensdag, Donderdag, Vrijdag en Zaterdag 's morgens 9 en 's namiddags 5 uur, en Zondag 's namiddags 5 uur. Winterdienst dagelijks 's namiddags 2 uur, uitgezonderd Zondags.

„ Gouda, diligence alle uren, stoomb. dagelijks 's morgens 9 uur en 's namiddags 5 uur, op de barge van 9 uur naar Amsterdam.

„ 's Hertogenbosch, stoomboot 's morgens 8 uur, en behalve Zondag en 's Winters, 's namiddags 1 uur.

„ Heusden, stoomboot dagelijks, behalve Zondag, 's namiddags 1 uur.

„ Londen, stoomboot Zondag, Dingsdag, Woensdag en Zaterdag.

„ Maassluis en Vlaardingen, diligence dagelijks 's morgens 7 uur; en naar Maassluis alleen, eene diligence 's morgens 9 en 's namiddags 4 uur.

„ Nijmegen, stoomboot 's morgens half 9 uur. 's Winters om den anderen dag.

„ Nijmegen en Mannheim, stoomb. Maand. Dingsd., Woensdag, Vrijdag en Zaterdag 's Maandags 6 uur.

„ Arnhem en Mannheim, stoomboot Zondag, Dingsdag en Donderdag 's morgens 6 uur. Nog een stoomb. tusschen Rotterdam en Mannheim, uren van vertrek onbepaald, adres Boompjes, n°. 113.

„ Middelharnis, Overflakkee en Goedereede, tijd van vertrek onbepaald; adres Rotterdam bij Wel-drager op het Haringvliet en op het Steiger.

„ Middelburg, stoomb. dagelijks, behalve Maandag, 's morgens vroeg. Tijd van afvaart onbepaald.

- naar Schiedam, diligence alle uren, van 's morgens 7 tot 's avonds 9 uur.
- „ Schoonhoven, stoomb. Zondag, Maandag en Dingsdag, 's avonds 7 uur.
- „ Utrecht, diligence 's zomers 's morg. kwart voor 6 en 's winters 's morg. half 7; 's nam. half 4 uur.
- „ Venlo, stoomboot Dingsdag, Woensdag, Vrijdag en Zaturdag 's morgens 12 uur.
- „ Vlissingen, stoomb. Dingsdag en Zaturdag, 's morgens vroeg, afhankelijk van den vloed.
- „ Vreeswijk en Culemborg, stoomb. dagelijks, uitgezonderd des Zondags, 's nam. 2 uur.
- „ Vlaardingen, diligence 's nam. 4 uur; rijdt af aan het Gemeentelandshuis.
- „ Zierikzee, stoomboot; dagen en uren van vertrek worden in de nieuwspapieren aangekondigd; adres Wel-drager, Haringvliet en Steiger.

van Roermond

- naar Maastricht, dilig. Maandag, Donderd. en Zaturd.
- „ Venlo, dilig. Zondag, Woensdag en Vrijdag.

van Schiedam

- naar Amsterdam, diligence 's avonds 10 uur.
- „ 's Hertogenbosch, stoomb. Zomerdienst dagelijks behalve Zondag, s middags 12 uur; Winterdienst Dingsdag, Donderdag en Zaturdag 's morgens 11 uur.
- „ Rotterdam, diligence alle uren, van 's morgens 6 tot 's avonds 9 uur.

van Utrecht

- naar Amersfoort, diligence 's morg. 8, en 's nam. half 2, 4 en 7 uur.
- „ Antwerpen, over Gorkum en Breda, diligence na aankomst van den 1sten spoortrein uit Amsterdam.
- „ Bommel, vrachtwagen 's zomers Dingsdag en Vrijdag, 's winters alleen Dingsdag 's morgens 9 uur.
- „ Breda en Gorkum, diligence na aankomst van den 2den trein uit Amsterdam en Arnhem.
- „ Culemborg, wagen, Maand., Woensd. en Vrijd. 15 Maart tot 14 Sept. 's nam. 4, verder 's nam. 2 uur
- „ Gorinchem, diligence 's morgens kwart voor 9 en 's namiddags 2 uur.
- „ Amersfoort, Harderwijk, Zwolle, Meppel, Leeuwarden en Assen naar Groningen, dilig. 's avonds 10 uur.
- „ Hilversum, dilig. Woensd. en Zat. 's nam. 3 uur.
- „ Leerdam, diligence Vrijdag 's zomers 's nam. 4 en 's winters 's nam. 3 uur.
- „ 's Gravenhage en Rotterdam, diligence 's morg. half 8 en 's nam. 2 uur.
- „ Montfoort, Gouda en Rotterdam, diligence 's morgens half 8 uur.
- „ Rotterdam, diligence 's morgens half 8 uur.
- „ Tiel, diligence Woensdag en Zaterdag 's nam. 1 uur, en diligence na aankomst van den 1sten spoortrein.
- „ Vreeswijk, diligence 's morg. 7 en barge half 6 uur.
- „ Wijk bij Duurstede, wagen, Dingsdag 's nam. 4 en Zaterdag 's nam. 8 uur. 's Zomers nog Dingsdag en Zaterdag 's nam. 6 en 's Winters 4 uur.
- „ Zwolle, diligence 's avonds 10 uur.

van Venlo

- naar Ciefeld en Dusseldorp, diligence 's namiddags
kwart over 2 uur.
- „ Gelder, Cleve en Nijmegen dilig. voorm. half 12 u.
- „ Roermond, Maasseijk en Maastricht, stoomb.
Maandag en Donderdag en Zaterdag 's morg. 4 uur.
- „ Roermond, stoomboot Zondag, Woensdag en Vrijdag
's namiddags 2 uur.
- „ Rotterdam stoomb. Maand. en Dond. 's morg. 4 uur.

van Vlissingen

- naar Antwerpen, stoomboot Maandag en Vrijdag 's morg.
8 uur, en van Antwerpen terug Woensdag en Zaturd.
's morg. 10 uur.
- „ Middelburg, diligence 's morgens 9, 10 en 12;
's nam. 3, 5 en 8 uur, alsmede vijfkwartier voor de
afvaart der eerste boot van Middelburg.
- „ Rotterdam, stoomboot Maandag en Vrijdag 's morg.
afhankelijk van het getij.

van Vreeswijk

- naar Rotterdam, stoomboot 's Maandags 's morg. 6 uur;
andere dagen, uitgezonderd Zondag, hal 9 uur.

van Weesp

- naar Amsterdam, trekschuit 's zomers 4 maal, 's winters
2 maal daags.

van Willemsdorp (eiland Dordrecht)

- naar den Moerdijk, stoomboot op alle halve uren.

van Zaandam

- naar Alkmaar, stoomboot twee maal daags.

naar Amsterdam, stoomboot 's zomers 6, 's winters 2 maal daags.

„ Purmerende, beurtman Dingsdag.

van Zierikzee

naar Antwerpen, zie Rotterdam naar Antwerpen, stoomb.

„ Rotterdam, zie Rotterdam naar Zierikzee.

Van Zutphen

naar Arnhem, dilig. 's morg. kwart over 8 en 's middags kwart over 12 uur, in correspondentie met de Noord-hollandsche en Limburgsche diensten en den 2den spoortrein naar Amsterdam.

„ Arnhem en Nijmegen, dilig. 's morg. kwart over 4, kwart over 8, en 's nam. kwart over 12 uur.

„ Emmerick, diligence 's nam. 1 uur in correspondentie met Keulen enz.

van Zwolle

naar Amsterdam, stoomb. Zondag, Dingsdag en Donderdag 's morg. 7 uur. Alleen des zomers dilig. 's morg. half 5 en half 9 uur.

„ Arnhem, dilig. 's morg. half 5 en half 9 uur; corresponderende op den 2den en 3den spoortrein naar Amsterdam en de van Arnhem vertrekkende dienst op Nijmegen etc.

„ Assen en Groningen, dilig. 's morg. half 9 uur.

„ Deventer en Utrecht, dilig. 's avonds half 9 uur.

„ Elburg, Harderwijk, Amersfoort en Amsterdam, diligence 's avonds half 9 uur.

naar Groningen en Leeuwarden. diligence, 's morgens
half 9 uur.

„ Utrecht, diligence 's avonds half 9 uur.

„ Zwartsluis, Hasselt en Amsterdam. stoomb.
Zondag, Dingsdag en Donderdag, 's morgens 11 uur.

HOLLANDSCHE IJZEREN SPOORWEG.

Winterdienst.

Van Amsterdam over 's Gravenhage naar Rotterdam

Van Rotterdam over 's Gravenhage naar Amsterdam.

<i>vertrek van</i>	1	2	3	4	5	6	<i>vertrek van</i>		2	3	4	5	6	7
Amsterdam		8.30	11.30		4.30	7.30	Rotterdam.		7.30	9.45	11.40	3.30	6.30	9.35
*Halfweg.		door	11.45		4.47	7.46	Schiedam.		7.42	9.56	11.51	3.41	6.41	9.46
Haarlem.		9. 2	12. 3		5. 5	8. 4	Delft.		8. 2	10.15	12.11	4. 1	7. 1	10. 5
*Vogelenz.		9.18	12.17		5.20	8.19	*Rijswijk.		8.12	10.25	door	4.11	7.11	10.13
*Hilleg.b.		door	door		door	8.27	's Gravenh.		8.23	10.30	12.31	4.23	7.23	10.20
*Veenenb.		9.32	12.28		5.34	8.34	*N.O.Einde		8.29	(Aank.	door	4.28	7.28	(Aank.)
*P.Gijzenb.		9.43	12.39		5.46	8.45	*Voorschot.		8.43		12.49	4.42	7.42	
*Warmond.		9.54	12.49		5.57	8.56	Leiden.		8.57		1. 4	4.57	7.57	
Leijden.		10. 6	1.—		6. 9	9. 8	*Warmond.		9. 5		1.12	5. 4	8. 5	
*Voorschot.		10.17	1.11		6.19	9.19	*P.Gijzenb.		9.16		1.23	5.15	8.16	
*N.O.Einde		10.31	door		6.33	9.33	*Veenenb.		9.29		1.37	5.29	8.29	
's Gravenh.	8.30	10.41	1.33	3.40	6.43	9.43	*Hilleg.b.		9.34		door	door	door	
*Rijswijk.	8.37	10.49	door	3.48	6.50	9.50	*Vogelenz.		9.42		1.48	5.40	8.42	
Delft.	8.48	11. 1	1.51	4.—	7. 3	10. 3	Haarlem.		10. 1		2. 7	6.—	9. 1	
Schiedam.	9. 7	11.21	2.11	4.20	7.22	10.22	*Halfweg.		10.15		2.20	6.14	9.15	
Rott. Aank.	9.15	11.30	2.20	4.30	7.30	10.30	Amsterdam		10.30		2.35	6.30	9.30	

Op de Halten, die met een * zijn aangeduid, worden reizigers opgenomen, voor zoo verre er plaats in de rijtuigen is.

NEDERLANDSCHE RIJNSPOORWEG.

Winterdienst.

Van Amsterdam naar Utrecht, Rotterdam, Arnhem en Emmerik.

STATIONS.	1 Goed. Pers. tr. 's morg.	2	3	4 Express. 1 en 2 kl.	6* Goed. Pers. tr. 's nam.	7 's nam.	8 Goed. Pers. tr. 's av.	STATIONS.	2	3	4 Express. 1 en 2 kl.	5* Goed. Pers. tr. 's mid.	6* Goed. Pers. tr. 's nam.	7 's av.
Amsterd. V.		7.20	10.35	12.30	2.30	6.15	9.15	Utrecht. V.	8.30	11.45	1.15		4.30	7.25
Abcoude.		7.40	10.54	door	2.55	6.33	door	Driebergen.	8.53	12.05	1.30		5. 5	7.48
Vreeland.		7.48	11. 3	door	3.10	6.43	door	Maarsberg.	9.10	12.23	1.40		5.35	8. 5
Nieuwersl.		7.54	11. 9	12.50	3.20	6.49	10.—	Veenendaal.	9.33	12.43	door		6.10	8.28
Breukelen.		8.—	11.16	door	3.30	6.55	door	Ede.	9.44	12.59	2.05		6.35	8.39
Maarssen.		8. 9	11.24	door	3.45	7.04	door	Wolfhezen.	9.59	1.15	door		7.—	8.54
Utrecht. A.		8.25	11.40	1.10	4.—	7.20	11.—	Arnhem. A.	10.14	1.30	2.30		7.30	9.10
Utrecht. V.	6.30	8.35	11.50	1.20	4.15	7.30		Arnhem. V.	10.19		2.35	3.30		9.15
Harmelen.	6.50	8.51	12.—	door	4.40	7.46		Westervoort.	10.29		door	3.37		9.24
Woerden.	7.—	8.59	12.12	1.44	5.—	7.54		Duiven.	10.37		door	3.46		9.32
Oudewater.	7.10	9. 6	12.20	door	5.15	8.03		Zevenaar A.	10.45		2.55	3.56		9.40
Gouda.	7.36	9.26	12.40	2.10	5.40	8.24		Zevenaar. V.	10.55		3.00	4.09		9.50
Moordrecht	7.46	9.34	12.48	door	5.50	8.33		Elten.	{	A. { Amst. tijd.	11.07	3.10	4.22	10. 2
Nieuwerk.	7.55	9.39	12.54	door	6. 6	8.39				Emm. „	11.13	3.16	4.28	10. 8
Capelle.	8. 3	9.47	1.—	door	6.18	8.47				V { Amst. „	11.17	3.15	4.34	10.12
Rotterd. A.	8.15	10.—	1.10	2.30	6.35	9.—				Emm. „	11.23	3.21	4.40	10.18
								Emmerik A.	{	Amst. „	11.29	3.24	4.54	10.24
										Emm. „	11.35	3.30	5.—	10.30

*) Deze treinen loopen niet des Zondags.

NEDERLANDSCHE RIJNSPOORWEG.

Winterdienst.

Van Rotterdam naar Amsterdam, Utrecht, Arnhem en Emmerik.

STATIONS.	1 Goed. Pers. tr. 3 kl.	2	3	4 Expr. tr. 1 en 2 kl.	6*	7	8	STATIONS.	2	3	4 Expr. tr. 1 en 2 kl.	5*	6* Goed. Pers. tr.	7
	's morg.	's morg.	's morg.	's midd.	's nam.	's nam.	's avonds.		's morg.	's morg.	's morg.	's midd.	's midd.	's avonds
Rotterd. V.		7.—	10.—	12.15	1.30	5.45	9.—	Utrecht V.	8.30	11.45	1.15		4.30	7.25
Capelle.		7.11	10.14	door	1.40	5.56	door	Driebergen.	8.53	12. 5	1.30		5. 5	7.48
Nieuwerk.		7.18	10.23	door	1.50	6.06	door	Maarsbergen.	9.10	12.23	1.40		5.35	8. 5
Moordrecht		7.22	10.28	door	2.—	6.10	door	Veenendaal.	9.33	12.43	door		6.10	8.28
Gouda.		7.30	10.40	12.37	2.20	6.20	9.45	Ede.	9.44	12.49	2. 5		6.35	8.39
Oudewater.		7.47	11.—	door	2.50	6.38	door	Wolfhezen.	9.59	1.15	door		7.—	8.54
Woerden.		7.54	11. 7	12.53	3. 5	6.46	10.15	Arnhem. A.	10.14	1.30	2.30		7.30	9.10
Harmelen.		8.—	11.16	door	3.20	6.54	door	Arnhem. V.	10.19		2.35	3.30		9.15
Utrecht. A.		8.20	11.35	1.10	3.45	7.15	11.—	Westervoort.	10.29		door	3.37		9.24
Utrecht. V.	6.45	8.25	11.40	1.20		4.—	7.20	Duiven.	10.37		door	3.46		9.32
Maarssen.	7.—	8.38	11.56	door		4.12	7.33	Zevenaar. A.	10.45		2.55	3.56		9.40
Breukelen.	7.10	8.47	12. 9	door		4.25	7.42	Zevenaar. V.	10.55		3.—	4. 9		9.50
Nieuwersl.	7.21	8.56	12.19	1.38		4.36	7.51	Elten. A. } Amst. tijd	11. 7		3.10	4.22		10. 2
Vreeland.	7.28	9.—	12.28	door		4.46	7.58	Elten. A. } Emm. „	11.13		3.16	4.28		10. 8
Abcoude.	7.40	9.10	12.40	door		5.—	8.10	Elten. V. } Amst. „	11.17		3.15	4.34		10.12
Amsterd. A.	8.—	9.30	1.—	2.—		5.30	8.30	Elten. V. } Emm. „	11.23		3.21	4.40		10.18
								EmmerikA } Amst. „	11.29		3.24	4.54		10.24
								EmmerikA } Emm. „	11.35		3.30	5.—		10.30

*) Deze treinen loopen niet des Zondags.

NEDERLANDSCHE RIJNSPOORWEG.

Winterdienst.

Van Emmerik naar Arnhem, Utrecht, Amsterdam en Rotterdam.

STATIONS.	2	3	4	5*	6*	7	STATIONS.	1	2	3	4	6*	7
	Goed. Pers. tr. 3 Kl.	Goed. Pers. tr. 3 Kl.	Goed. Pers. tr. 3 Kl.	Goed. Pers. tr. 3 Kl.	Goed. Pers. tr. 3 Kl.	Goed. Pers. tr. 3 Kl.		Goed. Pers. tr. 3 Kl.	Goed. Pers. tr. 3 Kl.	Goed. Pers. tr. 3 Kl.	Goed. Pers. tr. 3 Kl.	Goed. Pers. tr. 3 Kl.	Goed. Pers. tr. 3 Kl.
Emmerik. } Amst tijd		8.15	10.30	10.42		4.10	Utrecht. V.	6.45	8.25	11.40	1.20	4.—	7.20
Emmerik. } Emm.		8.21	10.36	10.48		4.16	Maarssen.	7.—	8.38	11.56	door	4.12	7.33
Elten. } Amst. tijd.		8.40	10.42	11. 7		4.22	Breukelen.	7.10	8.47	12. 9	door	4.25	7.42
Elten. } Emm.		8.46	10.48	11.13		4.28	Nieuwersluis.	7.21	8.56	12.19	1.38	4.36	7.51
Zevenaar. } Aank.		8.54	10.55	11.21		4.34	Loen.-Vreeland.	7.28	9.—	12.28	door	4.46	7.58
Zevenaar. } Vertr.		9.14	11.10	11.41		4.54	Abcoude.	7.40	9.10	12.40	door	5.—	8.10
Duiven.		9.23	door	11.50		5. 2	Amsterdam. A.	8.—	9.30	1.—	2.—	5.30	8.30
Westervoort.		9.30	door	11.57		5. 8	Utrecht. V.	6.30	8.35	11.50	1.20	4.15	7.30
Arnhem. } Aank.		9.40	11.30	12.10		5.15	Harmelen.	6.50	8.51	12.—	door	4.40	7.46
Arnhem. } Vertr.	6.30	9.45	11.35		12.30	5.20	Woerden.	7.—	8.59	12.12	1.44	5.—	7.54
Wolfhezen.	6.47	10. 2	door		12.55	5.37	Oudewater.	7.10	9. 6	12.20	door	5.15	8. 3
Ede.	7.04	10.18	11.55		1.20	5.54	Gouda.	7.36	9.26	12.40	2.10	5.40	8.24
Veenendaal.	7.22	10.35	door		1.45	6.12	Moordrecht.	7.46	9.34	12.48	door	5.50	8.33
Maarsbergen.	7.42	10.54	12.25		2.20	6.33	Nieuwerkerk.	7.55	9.39	12.54	door	6. 6	8.39
Zeist-Driebergen.	8.00	11.11	12.42		2.50	6.52	Capelle.	8. 3	9.47	1.—	door	6.18	8.47
Utrecht. Aank.	8.20	11.35	1. 5		3.35	7.15	Rotterdam. A.	8.15	10.—	1.10	2.30	6.35	9.—

*) Deze Treinen loopen niet des Zondags.

HOLLANDSCH-BELGISCHE SPOORWEG.

Winterdienst.

Van Antwerpen naar Breda en Rotterdam.					Van Rotterdam naar Breda en Antwerpen.				
		's morg.	's midd.	's av.			's morg.	's morg.	's av.
Antwerpen	Vertrek	7.45	12.20	5.25	Rotterdam	Vertrek Rijns.		10.15	3.
Eeckeren	"	7.55	12.30	5.40	Dordrecht	"		11.40	4.25
Cappelle	"	8.—	12.35	5.50	Moerdijk	Aankomst.		12.30	5.15
Calmpthout	"	8.15	12.50	6.10	Moerdijk	Vertrek.	6.30	12.45	5.30
Esschen	Aankomst.	8.25	1.—	6.25	Zevenbergen	"	6.45	12.55	5.40
Esschen	Vertrek.	8.35	1.10	6.45	Oudenbosch	"	7.—	1. 5	5.50
Roosendaal	Aankomst.	8.45	1.20	7.—	Roosendaal	Aankomst.	7.15	1.15	6.—
Roosendaal	Vertrek.	9. 5	1.40	7.20	Breda	Vertrek.	6.50	12.35	5.20
Etten	"	9.30	2. 5	7.45	Etten	"	7. 5	12.50	5.35
Breda	Aankomst.	9.45	2.20	8.—	Roosendaal	Aankomst.	7.30	1.15	6.—
Roosendaal	Vertrek	9. 5	1.40	7.45	Roosendaal	Vertrek.	7.45	1.25	6.10
Oudenbosch	"	9.15	1.50	8.—	Esschen	Aankomst.	8.—	1.35	6.20
Zevenbergen	"	9.25	2.—	8.15	Esschen	Vertrek.	8.45	1.55	6.40
Moerdijk	Aankomst.	9.35	2.10	8.30	Calmpthout	"	9.—	2. 5	6.50
Moerdijk	Vertrek.	9.50	2.30		Cappelle	"	9.20	2.20	7. 5
Dordrecht		10.40	3.20		Eeckeren	"	9.30	2.25	7.10
Rotterdam	Aankomst Rijns.	12. 5	4.45		Antwerpen	Aankomst.	9.45	2.35	7.20

AKEN-LANDENSCH E SPOORWEG.

Winterdienst.

Van Aken naar Landen.				Van Landen naar Aken.			
STATIONS.	Voorm.	Voorm. Expr.	Nam.	STATIONS.	Voorm.	Voorm.	Nam.
Aken (Vertr.)	7.—	11.15	5.—	Ostende (Vertr.)		6.15	12.—
Maastricht (Aank.)	8.30	11.48	6.10	Antwerpen "	6.15	10.15	4.30
Maastricht (Vertr.)	6.—	11.53	3.—	Brussel . "	6.45	11.—	4.45
Hasselt . . "	7.22	12.40	5.—	Luik . . "	7.30	12.40	5.45
St. Truiden "	8. 6	1.—	6.—	Landen (Vert.)	9.—	1.45	7.10
Landen (Aank.)	8.28	1.12	6.22	St. Truiden (Aank.)	9.20	2. 1	7.32
Luik (Aank.)	10.05		8. 5	Hasselt. . . "	10.—	2.32	8.27
Brussel "	11.—	3.30	9.10	Maastricht . "	11.25	3.34	10.—
Antwerpen "	11.30	3.35	9.30	Maastricht (Vertr.)	8.50	3.39	6.25
Ostende "	3.15	6.—		Aken (Aank.)	10.45	4.55	8.10

De visitatie der bagaasje geschiedt in Nederland, komende uit Pruissen, te Simpelveld, en uit België, te Maastricht (Boschpoort); — in België, komende uit Nederland, te Laneaken, en in Pruissen te Aken (Templerbend.)

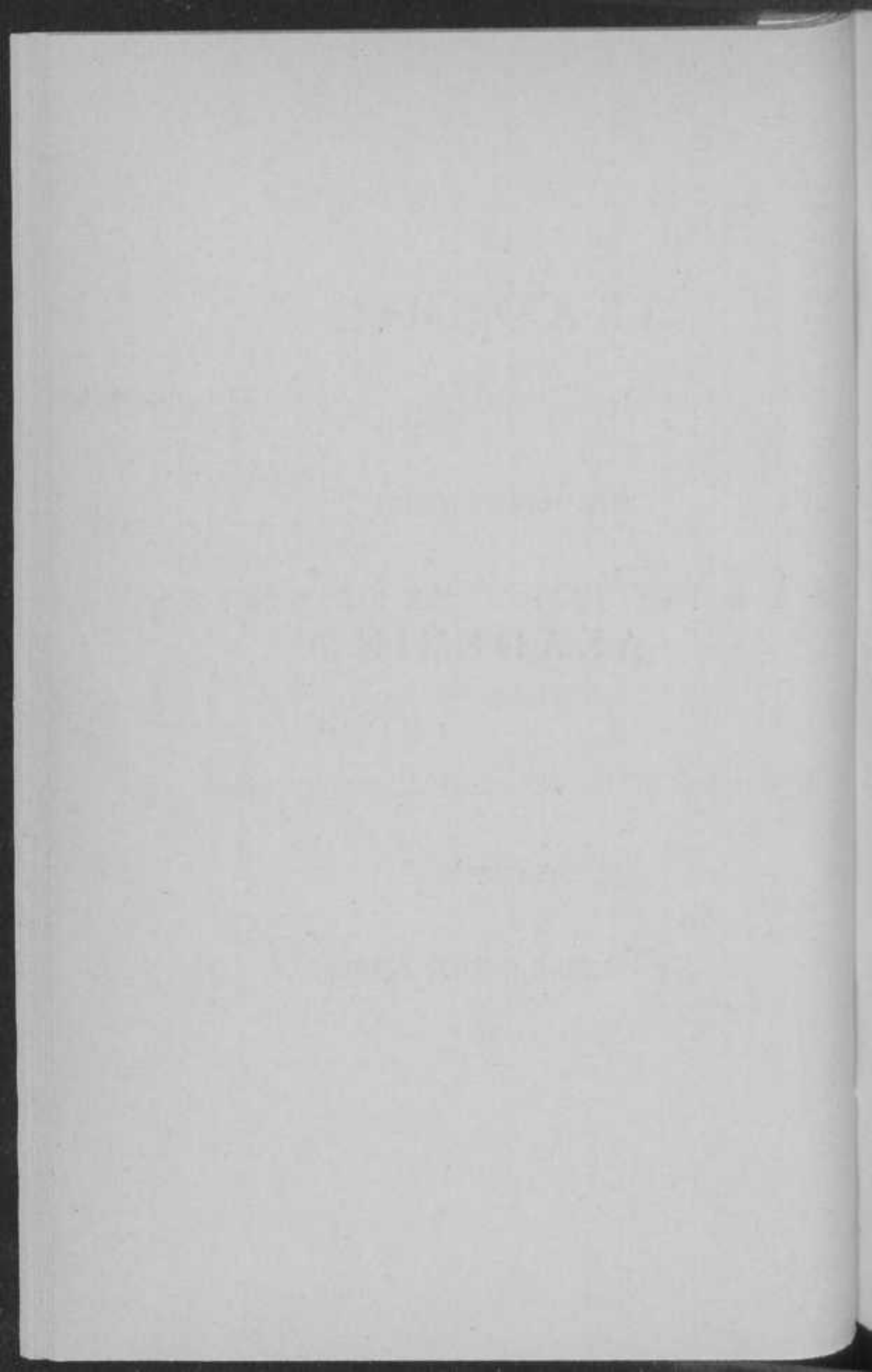
ANTWERPEN-BRUSSELSCHE SPOORWEG (*Winterdienst.*)

Van Antwerpen naar Brussel.									Van Brussel naar Antwerpen.								
VERTREK VAN	1	2 Expr. 1 kl.	3	4	5 Expr. 1 kl.	6	7	8	VERTREK VAN	1	2 Expr. 1 kl.	3	4 Expr. 1 kl.	5	6		
Antwerpen.	6.15	—	10.15	12.15	2.50	4.30	7.30	9.—	Brussel.	6.30	8.45	10.45	2.45	4.—	4.45	8.45	
Mechelen.	6.55	9.25	10.55	1.—	3.15	5.10	8.10	9.35	Mechelen.	6.55	9. 5	11.15	3. 5	4.30	5.20	9.15	
Brussel Aank.	7.25	9.50	11.40	1.35	3.40	5.45	8.45	10. 5	Antwerpen. Aank.	7.40	9.35	12.—	3.35	5.15	6.25	10.—	

BRUSSEL-PARIJSCHÉ SPOORWEG (*Winterdienst.*)

Van Brussel naar Parijs.					Van Parijs naar Brussel.				
VERTREK VAN	1, 2 en 3 kl.	Expr. 1 en 2 kl.	Expr. 1 kl.	1, 2 en 3 kl.	VERTREK VAN	Expr. 1 kl.	1, 2 en 3 kl.	Expr. 1 en 2 kl.	1, 2 en 3 kl.
Brussel	6.15	8.15	2.45	7.—	Parijs	8.—	7.—	8.15	11.—
Mons	8.—	9.30	3.55	8.35	Amiens	10.25	11.50	11.15	3.10
Valenciennes. Aankomst	9.30	10.20	4.40	9.45	Arras	12. 8	2.10	1. 6	6.—
Valenciennes. Vertrek	10.45	10.45	4.55	10. 5	Douai	12.43	3.15	1.49	7.15
Douai	11.40	11.40	5.35	10.50	Valenciennes. Aank.	1.25	4.30	2.36	8.15
Arras	1.35	12.26	6.15	12. 5	Valenciennes. Vertrek	1.35	4.45	2.46	8.30
Amiens	4.30	2.10	7.45	2.—	Mons	2.35	6.10	4.—	9.55
Parijs. Aankomst . .	9.40	5. 5	10.25	5.30	Brussel	4.—	7.50	5.30	11.50

AKADEMIE.

AKADEMIE.

BESCHERMHEER

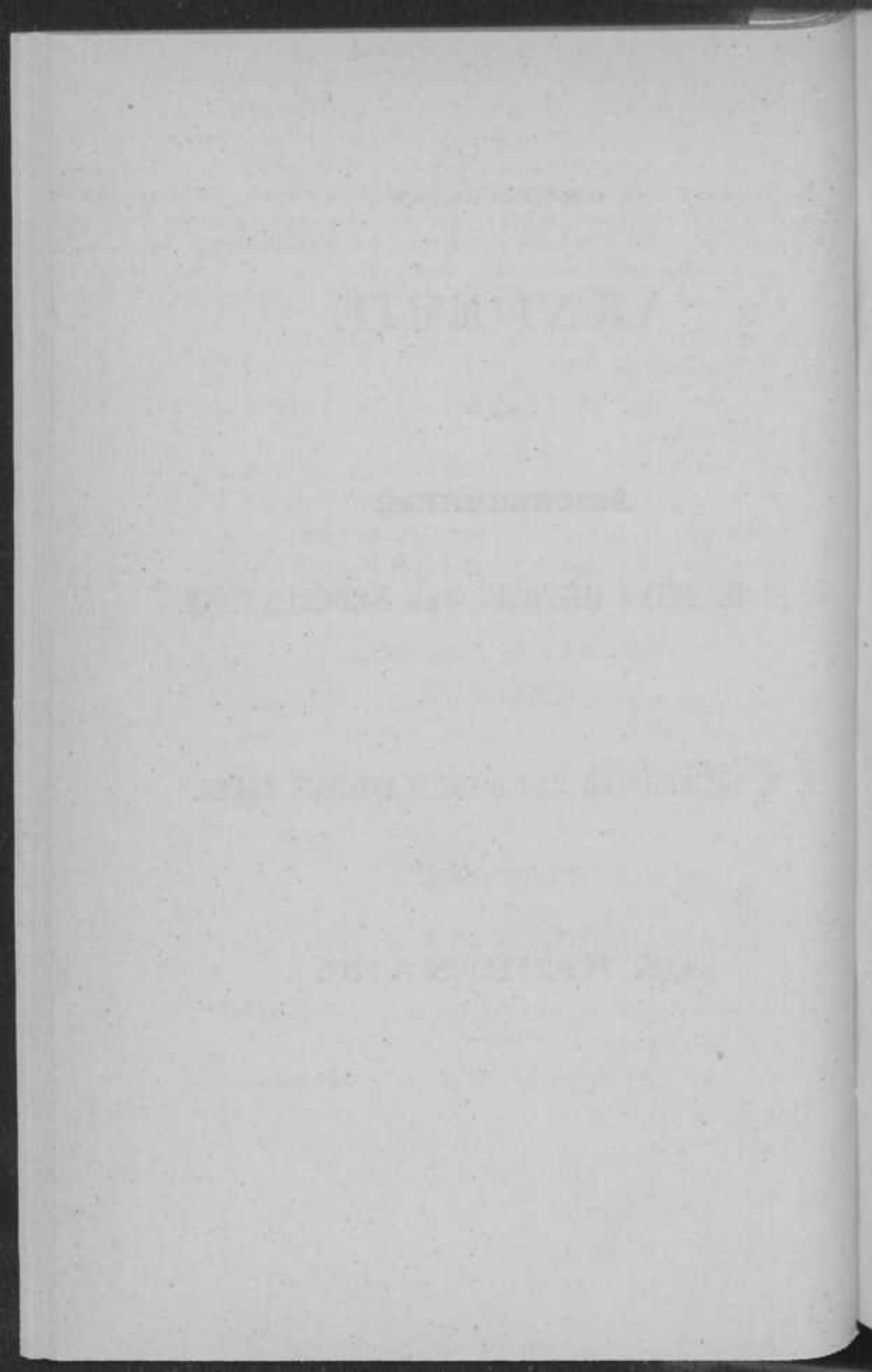
Z. K. H. PRINS HENDRIK DER NEDERLANDEN.

BEHEERDER

Z. E. DE MINISTER VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN.

DIRECTEUR

~~DE~~ KEURENAER.

HOOGLEERAREN.

- T. ROORDA. — In de Taal-, Land- en Volkenkunde van Nederlandsch Indië. — *Voorburg*.
- R. LOBATTO. — In de Wiskunde. — *Koornmarkt*.
- S. BLEEKRODE. — In de Wis- en Natuurkunde. — *Koornmarkt*.
- W. L. OVERDULJN. — In de Wis- en Natuurkunde. — *Wijnhaven*.
- J. PIJNAPPEL, Gz. — In de Taal-, Land- en Volkenkunde van Nederlandsch-Indië. — *Voorstraat*.
- S. KEIJZER. — In de Taal-, Land- en Volkenkunde van Nederlandsch Indië, het Mohammedaansch Regt en de Indische Instellingen. — *Oude Delft*.

BUITENGEWOON HOOGLEERAAR.

- D. J. STORM BUYSING. — Hoofd-Ingenieur, gedetacheerd aan de Koninklijke Akademie. — In de Waterbouwkunde. — *Koornmarkt*.

LEERAREN.

- J. E. TERWINKEL. — In de Bouwkunde. — *'s Hage, Kerkplein*.
- M. SIMON. — In de Waterbouwkunde. — *Rotterdammerpoort*.
- L. COHEN STUART. — In de Wiskunde, Geodesie en Werktuigkunde. — *Wijnhaven*.

Dr. B. W. VAN GOENS. — In de Wiskunde en Stereotomie. — *Buiten de Rotterdammer poort.*

Dr. C. P. BURGER. — In de Wiskunde. — *Voorstraat.*

W. J. KEMPERS. — In de Wiskunde. — *Nieuwe Lange Dijk.*

Dr. E. MULDER. — In de Scheikunde. — *Koornmarkt.*

Mr. M. A. M. VAN 'S GRAVESANDE GUICHERIT. — In de geschiedenis van den Handel en de Staathuishoudkunde. — *Oude Delft.*

Dr. G. VAN WIERINGEN BORSKI. — In de Nederlandsche Taal- en Letterkunde. — *Choorstraat.*

Mr. R. H. ARNTZENIUS. — In de Engelsche Taal- en Letterkunde. — *Oude Delft.*

D. BUDDING. — In de Hoogduitsche Taal. — *Oude Delft.*

A. VAN DER TOORN. — In de Roei-, Peil-, Meet- en Weegkunde. — *Oude Delft.*

BUITENGEWOON LEERAAR.

A. VAN LAKERVELD. — Architect 1ste klasse. In de Indische materialen en Bouwconstructie. *Gasthuislaan.*

ONDERWIJZERS.

G. J. F. GUFFROY. — In de Fransche Taal. — *Oude Delft.*

PAUL TETAR VAN ELVEN. — In het Handteekenen. — *Wijnhaven.*

AMBTENAAR VAN ADMINISTRATIE.

F. J. KROEZEN. — *Oude Delft.*

AKADEMISCHE INSTRUMENTMAKER.

G. REUVEKAMP. — *Binnenwatersloot.*

CONCIERGE.

B. EVERAERT. — *Akademie.*

OPGAVE DER COLLEGIE-UREN.

Wis- en Natuurkundige Wetenschappen.

R. LOBATTO.

Integraalrekening en Statica: 3de Studiejaar. Beurte-
lings *Maandag, Dingsdag, Woensdag, Donderdag* en
Vrijdag, van 11 tot 12 uur.

Integraalrekening. Statica en Dynamica: 4de Studie-
jaar. Beurtelings op dezelfde dagen, van 1 tot 2 uur.

S. BLEEKRODE.

Botanie: *Maandag* en *Vrijdag*, van 9 tot 10 uur.

Natuurlijke historie: *Maandag*, van 11 tot 12 uur.

Geologie: *Maandag*, van 10 tot 11 uur, *Dingsdag* en
Donderdag, van 3 tot 4 uur voor het 4de Studiejaar, en
ook *Vrijdag* van 2 tot 4 uur toegepaste Geologie; *Dings-*
dag en *Donderdag* v. 2 tot 3 uur voor het 3de Studiejaar.

Mineralogie: 4de Studiejaar, *Dingsdag* en *Donderdag*
van 1 tot 2 uur, *Woensdag* van 9 tot 10 uur.

Metallurgie: *Maandag* van 1 tot 2 uur, en *Woensdag* van 10 tot 12 uur.

Oefeningen in het Mineralogisch kabinet: *Vrijdag* van 10 tot 12 uur.

W. L. OVERDUIJN.

Natuurkunde: 1ste Studiejaar, *Dingsdag* en *Donderdag* van 11 tot 12 uur.

2de Studiejaar, *Maandag* en *Woensdag* van 11 tot 12 uur.

3de en 4de Studiejaar, *Maandag*, *Vrijdag* en *Zaterdag* van 2 tot 3 uur.

Toegepaste werktuigkunde: 4de Studiejaar, *Zaterdag* van 8 tot 12 uur.

E. MULDER.

Toegepaste Scheikunde: 3de en 4de Studiejaar *Maandag* en *Vrijdag* van 9 tot 10 uur.

Scheikunde, toegepast op den landbouw: 4de Studiejaar *Woensdag* van 9 tot 11, en *Vrijdag* van 10 tot 11 uur.

Oefeningen in het Laboratorium: 3de en 4de Studiejaar, *Dingsdag*, *Donderdag* en *Zaterdag* van 9 tot 11 uur.

Scheikunde: 2de Studiejaar, *Dingsdag*, *Woensdag* en *Donderdag* van 3 tot 4 uur.

L. COHEN STUART.

Hoogere Algebra: 2de Studiejaar, *Maandag*, *Dingsdag*, *Woensdag*, *Donderdag* en *Vrijdag* van 1 tot 2 uur.

Differentiaal rekening: 2de Studiejaar, na de Kers-vacantie, op dezelfde uren.

Geodesie 3de Studiejaar, *Woensdag* van 2 tot 3 en *Zaterdag* van 3 tot 4 uur.

4de Studiejaar: *Maandag* en *Woensdag* van 3 tot 4 uur.
Werktuigkunde: 4de Studiejaar, *Donderdag* en *Vrijdag* van 3 tot 4 uur.

R. W. v. GOENS.

Analytische Meetkunst: *Maandag*, *Woensdag* en *Vrijdag* van 9 tot 10 uur.

Beschrijvende Meetkunst: *Dingsdag*, *Donderdag* en *Zaterdag* van 9 tot 10 uur.

Teekenen van Epures, alle dagen van 10 tot 11 uur, en bovendien *Donderdag* en *Zaterdag* van 11 tot 12 uur.

Dit alles voor het 2de Studiejaar.

Stereotomie: 3de Studiejaar, *Dingsdag* en *Donderdag* van 1 tot 3 uur.

C. H. BURGER.

Algebra: 1ste Studiejaar, alle dagen van 9 tot 10 uur.

Cosmographie: 1ste Studiejaar, *Zaterdag* van 1 tot 2 uur. 2de Studiejaar, *Woensdag* van 2 tot 3 uur.

W. I. KEMPERS.

Meetkunst: van *September* tot *December*, alle dagen behalve *Zaterdag*, van 10 tot 11 uur.

Driehoeksmeting, van *Jannarij* tot de *Paaschvakantie*, *Maandag*, *Vrijdag* en *Zaterdag* van 2 tot 3 uur.

Oefeningen in het lijntekenen: *Maandag*, *Woensdag* en *Vrijdag* van 1 tot 3 uur, *Dingsdag* en *Zaterdag* van 2 tot 4 uur.

Beschrijvende Meetkunst: na Januarij op de uren van de Meetkunst.

Analytische Meetkunst: na de Paaschvakantie, op de uren van de Diehoeksmeting

Landmeetkunde: voor de O. I. Ambtenaren 3de Studiejaar, *Dingsdag* van 1 tot 2 uur; voor de O. I. Ambtenaren 4de Studiejaar, *Zaturdag* van 2 tot 3 uur.

Bovendien na de Paaschvakantie op geschikte dagen toepassingen der Landmeetkunde op het terrein, met de ambtenaren 2de klasse, 4de Studiejaar.

NB. Van die toepassingen en van de lessen in de Landmeetkunde kunnen ook gebruik maken de Ambtenaren 1ste klasse.

YK EN ACCIJNSEN.

A. VAN DER TOORN.

Yk en Accijnsen: 1ste Studiejaar, *Maandag*, *Woensdag* en *Donderdag* van 10 tot 11 uur.

Yk en Accijnsen: 2de Studiejaar, *Maandag* en *Donderdag* van 2 tot 4 uur.

BOUWKUNDE.

D. J. STORM BUIJSING.

Waterbouwkunde: 4de Studiejaar. *Dingsdag* en *Donderdag* van 10½ tot 12 uur, *Woensdag* van 10 tot 11 uur.

Waterbouwkundig teekenen: 4de Studiejaar. *Dingsdag*

en *Donderdag* van $8\frac{1}{2}$ tot $10\frac{1}{2}$ uur, *Maandag* en *Woensdag* van $8\frac{1}{2}$ tot 10 uur.

J. E. TERWINKEL.

Bouwkunde: 2de Studiejaar voor de afdeeling A. S. *Dingsdag* van 11 tot 12 uur; voor de O. I. Ambtenaren, *Vrijdag* van 2 tot 3 uur.

3de Studiejaar. *Dingsdag* en *Donderdag* van 3 tot 4 uur.

4de Studiejaar. *Dingsdag* en *Donderdag* van 2 tot 3 uur.

Bouwkundig Teekenen: 2de Studiejaar. *Vrijdag* van 3 tot 4 uur.

4de Studiejaar. *Maandag* en *Donderdag* van 10 tot 12 u.

M. SIMON.

Lijntekenen: 1ste Studiejaar. *Maandag* en *Woensdag* van 1 tot 3 uur, en *Dingsdag* en *Zaturdag* van 2 tot 4 u.

Bouwconstructie: 2de Studiejaar O. I. A. *Dingsdag* en *Donderdag* van 11 tot 12 uur.

Waterbouwkunde: 3de Studiejaar. *Maandag*, *Woensdag* en *Vrijdag* van 10 tot 11 uur.

Waterbouwkundig teekenen: 3de Studiejaar. *Dingsdag*, *Donderdag* en *Zaturdag* van 9 tot 11 uur.

TAAL-, LAND- EN VOLKENKUNDE

VAN

NEERLANDSCH-INDIE.

T. ROORDA.

Javaansche taal: 3de Studiejaar. Alle dagen behalve *Zaturdag*, van 2 tot 3 uur.

4de Studiejaar. *Maandag, Dingsdag en Vrijdag* van 3 tot 4 uur.

J. PIJNAPPEL, Gz.

Maleische taal: 2de Studiejaar. *Maandag* van 3 tot 4 uur, *Dingsdag* van 2 tot 3 uur, en *Vrijdag* van 1 tot 2 uur.

3de Studiejaar. *Dingsdag en Vrijdag* van 11 tot 12 uur.

4de Studiejaar. *Maandag en Vrijdag* van 2 tot 3 uur.

Land- en Volkenkunde: 2de Studiejaar. *Maandag en Woensdag* van 1 tot 2 uur.

3de Studiejaar *Woensdag* van 11 tot 12 uur.

S. KEIJZER.

Javaansche taal: 1ste Studiejaar. *Maandag, Woensdag en Vrijdag*, van 3 tot 4 uur.

2de Studiejaar. *Maandag en Woensdag* van 2 tot 3 uur.

Mohammedaansch Regt, Wetten en Instellingen van Neêrlandsch-Indië: 3de Studiejaar, *Maandag, Woensdag en Donderdag* van 1 tot 2 uur, en voor het 4de Studiejaar *Maandag* van 1 tot 2 uur.

M. A. M. VAN 'S GRAVESANDE GUICHERIT.

Geschiedenis van den Handel: 3de Studiejaar, *Vrijdag* van 1 tot 2 uur, en *Zaterdag* van 11 tot 12 uur.

Staatshuishoudkunde: 4de Studiejaar, *Woensdag* van 11 tot 12 uur en *Zaterdag* van 3 tot 4 uur.

NIEUWE LETTERKUNDE.

G. VAN WIERINGHEN BORSKI.

Nederlandsche stijl: 1ste Studiejaar. *Dingsdag* en *Donderdag*, van 1 tot 2 uur.

2de Studiejaar. *Zaterdag*, van 2 tot 3 uur.

3de Studiejaar. *Woensdag* van 3 tot 4 uur, en *Zaterdag* van 1 tot 2 uur.

4de Studiejaar. *Woensdag* van 2 tot 3 uur en *Zaterdag* van 1 tot 2 uur.

R. H. ARNTZENIUS.

Engelsche Taal- en Letterkunde: 1ste Studiejaar. *Woensdag* en *Donderdag* van 9 tot 11 uur.

2de Studiejaar. *Vrijdag*, van 11 tot 12 uur en *Zaterdag* van 1 tot 2 uur.

D. BUDDINGH.

Hoogduitsche Taal- en Letterkunde: *Dingsdag* en *Zaterdag*, van 9 tot 10 uur.

G. J. F. GUFFROY.

Fransche Taal- en Letterkunde: *Maandag* en *Vrijdag*, van 9 tot 10 uur.

TEEKENKUNDE.

PAUL TETAR VAN ELVEN.

Handteekenen: 1ste Studiejaar. *Donderdag* van 2 tot 4 uur, en *Vrijdag*, van 1 tot 3 uur.

2de Studiejaar. *Maandag* van 2 tot 4 uur en *Dingsdag* van 9 tot 11 uur.

3de Studiejaar. *Woensdag* van 9 tot 10 uur.

G. REUVEKAMP.

Bouwkundig teekenen: 2de Studiejaar, *Dingsdag* en *Donderdag* van 2 tot 4 uur en *Zaterdag* van 9 tot 11 uur.

MODELMAKERIJ.

Oefeningen in het Modelmaken: 2de Studiejaar. *Maandag* en *Woensdag* van 9 tot 11 uur.

AKADEMISCHE INRICHTINGEN.

BIBLIOTHEEK.

De Bibliotheek is geopend, gedurende den tijd van de Akademische lessen, alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen, van 2 tot 4 uur; en *Maandag* en *Donderdag*, 's avonds van 7 tot 10.

Gedurende den Vakantietijd, alleen *Donderdag* van 2 tot 4 uur.

W. L. OVERDIJN. — Bibliothecaris.

H. L. VERSCHOOR. — Adjunct Bibliothecaris.

De MODELZAAL, het KABINET VAN NATUURKUNDIGE WERKTUIGEN, het MINERALOGISCH KABINET, enz. zijn te bezichtigen op aanvraag bij den heer G. REUVEKAMP; het KABINET VAN OOSTERSCHE VOORWERPEN, op aanvraag bij den heer J. PIJNAPPEL, GZ.

REGLEMENT
OP HET
BEZOEK VAN DE BIBLIOTHEEK
EN HET
UITLEENEN VAN WERKEN.

Art. 1. Gedurende den loop der lessen zal de Bibliotheek geopend zijn elken werkdag der week, 's middags van 2 tot 4 uur, en des Maandags en Donderdags van 7 tot 10 ure.

Art. 2. In vacantiertijden zal de Bibliotheek geopend zijn des Donderdags van 2 tot 4 uur.

Art. 3. De bezoekers der Bibliotheek worden verzocht, hunne overjassen, hoeden en rottingen aan den ingang te laten.

Art. 4. Op de Bibliotheek mag niet gerookt worden.

Art. 5. Docenten en Kweekelingen der Akademie kunnen uit de Bibliotheek boeken ter lezing ontvangen, tegen behoorlijk reçu, waarbij zij zich verbinden het geleende werk binnen den bepaalden tijd terug te bezorgen, en veroorzaakte schade te vergoeden.

Art. 6. Niemand zal meer dan vijf banden te gelijk ter leen mogen hebben, zonder magtiging van den Directeur.

Art. 7. Er zal van de uitgeleende werken een register worden gehouden.

Art. 8. Op de Bibliotheek zal voorhanden liggen een register, waarin ieder, die een werk verlangt, dat uitgeleend is, van zijn verlangen kan doen blijken.

Art. 9. Tijdschriften zullen niet langer dan voor acht, andere werken niet langer dan voor veertien dagen uitgeleend worden.

Art. 10. Indien na verloop van den gestelden tijd, het werk voor langer begeerd wordt zal de vergunning 8 dagen kunnen verlengd worden, zoo door anderen niet naar het afwezige werk gevraagd is. Van de verlenging zal op het eerste reçu melding worden gemaakt, door den Bibliothecaris en den belanghebbende onderteekend.

Art. 11. Geen tijdschrift zal voor langer dan 2, geen ander werk voor langer dan 3 weken achtereen, aan denzelfden persoon, uitgeleend worden, dan op magtiging van den Directeur.

Art. 12. Geen tijdschrift zal voor langer dan 4, geen ander werk voor langer dan 6 weken achtereen, aan verschillende personen, uitgeleend worden, dan op magtiging van den Directeur.

Art. 13. Aan personen, die niet tot de Akademie behooren, kunnen werken ter leen gegeven worden, tegen behoorlijk reçu en op magtiging van den Directeur.

Art. 14. Teekeningen, kaarten, platen, plaatwerken, woordenboeken en handschriften worden niet ter leen gegeven, dan op magtiging van den Directeur.

Art. 15. Van de magtiging tot afgifte, of tot verlenging van den toegestanen tijd zal moeten blijken op

het register van uitgeleende werken, door handteekening van den Directeur.

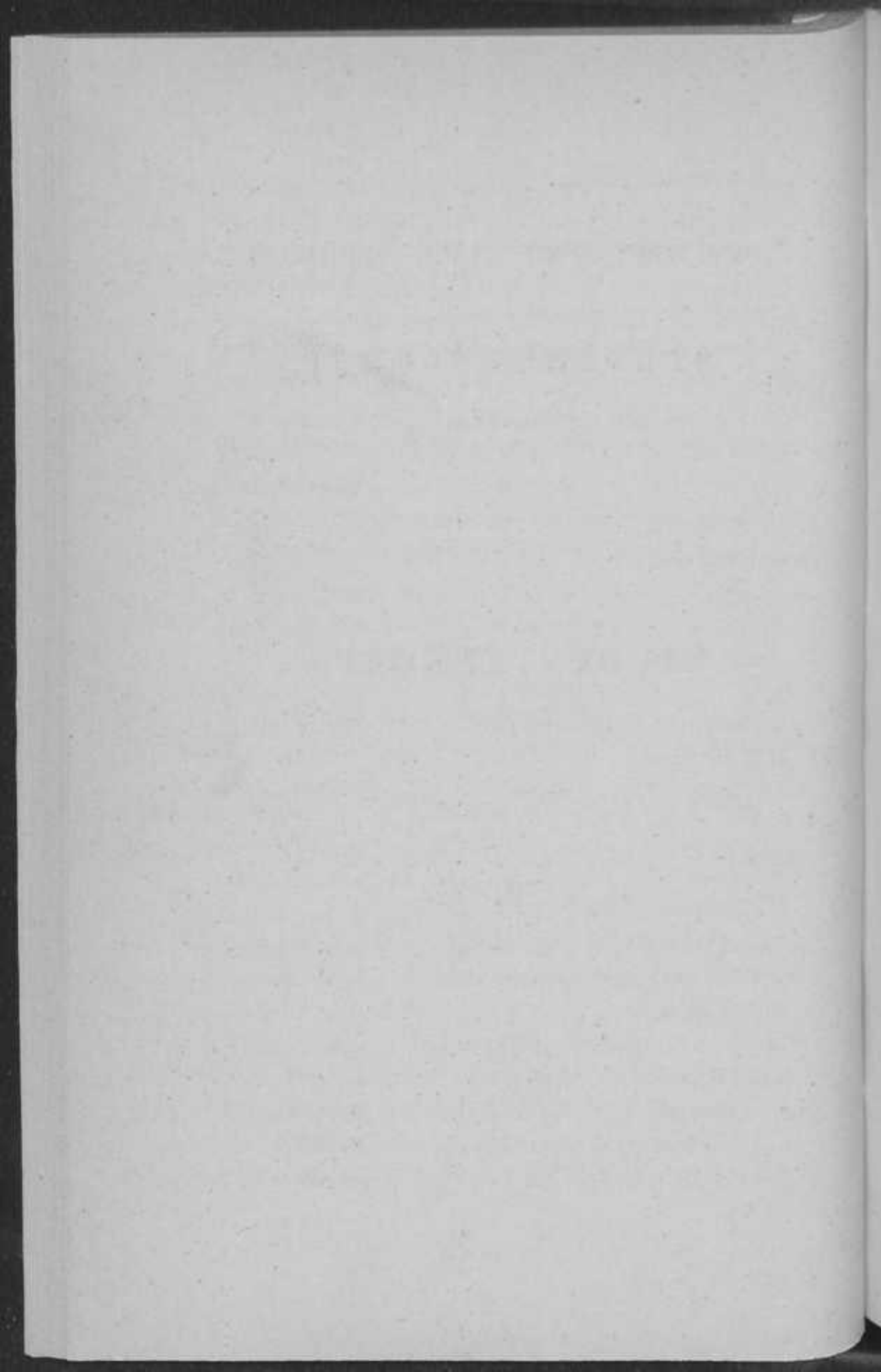
Art. 16. Ongebonden Nos. van tijdschriften worden niet ter leen gegeven.

Art. 17. Op schriftelijke aanvraag van den Directeur moeten, ook binnen tijds, geleende werken terug bezorgd worden.

Art. 18. De afgifte van werken, die ter leen verstrekt worden, zal alleen geschieden des Maandags en Donderdags avonds.

NB. Dit Reglement, vroeger door den Directeur SIMONS vastgesteld, is bij voortduring van kracht.

STUDENTENKORPS.

NAAMLIJST DER LEDEN

VAN HET

STUDENTENCORPS.

A.

J. D. C. W. d'A-		
blaing van Gies-		
senburg,	M. I. <i>Oude Kerkstraat.</i>	Mewissen.
R. E. d'Abo,	O.I.A. <i>Wijnhaven.</i>	Gussenhoven.
J. André de la		
Porte,	A. S. <i>Choorstraat.</i>	Wed. Breetvelt.
A. C. Andreas,	O I.A. <i>Oude Delft.</i>	Berenbak.
F. J. H. L. d'Aul-		
nis de Bourouill,	O.I.A. <i>Markt.</i>	Wed. Lankhorst.
J. H. L. d'Aulnis		
de Bourouill,	O.I.A. <i>Binnenwatersloot.</i>	Dikhof.

B.

C. G. van Baerle,	O.I.A. <i>Oude Delft.</i>	zijn Moeder.
J. v. d. Wall Bake,	C. I. <i>Hypolitus buurt.</i>	Wed. Bake.
H. E. Senn v.		
Basel.	O.I.A. <i>Hypolitus buurt.</i>	zijn Ouders.
H. J. H. Beekveld,	O.I.A. <i>Oosteinde.</i>	van Gils.
P. J. v. Berckel,	O.I.A. <i>Oude Delft.</i>	zijn Ouders.
V. A. A. Bekking,	O.I.A. <i>Oude Delft.</i>	Nortier.
C. P. J. v. d. Berg,	C. I. <i>Rotterdam.</i>	zijn Ouders.

W. G. A. van Ber-

kum, A. S. *Korenmarkt.*

Smit.

Fr. J. Th. N.

Beukman, A. S. *Noordeinde.*

zijn Moeder.

J. de Blaauw, O.I.A. *Geer.*

Beck.

J. H. W. v. d.

Bosch, O.I.A. *Noordeinde.*

Mevr. Beukman.

M. J. v. Bosse, A. S. *Voldersgracht.*

Burchhart.

C. H. D. Boudriot, O.I.A. *Oude Delft.*

Deenik.

P. Brillenburg, A. S. *Oude Delft.*

Haverkorn van
Rijsewijk.

H. E. de Bruijn, C. I. *Oude Delft.*

zijn Moeder.

B. Cost. Budde, A. S. *Oude Delft.*

van Rijn.

P. H. A. Martini

Buijs, C. I. *Nieuwstraat.*

Penders.

Th. W. Buijs, O.I.A. *Groote markt.*

Giessen.

C.

W. F. H. Calicher, O.I.A. *Noordeinde.*

Mevr. Beukman.

T. G. A. Canter

Visscher, O.I.A. *Binnenwatersloot.*

zijn Ouders.

C. A. Carpreau, A. S. *Achterom.*

Weber.

C. van Citters, A. S. *Choorstraat.*

Vellekoop.

A. H. O. le Clercq, O.I.A. *Korenmarkt.*

zijn Moeder.

J. L. Cluysenaer, A. S. *Voorstraat.*

Mev. Cluysenaer.

J. H. Cordes, A. S. *Jacob Gerritsestraat.*

Kramer.

A. J. Crommelin, A. S. *Oude Delft.*

Prager.

D.

B. A. A. Deenik, C. I. *Oude Delft.*

zijn Ouders.

C. F. Deibert, O.I.A. *Oosteinde.*

van Gils.

F. G. A. v. Delden, O.I.A. *Oude Delft.*

Bali.

A. H. v. d. Does

de Bijé,	A. S.	<i>Oude Delft.</i>	Mevr. Nortier.
B. D. Donker	O.I.A.	} <i>Oude Delft.</i>	zijn Moeder.
Curtius,			
H. H. Donker			
Curtius,	O.I.A.		
C. J. v. Doorn,	C. I.	<i>Jacob Gerritsestraat.</i>	Peters.

E.

E. L. Elias,	O.I.A.	<i>Oude Delft.</i>	Jufv. Hartz.
E.A. Engelbrecht,	O.I.A.	<i>Oude Delft.</i>	zijn Ouders.
G. A. Escher,	A. S.	<i>Oude Delft.</i>	Mev. Logger.
J. C. Estor,	C. I.	<i>Binnenwatersloot.</i>	de Vries.
P. Evekink,	A. S.	<i>Hypolitusbuurt.</i>	Wed. Bake.

G.

H. A. de Geer,	O.I.A.	<i>Oude Delft.</i>	v. Baerle.
G. v. Gelder,	A. S.	<i>Pepersteeg.</i>	Noble.
J. H. F. Sollewijn			
Gelpke,	O.I.A.	<i>Vlamingstraat.</i>	zijn Ouders.
D. B. Gips,	A. S.	<i>Oude Delft.</i>	Harmsen.
H. J. H. Gro-			
neman,	A. S.	<i>Oude Delft.</i>	Jufv. de Groot.
W. J. C. Groos,	O.I.A.	<i>Binnenwatersloot.</i>	Bosman.
F. H. C. Mac			
Guilafry,	O.I.A.	<i>Voorstraat.</i>	Ahsman.

H.

G. C. A. Halewijn,	O.I.A.	<i>Oude Delft.</i>	Kroesen.
J. W. G. Harloff,	O.I.A.	} <i>Voorstraat.</i>	Harloff.
W. L. H. A. Harloff,	O.I.A.		
A. K. P. F. R. v.			
Hasselt,	C. I.	<i>Turfmarkt.</i>	Oliviers.
J. Havelaar Jr.,	A. S.	<i>Choorstraat.</i>	Hoop.
J. P. Havelaar,	A. S.	<i>Nieuwstraat.</i>	Penders.

J. C. v. Heukelom,	C. I.	<i>Groote Markt.</i>	Wed. Reichert.
L. Hijink,	A. S.	<i>Voorstraat.</i>	van Rhijn.
W. Hoeufft,	C. I.	<i>Jacob Gerritsestraat.</i>	Kramer.
M. B. G. Hoger- waard.	A. S.	<i>Voorstraat.</i>	van Bueren.
A. v. Hooff.	C. I.	<i>Oude Delft.</i>	Zeelenberg.
B. Hoogenboom,	A. S.	<i>Oude Delft.</i>	Canne.
M. Hocke Hoo- genboom,	A. S.	<i>Oude Delft.</i>	Canne.
G. A. v. Hoogen- straten,	C. I.	<i>'s Hage.</i>	Baeijou.
H. J. Hora Sic- cama,	C. I.	<i>Vlamingstraat.</i>	Kempers.
W. K. v. Horn,	A. S.	<i>Oude Delft.</i>	Zijne Ouders.
W. H. Hubrecht,	C. I.	<i>Geer.</i>	de Koning.
J. H. Huygens,	A. S.	<i>Oude Delft.</i>	v. d. Doll.

J.

J. L. Jarman,	O.I.A.	<i>Voorstraat.</i>	Pijnappel.
G. J. W. de Jongh,	A. S.	<i>Oude Delft.</i>	Wed. Breetvelt.

K.

W. van Andringa de Kempenaer,	A. S.	<i>Noordeinde.</i>	Ouwerling.
C. C. v. d. Kemp.	C. I.	<i>Binnenwatersloot.</i>	Duffels.
L. J. Kesper,	C. I.	<i>Wijnhaven.</i>	Brouwer.
C. M. Ketting Olivier.	O.I.A.	<i>Oude Delft.</i>	van Riel.
D. N. F. Kiehl.	O.I.A.	<i>'s Hage.</i>	Zijn Vader.
A. W. T. Kock,	C. I.	<i>Noordeinde.</i>	Wed. Logger.
W. D. J. Koentz,	A. S.	<i>Papensteeg.</i>	Fanel.
L. C. E. Kniphorst,	O.I.A.	<i>Voorstraat.</i>	v. d. Horst.
T. Knottenbelt,	A. S.	<i>Kulk.</i>	Vermeulen.

A. L. Kroef,	C. I. <i>Hypolitusbuurt.</i>	zijn Moeder.
J. C. Th. Kroesen,	O. I. A. <i>Oude Delft.</i>	Kroesen.
L. Krom,	C. I. <i>Voorstraat.</i>	zijn Moeder.

L.

D. N. Labriijn,	C. I. <i>Voorstraat.</i>	van Rhijn.
J. F. v. Lakerveld,	A. S. <i>Oude Delft.</i>	Buddingh.
P. Langerhui- zen, Lz.	A. S. <i>Binnenwatersloot.</i>	van Alphen.
O. A. Burnaby Lautier,	O. I. A. <i>Oude Delft.</i>	Roest.
H. F. Ledeboer,	O. I. A. <i>Korenmarkt.</i>	Wed. Stennekes.
W. T. Leemans,	C. I. <i>Voldersgracht.</i>	Foppe.
E. D. Levyssohn Norman,	O. I. A. <i>Binnenwatersloot.</i>	Bosman.
K. W. H. Ligtfoot,	O. I. A. <i>Oude Delft.</i>	zijne Ouders.
E. D. de Savornin Lohman,	C. I. <i>Achterom.</i>	Weber.
W. de Loos,	C. I. <i>Rotterdam.</i>	zijne Ouders.
H. G. Lucardie,	O. I. A. <i>Groote markt.</i>	Wed. v. Noorden.
D. F. W. Lu- cassen,	O. I. A. <i>Oude Delft.</i>	Wed. Gaymans.

M.

J. v. Maaren,	A. S. <i>Vlamingstraat.</i>	Kretzer.
R. W. Maidman,	O. I. A. <i>Langendijk.</i>	Kempers.
Fred. Mayor,	O. I. A. <i>Kulk.</i>	Wed. Marinás.
J. W. P. te Me- chelen,	O. I. A. } <i>Turfmarkt.</i>	Wed. v. Diesen.
H. L. C. te Me- chelen.		
E. P. J. v. Meeu- wen,	C. I. <i>Oude Delft.</i>	v. Esseling.

J. W. F. J. Meins-

ma, O.I.A. *Voorstraat.*

Pijnappel.

D. v. Mentel, O.I.A. *Oude Delft.*

Nortier.

P. Merkus, C.I. *Oude Delft.*

Deenik.

D. W. v. d. Meu-

len, A.S. *Oude Delft.*

Koster.

A. J. Middel-

hoven, O.I.A. *Oude Delft.*

Mewissen.

C. W. P. Mieling, A.S. *'s Hage.*

zijn Ouders.

P. Schenkenberg

v. Mierop, C.I. *Koornmarkt.*

zijn Ouders.

J. B. L. Molen- *'s Hage, Stille Veer-*broek, A.S. *kade.*

zijn Ouders.

J. B. A. van de

Mortel, A.S. *Voorstraat.*

van Ruijven.

J. Mullemeister, O.I.A. *Oude Delft.*

mej. Blommesteijn

N.

A. van den Gon

Netscher, O.I.A. *Oude Delft.*

zijn Ouders.

P. Nijhoff, O.I.A. *te Mey.*

Groote Markt.

J. E. G. Noorden-

dorp, A.S. *Oude Delft.*

Wed. Breetvelt.

O.J. W. Obdam, O.I.A. *Vlamingstraat.*

Kempers.

A. van Oosterzee, A.S. *Oude Delft.*

Hartz.

P.J. W. M. v. d. Palm, O.I.A. *Oude Delft.*

Jufvr. v. Eersel.

A. J. van Pesch, Y *Oude Delft.*

v. Riel.

R. Pickema, C.I. *Vlamingstraat.*

Wed. v. d. Pluim.

C. P. E. Pino, O.I.A. *Choorstraat.*

Borski.

J. M. Pijnacker

Hordijk, A.S. *Binnenwatersloot.*

B. H. C. v. d. Plas, O.I.A. 's Hage.

C. L. F. Post, A.S. *Oude Delft.*

Brouwer.

zijn Ouders.

Prager.

R.

J. G. A. Rade-

maker, O.I.A. *Markt.*

M. F. Reijnst, O.I.A. *Korenmarkt.*

G. P. A. Renand, A.S. 's Hage.

H. W. de Roos, A.S. *Turfmarkt.*

J. H. L. A. von

Rosenthal, C.I. *Groote Markt.*

J. A. v. Rossem, A.S. *Oude Delft.*

J. Rouppe van d.

Voort, C.I. *Groote Markt.*

F. J. G. Rutten, O.I.A. *Groote Markt.*

Te Meij.

Wed. Reijnders.

zijn Ouders.

Lourang.

den Hengst.

Haverkorn van

Rijsewijk.

v. Leeuwen.

Wed. v. Noorden.

S.

H. C. S. Schale-

kamp, A.S. *Groote Markt.*

J. Schalijs, A.S. *Oude Delft.*

N. J. M. Schelf-

hout, A.S. *Turfmarkt.*

E. R. Scherius, A.S. *Oude Delft.*

G. P. Schlosser, C.I. *Oude Delft.*

C. F. M. H. Schneb-

belie, A.S. *Voorstraat.*

Th. J. Scholten, A.S. *Kulk.*

J. C. Schönstedt, A.S. *Voldersgracht.*

J. H. Schorer van

de Souburgen, C.I. *Oude Delft.*

Wed. Valk.

Wed. v. Driel.

Wed. v. Diesen.

v. Heuninge Teld.

Breetvelt.

Vellekoop.

Wed. Visser.

Burchhardt.

Frankamp.

J. Menalda van		Haverkorn van
Schouwenburg, A.S.	<i>Oude Delft.</i>	Rijsewijk.
G. L. Schultz,	O.I.A. <i>Korenmarkt.</i>	Willschut.
G. F. A. Thoe		
Schwartzenberg		
en Hohenlands-		
berg,	A.S. <i>Vlamingstraat.</i>	Kempers.
M. Simon,	A.S. <i>Voorstraat.</i>	Ahsman.
Th. W. van der		
Sleyden,	A.S. <i>Voldersgracht.</i>	Lammers.
J. E. Slingervoet		
Ramondt,	A.S. <i>Vlamingstraat.</i>	Houtman.
N. F. H. v. Slijpe,	O.I.A. <i>Hypoliteersbuurt.</i>	v. d. Laan.
L. E. W. S. Sloet,	A.S. <i>Korenmarkt.</i>	Blisting.
J. G. O. v. Schmidt		
auf Altenstadt,	O.I.A. <i>Noordeinde.</i>	Wed. Logger.
B. Smissaert,	O.I.A. }	Kroesen.
H. Smissaert,	O.I.A. }	
J. W. H. Smissaert,	O.I.A. <i>Groote Markt.</i>	Wed. Duffels.
A. J. Spaan,	O.I.A. }	Wed. Brunings.
P. J. A. Spaan,	O.I.A. }	
W. A. van Soest,	O.I.A. <i>Korenmarkt.</i>	zijn Moeder.
M. C. E. Stakman,	O.I.A. <i>Choorstraat.</i>	Hoffman.
W. Steinmetz,	O.I.A. <i>Langendijk.</i>	Renken.
J. W. G. Stieneker,	C.I. <i>Nieuwstraat.</i>	Munnik.
C. M. F. Stock-		Mejufvr. Blom-
hausen,	O.I.A. <i>Oude Delft.</i>	mestein.
W. H. Stollé,	O.I.A. <i>Langendijk.</i>	Kempers.
P. C. Swemer,	A.S. <i>Groote Markt.</i>	Breetvelt.
T.		
J. A. R. Tak,	A.S. <i>Breësteeg.</i>	v. Essen.

J. M. Telders, A.S. *Oude Delft*.
 A. Thesingh, O.I.A. *Vlamingstraat*.
 J. C. F. Timmer-
 hans, C.I. *Choorstraat*.
 H. J. Tijdeman, O.I.A. *Vrouwenregt*.
 P. J. Troost, C.I. *Turfmarkt*.

Hennige Telders.
 zijn Ouders.
 zijn Ouders.
 v. Stralen.
 Oliviers.

V.

C Ph. Verloop, C.I. *Voorstraat*.
 E. A. van Vloten, O.I.A. *Choorstraat*.
 C. D. Vreede, C.I. *Oude Delft*.
 H. G. J. G. Vries-
 man, O.I.A. *Oude Delft*.
 W. C. M. Vrolik, C.I. *Wijnhaven*.
 A. J. Voet, O.I.A. *Oude Delft*.
 F. L. F. E. de
 Vogel, O.I.A. *Turfmarkt*.
 W. H. Vorstman, A.S. *Oude Delft*.
 C. Vos, A.S. *Wijnhaven*.
 W. Voûte Jr., O.I.A. *Hypolitusbuurt*.

Wijk b n°. 238.
 Borski.
 Wed. Brunings.
 Wed. Buijs.
 van Mierloo.
 Harrewijn.
 Verdussen.
 van den Bergh.
 v. Osselen.
 Post.

W.

J. H. J. van Wa-
 geningen, A.S. *Oude Delft*.
 P. J. Waller, A.S. *Rotterdammerpoort*.
 J. W. Wap, A.S. *Groote Markt*.
 F. L. Wattendorff, O.I.A. *Voorstraat*.
 A. R. de Wendt, A.S. *Oude Delft*.
 B. H. W. T.
 Werndly, C.I. *Rotterdammerpoort*.
 D. Wessels, O.I.A. } *Leidschen Dam*.
 J. F. W. Wessels, O.I.A. }

Wellan.
 Wigmans.
 zijn Ouders.
 Ahsman.
 Drabbe.
 Vermeulen.
 hun Ouders.

M. Westendorp, A. S.	<i>Oude Delft.</i>	v. Heumen.
R. Wichers, O. I. A.	<i>Voorstraat.</i>	Brons.
F. L. Wittenrood, O. I. A.	<i>Turfmarkt.</i>	Lourang.
C. H. A. v. d. Wijck, O. I. A.	} <i>Oude Delft.</i>	Prager.
C. J. v. d. Wijck, A. S.		
F. C. A. Wijnaendts O. I. A.	<i>Oude Delft.</i>	Dames v. Moock.

GEEN LEDEN VAN HET CORPS ZIJN :

L. M. Betten-		
haussen,	Y. <i>Oude Delft.</i>	Fundatie.
A. M. S. Hoger-		
waard.	C.I. <i>Voorstraat.</i>	v. Bueren.
C. van der Gon		
Netscher,	O.I.A. <i>Oude Delft.</i>	zijn Ouders.
J. W. Mensing,	O.I.A. <i>Oude Delft.</i>	Vogelenzang.
A. van Riel,	Y. <i>Oude Delft.</i>	Fundatie.
C. N. Sikken,	O.I.A. <i>Oude Delft.</i>	Vogelensang.
D. Schaap.	Y. <i>Langendijk.</i>	zijn Ouders.
S. J. Vermaes,	C.I. <i>Oude Delft.</i>	v. d. Berg.
S. de Vries.	Y. <i>'s Hage.</i>	zijn Ouders.

GEPROMOVEERDEN AAN EEN DER AKADEMIEN.

J. J. R. Grinwis, (C.I.)	Y. <i>Voorstraat.</i>	Vellekoop.
--------------------------	-----------------------	------------

N A A M L I J S T

van hen, die voor Ambtenaren 1e Klasse aan deze
Akademie studeren.

A. H. R. E. Bousquet,	<i>Korenmarkt.</i>	van Tol.
J. Bousquet,	<i>Voorstraat.</i>	Ahsman.
van Dedem,	<i>Nieuwstraat.</i>	Penders.
J. Deketh,	<i>Vischmarkt.</i>	Parels.
P. Deketh,	<i>'s Hage.</i>	Deketh.
R. v. Eibergen Santha-	<i>Voldersgracht.</i>	Contze.
gens,		
H. A. de Groot,	<i>Oude Delft.</i>	Esseling.
J. T. H. Homans,	<i>Voorstraat.</i>	v. Zee.
T. van Krieken,	<i>Voorstraat.</i>	Karis.
J. A. Lamping,	<i>Groote markt.</i>	Wed. Duffels.
W. van Lennip,	<i>Vischmarkt.</i>	Pijpers.
J. J. Pfister,	<i>Vischmarkt.</i>	Pijpers.
M. C. Piepers,	<i>Voorstraat.</i>	v. Zee.
T. Plate,	<i>Pasgeld.</i>	zijn Vader.
L. J. Selleger,	<i>Papensteeg.</i>	Fauel.
H. Semler,	<i>B. Watersloot.</i>	v. d. Ende.
W. Stortenbeker,	<i>'s Hage.</i>	Spui.
C. Visser,	<i>Voorstraat.</i>	Karis.
F. C. Valck,	<i>Voldersgracht</i>	Wolterbeek.
W. F. de Vogel,	<i>Oude Delft.</i>	Wed. v. Eersel.
D. J. Wolterbeek.		

GETAL DER INGESCHREVENEN
OP DE ROLLEN
DEZER
AKADEMIE.

Voor Oost-Indisch Ambtenaren 1 ^e classe.	21.
Voor Oost-Indisch Ambtenaren 2 ^e classe.	88.
Voor Algemeene Studie	67.
Voor Civiel Ingenieurs	40.
Voor Yk en Accijnsen	6.
Voor het Mijnwezen	1.
Voor andere Doeleinden	—
Totaal . .	223.

Commissiën uit de Studenten.

BESTUUR EN VERTEGENWOORDIGING

VAN HET

STUDENTENCORPS.

Senaat.

R. Piekema, *Pres.*

W. Hoeufft, *Secr. v. h. J. B.*

J. P. Schorer van de Souburgen, *Secr. v. d. C.*

C. D. Vreede, *Pres. A. S.*

L. C. E. Kniphorst, *Pres O. I. A.*

C. Vos, }
F. L. Wattendorff, } *Leden.*

Vaandeldrager.

H. Smissaert.

Commissie voor den Schouwburg.

A. C. Andreas.

J. Rouppe v. d. Voort.

Commissie tot Redaktie van den Almanak voor 1860.

R. Piekema, *Pres.*
 J. H. L. A. von Rosenthal, *Secret.*
 B. Cost Budde.
 J. Rouppe van der Voort.
 W. K. M. Vrolik.

BIJZONDERE COMMISSIËN.

Commissarissen van de Societeit

PHOENIX.

C. Vos, *Pres.*
 B. Cost Budde, *Secr.*
 R. Piekema.
 J. P. Schorer v. d. Souburgen.
 J. W. H. Smissaert.

Commissarissen van het Gymnastie-Gezelschap

ODIN.

F. L. F. E. de Vogel, *Pres.*
 F. L. Wattendorff, *Secr.*
 R. Piekema.
 J. Rouppe v. d. Voort.
 J. W. Obdam.

Schermmeeester.

Oosterhoff.

Muzijkgezelschap**A P O L L O.**D. F. W. Lucassen, *Pres.*E. A. Engelbrecht, *Secr.*

A. C. Andreas.

J. W. G. Harloff.

J. Rouppe van der Voort.

Vaandeldrager.

C. H. A. v. d. Wijck.

Afdeeling Werkende Leden.J. v. d. Wall Bake, *Pres.*J. W. G. Harloff, *Secr.***Orchest-Directeur.**

J. Boers.

Buks- en Pistoolgezelschap**DILETTO ED ARME,**

BESCHERMHEER

Z. M. WILLEM III.

IIe AFDEELING

Buitengewoon Eerelid:

Z. K. H. DE PRINS VAN ORANJE.

BESTUUR.J. v. d. Wall Bake, *Pres.*D. F. W. Lucassen, *Secr.*E. P. J. v. Meeuwen, *Comm.*

LIJST DER GEZELSCHAPPEN.

Nieuwere Letterkunde.

O. K. W.

L. C. E. Kniphorst, *Pres.*

C. D. Vreede, *Secr.*

Oostersche Talen, Land- en Volkenkunde.

|| ལྷ་མི་ཀླ་མ་ »

A. J. Voet, *Pres.*

H. F. Ledeboer, *Secr.*

Wis- en Natuurkunde.

MINERVA.

J. P. Schorer v. d. Souburgen, *Pres.*

W. H. Hubrecht, *Secr.*

Gemengde Wetenschappen.

EXERCENDO.

R. Piekema, *Pres.*

J. W. H. Smissaert, *Secr.*

F. C. Q. D.

O. A. Burnaby Lautier, *Pres.*

C. H. A. v. d. Wijck, *Secr.*

Toonkunst.**HAYDN.**

J. W. G. Harloff, *Secr.*

Omgang tusschen Stadgenooten.**DAVENTRIA.**

M. C. E. Stakman, *Veurzitter.*

J. Menalda von Schouwenburg, *Schriever.*

Leesgezelschap.**MINERVA.**

J. P. Schorer v. d. Souburgen, *Pres.*

W. H. Hubrecht, *Secr.*

PROMOTIEN.

In het jaar 1859

zijn aan deze Akademie gepromoveerd: tot O. I. Ambtenaren 1^e klasse.

I. W. S. v. d. Aa.

H. B. E. C. N. Baermeyer v. Barrinkhofen.

C. Canter Visscher.

H. E. K. Engelbrecht.

A. Makkers.

P. A. Matthes.

P. C. E. Specht Grijp.

H. L. Wichers.

tot O. I. Ambtenaren 2^e klasse:

Dr. A. J. Bergsma.

T. F. Boerlage.

F. G. v. Delden.

C. de Gijselaar.

G. H. M. Harloff.

Th. Heytingh.

H. P. F. Hoyer.

H. L. Köhler.

H. J. v. d. Leeuw.

P. C. Nolthenius.

E. S. v. Noorden.

F. A. A. Ruitenbach.

G. F. H. Scharten.

tot Civiel Ingenieurs:

F. C. Bake.

H. G. v. d. Sande Bakhuyzen.

A. C. Broekman.

Dr. E. T. v. Dissel.

A. Huet.

J. P. v. Mansvelt.

S. Westerbaan Muurling.

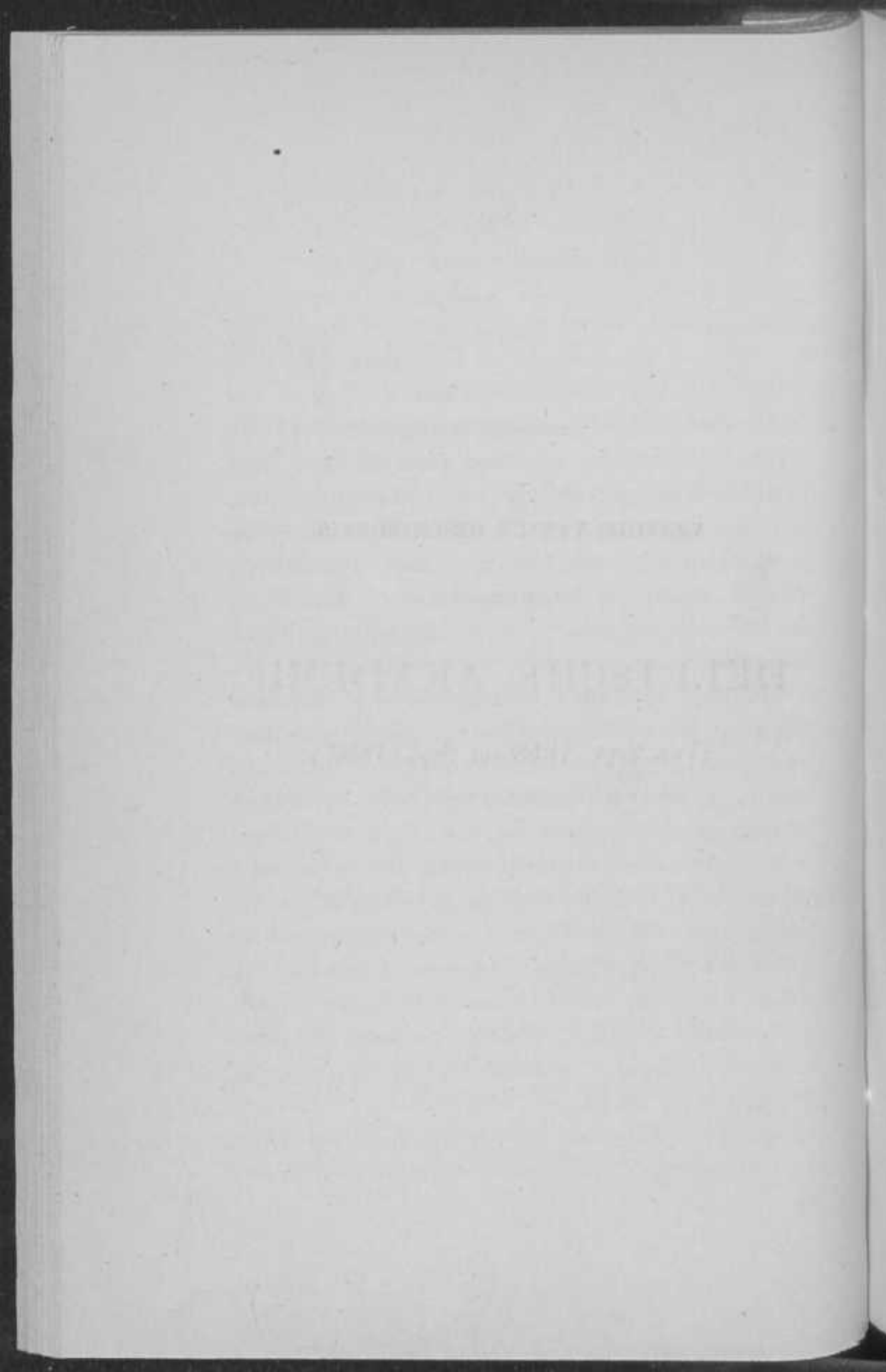
S. Verburgh:

VERVOLG VAN DE GESCHIEDENIS

DER

DELFTSCHE AKADEMIE.

(Van Sept. 1858 tot Sept. 1859)

Als naar gewoonte ontwaakte de goede stad Delft in de eerste dagen van September uit haar jaarlijkschen doodslaap, wakker geschrikt door de flinke, levenslustige voetstappen, die langs haar doodsche grachten weêrgalmden en aan haar uitgestorven straten een nieuw leven meêdeelden. Aan allen, aan alles was zichtbaar, dat de jongelui weêr waren teruggekomen.

Was het wederzien na een scheiding van twee maanden als altijd hoogst genoegelijk, dit genoeg werd (ook als altijd, helaas!) vergald door het verlies van velen van onze medebroeders, die vertrokken waren, zonder hun studien te hebben voleindigd.

In zekeren zin evenwel werd dit verlies weêr ruimschoots vergoed door de gelegenheid tot het aanknoopen van nieuwe vriendschapsbanden met de nieuw aangekomen jongelui, die den 22sten October 1858, ten getale van 44, door den Senaat werden geïnstalleerd, welke installatie als naar gewoonte met een vrolijk en gezellig feest op de Societeit Phoenix werd besloten.

Eenigen tijd later moest ons corps een smartelijk verlies ondergaan. Kort na de Kerstvacantie hoor-

den wij de treurige mare, dat onze mede-student A. G. F. Halewijn ons door den dood was ontruikt. De senaat haastte zich om, namens het corps, aan zijn betrekkingen den Akademischen funus aan te bieden, hetwelk werd aangenomen. Op Vrijdag den 28sten Januarij 1859 leidde een lange stoet van vrienden en kennissen den alom beminden afgestorvene naar het graf. Het corps nam hierop den gebruikelijken rouw aan.

Op de algemeene vergadering van den 8sten Maart stelde de senaat voor, om den verjaardag van ons corps feestelijk te herdenken, en onderwierp tevens het volgende programma aan de goedkeuring van de leden: *Matinée Musicale*, te geven door het geheele muzijkcorps van de grenadiers, daarna serenades aan den Raad van Bestuur, en de heeren Overduin, Mulder en den burgemeester; en na afloop daarvan *Soirée Musicale* op de societeit. Dit programma werd onveranderd aangenomen. De *Matinée Musicale* evenwel, die in de societeit de Eensgezindheid zou gegeven worden, kon door eenige bijkomende omstandigheden geen voortgang hebben, en na lange discussiën werd besloten, om op den 21sten Maart (den dag vóór den dies) een *Soirée Musicale* te geven in den Doele, en op den 22sten de bovenvermelde serenades te brengen, om verder den avond met een feest op de societeit Phoenix te besluiten. De burgemeester en de heer Mulder namen de aangeboden serenades aan, de Raad van Bestuur daarentegen meende daarvoor te moeten

bedanken, hoofdzakelijk als redenen daarvoor opgevend, dat hij het, in het belang van de Akademie zelf, minder geraden vond, in een tijd, dat er van alle kanten zooveel stemmen tegen deze inrigting, en wel bepaaldelijk ook tegen de jongelui opgingen, door het doen van zulke openbare demonstraties, de attentie van het publiek nog meer op zich te vestigen. De burgemeester kwam toen op zijn eerste besluit terug, en verklaarde, dat hij het gevoel van den Raad van Bestuur in deze zaak meende te moeten eerbiedigen, en dat, hoewel hij dankbaar was voor het bewijs van sympathie en toegenegenheid, dat het corps hem had willen geven, juist het hartelijk belang, dat hij in de Akademie en vooral ook in de jongelui stelde, hem verbood iets aan te nemen, dat door het bestuur van die inrigting als strijdig met haar belangen werd geoordeeld.

Ook Prof. Overduin had voor de hem aangeboden serenade bedankt.

Intusschen konden deze teleurstellingen niets anders ten gevolge hebben dan een wijziging in het programma betreffende het aantal der te geven serenades. De feesten hadden dan ook voortgang, en liepen tot ieders genoegen af. De soiree op den Doele gehouden, zal nog lang in ieders herinnering blijven voortleven. De smaakvolle versiering van de zaal en de uitmuntende muziek deden de heeren, die met de directie waren belast, alle eer aan. De feestelijke stemming, die de jongelui bezielde open-

baarde zich vooral, toen na afloop van de soirée eenparig besloten werd het feest voort te zetten. De senaat die er voor gezorgd had, dat de muziek bleef doorspelen, nam onmiddellijk de verdere leiding van het feest op zich, dat tot laat in den nacht werd voortgezet, en in de beste orde afliep.

Den volgenden avond werd een luisterrijke serenade aan den heer Mulder gebragt, na afloop waarvan de societeit Phoenix haar armen voor ons opende, en ons in de gelegenheid stelde den avond verder onder muzikaal en ander genot, in vrolijke gezelligheid door te brengen.

Mogt de handelwijze van den burgemeester op ons een onaangename indruk gemaakt hebben, die indruk was reeds weder geweken bij de herinnering aan de vele blijken van sympathie en belangstelling, door ons van hem ondervonden; en toen, na afloop der feesten, de senaat en de presidenten der voornaamste gezelschappen van ons corps bij den heer van Kuyck op een diner werden geïnviteerd, werd die indruk, zoo zij bij sommigen nog gebleven was, zeker geheel uitgewischt.

Omstreeks denzelfden tijd gaf onze geachte hoogleeraar Lobatto een partij, waarop de senaat van ons corps en al zijn leerlingen geïnviteerd werden.

De avond, dien wij te zijnen huize mogten doorbrengen, en die zich door een even gullen als ongedwongen toon kenmerkte, zal als een blijk van Z. H. Gel. sympathie voor ons corps, lang in onze herinnering voortleven.

Te bejammeren was het, dat de aangename herinneringen, die deze feestelijke dagen bij ons hadden achtergelaten, verstoord werden, door de spanning, die zich al aanstonds na afloop der feesten, tusschen het corps en den senaat openbaarde, en haar oorzaak had in het uitreiken van introductiekaarten door dezen laatsten, aan de heeren die voor de serenade hadden bedankt. Korten tijd voor de feesten namelijk, was op een corpsvergadering door een lid van het corps het voorstel gedaan, om de heeren, die voor de serenade hadden bedankt, geen introductiekaarten te sturen, welk voorstel was aangenomen. Dit besluit nu was door den senaat overtreden. Op de algemeene vergadering van 28 Maart deelde de senaat de redenen mede, die volgens zijn inzien, de ten uitvoerlegging van het besluit onmogelijk hadden gemaakt. De heer Verwijs stelde toen voor om, ten einde den indruk van het oogenblik niet te doen beslissen, een commissie van zeven leden te benoemen, volgens artikel 63 5o. van de corpswet, om de zaak in haar geheel naauwkeurig te onderzoeken. Dit voorstel werd aangenomen, en de heeren Andreas, Boerlage, Huët, van Mansveldt, Piekema, von Rosenthal en Verwijs werden gekozen. De senaat verklaarde toen bij monde van den president, dat hij zijn ontslag zou nemen, zoodra de commissie haar verslag, hetzij dit gunstig of ongunstig mogt luiden, zou hebben uitgebragt, daar hij het aannemen van het voorstel Verwijs, als een votum van wantrouwen tegen den senaat beschouwde.

Het breed gemotiveerde en uitvoerige verslag van de commissie werd op de algemeene vergadering van den 14 April voorgelezen, en de slotsom er van was deze:

1°. Het is boven alle verdenking verheven, dat de senaat geheel en al ter goeder trouw gehandeld heeft.

2°. De leiding van de twee laatste vergaderingen moet minder gelukkig genoemd worden, daar zij de oorzaak is geweest van misverstand, en daaruit gevolgde moeilijkheden.

3°. Daar echter een verward besluit genomen was, en de tijd ontbrak, om deze fout langs den genomen weg te herstellen, moet de gewijzigde uitvoering, of, wil men liever, gedeeltelijke overtreding van het besluit, aangemerkt worden, als het meest geschikte middel om de gemaakte fout te herstellen, en de eer van het corps tegenover de buitenwereld te handhaven.

Niettegenstaande dus het verslag van de commissie zeer bevredigend luidde, bleef de senaat bij zijn vroeger aangekondigd voornemen volharden, en nam zijn ontslag, waarna spoedig de stemmingen voor den nieuwen senaat volgden.

Nu naderde al spoedig weder de geduchte maand Junij met haar dagen van spanning en zenuwachtige opgewondenheid. Even als het voorgaande jaar bleef ook nu de dag en het uur van het examen, tot kort van te voren, voor al de belanghebbende een ondoorgrondelijk geheim. Hoewel wij gaarne

erkennen willen, dat hiervoor gewigtige redenen, vol diepe wijsheid, kunnen bestaan, zoo schijnt het ons toch oppervlakkig toe, dat een vroegere aankondiging zoowel voor de examinatoren, als voor de examinandi wenschelijk ware. De uitslag van de eindexamens zoowel van de Ingenieurs, als van de ambtenaren 1ste en 2de klasse, was gunstig te noemen. Slechts eenige weinigen toch hadden de vuurproef niet kunnen doorstaan; verre weg de meesten, zagen hun studiën met den gewenschten uitslag bekroond. Het was zeker te wenschen, dat een onvoldoend eind-examen zoo al niet tot de onmogelijkheden, dan toch tot de groote zeldzaamheden behoorde, maar wij gelooven niet, dat, zoolang de eind-examens op den tegenwoordigen voet blijven ingerigt, deze wensch vervuld kan worden. Laat ons hopen, dat in vervolg van tijd, onder meer gewigtige verbeteringen, ook deze mag tot stand komen, — dat niemand meer wordt blootgesteld aan het vruchteloos ondergaan van de zedelijke pijniging van een publiek examen.

Aldus genaderd tot het einde van het Akademisch jaar, blijft ons nog over een overzicht te geven van den toestand der verschillende gezelschappen onder ons corps bestaande, wier bloei zoo naauw met dien van ons corps zamenhangt.

De Societeit Phoenix bleef haar naam als het eerste gezelschap onder ons corps handhaven, en was, als altijd een plaats van ontspanning en vrolijkheid.

Apollo verkeerde in bloeienden toestand en vormt grootsche plannen voor de viering van zijn tienjarig bestaan. In de laatste jaren heeft zich onder de leden weêr krachtig de lust geopenbaard om zich onderling te oefenen en een werkzaam deel aan de gegeven concerten te nemen, een neiging die het gezelschap meer aan zijn doel doet beantwoorden, en zijn voortdurenden bloei waarborgt.

Odin hield mede zijn roem goed op. Het Assaut in de maand Maart gehouden, getuigde zoowel van de geoefendheid der leden als van den bloei van het gezelschap. De verbeteringen, door de welwillendheid der stad aan de zaal toegebracht, zullen hiertoe niet weinig medewerken.

Diletto ed Arme stelde zijn leden ruimschoots in de gelegenheid, zich in het gebruik van vuurwapenen te oefenen.

Van onze disputen kunnen wij tot onzen spijt niet zoo veel goeds vermelden.

De meesten verkeeren in een kwijnenden toestand, en mogen ook sommige hierop voor een tijd een gunstige uitzondering maken, over het geheel vinden zij niet zoo veel deelneming, als zij het om hun nuttige strekking verdienen. Een dier gezelschappen is zelfs, bij gebrek aan genoegzame deelneming, in den loop van dit jaar ontbonden.

Het is ligt in te zien dat de disputen hier niet zoo talrijk kunnen zijn, of zulk een trap van bloei bereiken, als aan andere Akademiën, waar meer tijd tot eigen studie en oefening wordt gelaten.

Aan de onze, wier geheele inrigting het onafgebroken volgen van den voorgeschreven weg vordert, en tot een noodzakelijke voorwaarde van slagen maakt, en deze bovendien zoo is afgebakend, dat bijna al onzen tijd daardoor wordt ingenomen, zullen de disputen wel nimmer den bloei bereiken, waarop zij zich elders mogen verheffen; toch gelooven wij dat er nog een andere oorzaak is, die dien bloei belet of althans tegenwerkt. Wij bedoelen de telken jare, meer of minder gelukkig geslaagde pogingen om nieuwe disputen in het leven te roepen, waar zoo veel goed ingerigte en degelijke gezelschappen bestaan, en welke welligt toe te schrijven zijn aan te weinig aansluiting tusschen de pas aangekomen studenten en hen die langer aan de Akademie hebben doorgebracht. Hoe goed ook op zich zelf, moeten dergelijke pogingen altijd een overlading ten gevolge hebben, die voor het geheel nadeelig is.

Moesten wij hier melding maken van den niet zeer gunstigen toestand onzer disputen, het is ons van den anderen kant aangenaam er op te kunnen wijzen, hoe ook dit jaar heeft bewezen, dat de lust tot eigen studie nog niet is uitgedoofd.

De oprigting van het Leesgezelschap Minerva en van het Indisch-Leesmuseum getuigt, dat bij de studenten van beide afdeelingen de lust bestaat om nader bekend te worden met het uitgebreide terrein, waarop zij later zullen werkzaam zijn.

Een nieuw gezelschap is dit jaar aan de bestaande toegevoegd, dat den omgang tusschen stadgenooten

ten doel heeft. Moge Daventria door meer dergelijke gevolgd worden.

Ten slotte nog een enkel woord over de colleges en de Akademische inrigtingen.

Om hierin billijk te zijn, dient men een beschouwing van de inrigting van de Akademie af te scheiden van de wijze, waarop zij, onder die inrigting, aan haar roeping voldoet. Anders toch zal men ligt aan de colleges verwijten, wat aan de organisatie van de Akademie is toe te schrijven.

Het behoort niet tot onze taak om hier uitvoerig te spreken over het meer of minder voldoende onzer Akademie, wij willen evenwel enkele hoofdpunten niet onvermeld laten.

Beschouwen wij in de eerste plaats de studie voor C. I., zoo doet zich al aanstonds voor, wat reeds vroeger en elders is aangemerkt als een hoofdgebrek van deze Akademie, namelijk het vereenigen van al de onderdeelen van het vak, en dus het niet afscheiden van Ingenieurs voor Waterbouwkunde, Civiele Bouwkunde of Werktuigkunde. Iedereen, die de uitgebreidheid van elk dier wetenschappen kent, zal ons toestemmen, dat het, met den meesten ijver, onmogelijk is, zich in vier jaren tijd in alle rigtingen van het ingenieurs-vak, ook maar eenigzins grondig te bekwamen, vooral wanneer men, zooals hier het geval is, op zoo jeugdigen leeftijd en met zoo weinig voorbereidende kennis toegerust, wordt toegelaten.

Daarbij komt nog dat de eene rigting ten opzichte

van de andere zeer stiefmoederlijk is bedeed, althans wat betreft het aantal daaraan gewijde colleges. Is het echter te verdedigen, dat aan een Akademie voor Ingenieurs in ons land, de Waterbouwkunde het meest op den voorgrond treedt, wij begrijpen volstrekt niet waarom aan sommige vakken, die, hoe schoon ook op zich zelf, voor ingenieurs van minder direct belang zijn, (b. v. onze Moedertaal) meer tijd wordt gewijd dan aan sommige hoofdvakken.

Wij wagen het niet te treden in de vraag of onze Akademie aan haar roeping voldoet, wat betreft de opleiding voor Oost-Indische Ambtenaren, omdat mannen van erkende bekwaamheid en langdurige ondervinding hierover zoo verschillend oordeelen, en men het zelfs niet eens is over het meer of minder noodzakelijke van sommige der hier onderwezen vakken.

Een bezwaar dat beide afdeelingen aankleeft is onzes inziens gelegen in de inrigting van de Akademie met betrekking tot de verdeeling in verschillende studie jaren, en de wijze van overgang van het eene studiejaar in het daaropvolgende. Wij onderstellen dat er gewigtige redenen zullen bestaan, om de inrigting onzer Akademie hierin zooveel van die der gewone hoogeschoolen te doen verschillen, hoezeer wij overtuigd zijn, dat bij een stelsel, waarbij allen op denzelfden tijd gereed moeten zijn, allen naar denzelfden maatstaf worden beoordeeld, en zij, voor wie die maatstaf te hoog is, verplicht zijn den dubbelen tijd te besteden,

de voordeelen nimmer tegen de nadeelen kunnen opwegen.

Wanneer wij van de inrigting onzer Akademie afstappen, en ons meer tot het onderwijs, dit jaar gegeven, bepalen, dan kunnen wij kort zijn.

Over het geheel toch is er te weinig verandering in den staat van zaken gekomen dan dat wij hiervan veel zouden kunnen zeggen, zonder in noodelooze herhalingen te vervallen. Het eerste studiejaar daar latende, dat nog altijd dezelfde reden tot klagten oplevert, mogen wij over het geheel genomen de colleges als goed, sommige als uitstekend gegeven beschouwen. Zouden wij ook, de zaak uit een algemeen oogpunt genomen, wenschen, dat met sommige vakken vroeger werd begonnen, aan andere een meer praktische behandeling werd toegevoegd; onder de bestaande inrigting, zouden wij zeker niet uit naam van de jongelui spreken, wanneer wij den wensch uitdrukten, dat de bestaande colleges nog met eenige anderen werden vermeerderd.

Van de Akademische inrigtingen blijven sommige in ongeveer denzelfden toestand, terwijl andere langzaam vooruitgaan, ten minste voor zoo ver wij dit met zekerheid kunnen zeggen van diegene, waartoe ons de toegang is vergund. Een snelle vooruitgang is hier ook niet te verwachten, wegens de beperktheid der middelen, waarover men te beschikken heeft.

De tekenzalen zijn aanmerkelijk verbeterd en vermeerderd, en voor de vacantie is weder het

plan gevormd, om nog eene nieuwe zaal aan de bestaande toe te voegen, iets dat een gewigtige verbetering mag heeten en dat ons niet anders dan aangenaam kan zijn.

Maar wanneer wij zeiden dat de Akademie in haar geheele inrigting zoowel als in haar onderdeelen nagenoeg dezelfde gebleven is, — en dat, ondanks al wat er over gesproken en geschreven werd, ondanks het geroep van reorganiseren aan den eenen, en opheffen aan den anderen kant, — dan bepaalt zich dat tot den afgelopen cursus.

Kort voor de vacantie toch lazen wij met genoegen dat de Heeren Simon en Burger tot Docenten aan deze Akademie waren benoemd. Wij kunnen niet anders dan veel goeds verwachten van hun komst aan onze Akademie, waar het getal docenten zeker niet te overvloedig mag genoemd worden.

Naauwelijks eenige dagen in den kring van onze familie teruggekeerd, lazen wij tot onze groote verbazing het Koninklijk besluit, waarbij de heer Keurenaer tot Directeur van de Delftsche Akademie werd benoemd, — de Raad van Bestuur dus als zoodanig was ontslagen.

Onverwacht trof ons dit berigt, en het was ons onmogelijk te raden, wat tot dien plotselingen maatregel had aanleiding gegeven.

Dat de Raad van Bestuur zelf, als ook het corps Docenten, even onverwacht door deze plotselinge benoeming werden overvallen, bleek genoegzaam

uit het adres, in de Delftsche courant geplaatst, en in de meeste nieuwsbladen overgenomen.

Wat ons deze verandering van bestuur zal brengen, kunnen wij nog niet gissen.

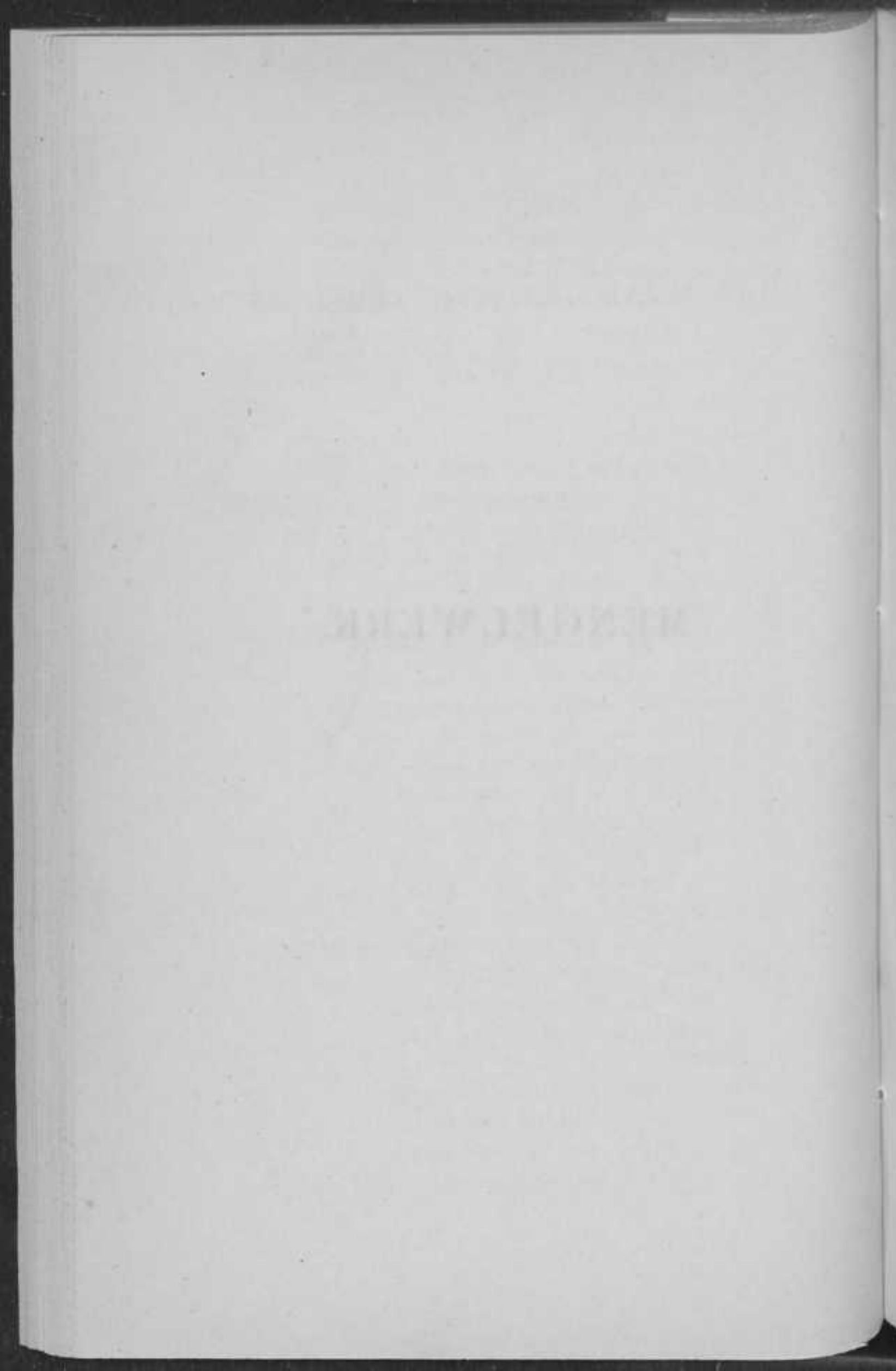
De omstandigheid evenwel, dat de zaak zoo veel opzien baarde, en dat de benoeming van den heer Keurenaer tot hoofd dezer Akademie hen, die er zoo na in betrokken waren, zoo onverwacht, sommigen zelfs zoo onaangenaam verraste, geeft ons eenige reden om te denken, dat het hier niet te doen is om een bloote verandering van personeel in het bestuur der Akademie of om een terugbrengen van de zaken tot hun vroegeren voet, maar dat het dringend noodzakelijk werd geoordeeld om een enkele en vaste hand aan het hoofd der zaken te hebben, iemand, die in staat is om hier belangrijke hervormingen in te voeren.

Wij zeggen eenige reden te hebben om dit te vermoeden; en werkelijk, het zou ons vreemd voorkomen, zoo de Heer Keurenaer hier als Directeur der Akademie optrad, waar hij van zooveel zijden tegenstand, of althans weinig medewerking heeft te verwachten, zonder iets anders ten doel te hebben, dan van den Raad van Bestuur, dien hij vervangt, het gewone, dagelijksche bestuur der Akademie over te nemen. Neen, wij verwachten van hem belangrijke veranderingen en hervormingen.

In welken zin deze, zoo onze verwachting bewaarheid wordt, evenwel zullen zijn, kunnen wij moeilijk gissen. Van de antecedenten van den heer

Keurenaer schijnt niet genoeg bekend te zijn, om daaruit eenigzins te kunnen opmaken hoe de zaken hier door hem zullen bestuurd worden. Het Akademisch jaar, dat voor ons ligt, zal voorzeker over dat alles licht verspreiden. Ons, wier taak eindigt, waar de cursus begint, en die met belangstelling dien nieuwen cursus en de kennismaking met onzen nieuwen Directeur te gemoet zien, blijft, in afwachting daarvan, niets anders over dan omtrent onze Akademie met Bulwer te vragen: Wat zal hij er meê doen?

MENGELWERK.

AAN MIJNE GENDSCHE BROEDERS.

Wij strijden voor dezelfde moeder,
Wij strijden met hetzelfde staal.

Heil u, heil u, fiere zonen,
Uit dat moedig voorgeslacht,
Dat Europa eens kon toonen,
Hoe de moed slechts teelt de kracht,
En de eendracht steeds de macht.
Heil u, heil u, fiere telgen
Uit Oud-Vlaandrens leeuwenbloed,
Dat, als keur der koene Belgen,
Met het moedig krijgsgeschreeuw,
Vlaand'ren, Vlaanderen den Leeuw,
Frankrijks benden eens deed wijken,
En, toen in den vrijheidsnacht,
Vrijheid zou voor dwang bezwijken,
Stout het vrijheidsvaandel greep,
En 't geweld den gordel neep.
Frankrijk kon den moed niet bannen,
Die, door vuur noch zwaard verschrikt,
Rome's, Spanje's zielstijrannen,
Krachtig, als het hecht arduin,
Deed vergaan tot brokkig puin.
Is het wonder dat de loten,
Van Oud-Vlaand'ren's heldenstam,
Uit dat leeuwennest gesproten,
En geteeld uit leeuwenbloed
Deelen in den leeuwenmoed?

Neen, hoe ook de haat moog' brallen,
 Smaden uwer vad'ren deugd,
 't Nageslacht is niet vervallen,
 Steeds nog klinkt het krijgsgeschreeuw,
 Vlaand'ren, Vlaanderen den Leeuw!
 Is de strijd van 't zwaard gestreden,
 Nog heeft elke kamp niet uit.
 Daar, waar onrecht wordt geleden,
 Daar, waar priesterheerschappij,
 Volken, anders groot en vrij,
 In een ijs'ren juk durft boeijen;
 Daar, waar wel geen stroomen bloeds,
 Maar toch onmachtstranen vloeijen,
 Breekt een nieuwe kampstrijd aan,
 Voor de Gendsche Leeuwenvaan.
 Daar, waar 't volk, zijn stam vergeten,
 Slechts naar basterdtoon en hoort,
 Steeds voor Fransche loonpoëten,
 Neêrlands gulden taal verzaakt,
 En naar mode-offers haakt,
 Moet de Gendsche standaard pralen,
 En de Vlaamsche letterzon,
 Slechts voor korten tijd aan 't dalen,
 Krijgt een nieuwen levensgloed,
 Door den Gendschen leeuwenmoed.
 Moed gehouden, Gendsche broeders,
 In dien dubb'len worstelstrijd!
 Vrijheidsmannen, taalbehoeders!
 Zege volgt uw krijgsgeschreeuw:
 Heil zij Vlaanderen den Leeuw!

DE WINTER.

(Longfellow vrij gevolgd.)

Wanneer de koude winden waaijen,
En dringen door het dorre woud
Dan klim ik langzaam op den heuvel
Waar men het eenzaam dal aanschouwt.

De zon die op de kale velden
En bladerlooze boomen schijnt
Maakt dat het doodsch en somber aanzien
Van dit verlaten oord verdwijnt.

Het jonge spruitje wordt het offer
Van felle vorst en guren wind;
Terwijl de roerdomp in het beekje
Het water nu als ijs hervindt.

De wijngaard met zijn schoone ranken
En trossen druiven zonder tal,
Steeds door een zachten wind gewiegeld —
Prijkt nu met kegels van kristal.

Het ruischen van de watervallen
Hoort men niet meer; maar 't schel geluid
Der jagt doet zich van verre hooren,
En voert de jagers tot hun buit.

Helaas! de wind waait nu niet zacht meer;
Geen veld, geen boom, geen struik is groen.
De schoone zangers zijn verdwenen —
Wat onderscheid van nu en toen.

Maar in uw boomen dorre wouden
Wordt nog een wild muziek gehoord:
Het zijn de scherpe noorde winden,
Die zamen vormen 't schor accoord.

'k Begin mij aan uw stem te wennen
Gij woeste winden, want reeds lang
Hoor ik bij d'aanvang van een winter
Naar uw eentoonig wild gezang.

E.

ANNETTEKE.

I^e HOOFDSTUK.

Ochtend.

Waarde lezer of hoorder gaat gij mede? Wezenlijk, ik kan 't u aanraden, want mogt u soms het rijtuig of de voerman (de berijder van den Pegasus zou ik zeggen, als ik aan verzenmaken laboreerde) vervelen, daarentegen is het doel onzer reis wel de moeite waard!

Namentlijk gij en ik, of ik alleen anders, gaan naar het liefste meisje uit een der schoonste dorpen van Gelderland. En 'k weet niet hoe 't met u is, maar een kijkje alleen van haar aardig gezicht, verfrischt mij 't hart voor den ganschen dag, zoo als zij daar in haar eenvoudig jakje en net mutsje voor 't geopende luik met opgeruimdheid kijkt naar de vergulding van den ouden knorrigen toren, door de eerste stralen der zon.

Ja, en zij ziet naar haar ouden vriend met vreugde, dat hij heden zoo vervrolijkt er uitziet, want in haar vriendelijke oogen is alle somberheid een er-

geruis. En de oude heer is een bepaalde knorrepot, die het hoogst euvel heeft genomen, dat men in plaats van zijn helaas! verbrande schoone gothische ridderlijke kerk een modern, witbepleisterd, hondenhokachtig wanschepsel geplaatst heeft. Daarenboven, hij wordt oud, erg oud, eeuwen zijn er verlopen sedert de heer van 't omgelegen land hem stichtte en de bisschop van 't sticht hem inwijdde, en ofschoon hij zijn schedel in een eerwaardige pruik van donkeren klimop hult, en zich nog regt kras houdt en wat lacht om de stulpkens, die reeds bij honderden rondom hem gesticht en vervallen zijn, zoo wordt hij de wufte wereld zat, en kraakt en steunt door zijn geheele gebindte als de dolle dorpsjeugd hem doet dreunen door hun woest bruilofts gelui, of zelfs als de oude jichtige koster de bevende handen aan 't touw der helle klokken slaat, om de geloovige zielen op te roepen, of een doode de laatste eere te bewijzen.

Maar medereiziger! wat dunkt u, zullen we den ouden daar laten, te midden van zijn kring van beuken en kastanjes, waar in, en om, zich de huiskens van 't dorp als gelegerd hebben? Zoo wij ons niet haasten toch verlaat Annetteke 't venster en missen wij haar lief gezigt en ons eerlijk deel van den lach, waarmede zij de arbeiders begroet, die met den eigenaardigen halfschommelenden gang naar het werk gaan. En zij is waarachtig al aan 't huiswerk en haar vader komt in haar plaats, dus wat kunnen wij beter doen, dan ons op den ronden

bank rondom gindsche enorme linde zetten, waar u de meikevers rond de ooren gonzen, en zich misschien tot u beider verdriet in uwe haren vangen daar zal ik u dan, zoo gij wilt, verhalen, wat ik weet van Annetteke en haar vader.

Haar vader dan heet Marten, van professie schoenmaker, ex-militair, gedecoreerd met de Willemsorde en de permissie van voor 't overige van zijn leven mank te gaan, daar 't een Belgenkogel lustte door zijn been heen te gaan, in plaats van gebruik te maken van de millioen malen grootere ruimte om er langs te gaan.

Deze omstandigheid werkte echter minder gunstig op 't humeur van den braven Marten, die onbruikbaar voor eenigen zwaren arbeid het sober handwerk van schoenmaker in zijn geboorteplaats moest gaan uitoefenen.

Gelukkig vond hij een brave vrouw, die geduld nam met zijn kwade luimen, en hem opbeurde in de vlagen van mistroostigheid, wanneer hij in de lange koude winteravonden, als de oude wonde dubbel pijn deed, zijn lamheid vervloekte, die hem zijn levensloop gefnuikt had in zijn besten tijd, doch.... zonder welke hij misschien nimmer zijn knap wijf en allerliefst dochttertje gehad had. Ja, oorlog voeren is een aardig tijdverdrijf voor sommige vorsten, veldheeren, enz.; maar een simpel particulier, die gedurende dien tijd een mooi rokje aankrijgt, maar wien daarvoor een arm of been bij vergissing mede genomen wordt, vindt het na-

derhand dikwijls amusanter van die bataille te lezen, dan er bij geweest te zijn.

De arme Marten verloor echter zijn vrouw, en haar ziekte en overlijden, zijn gedurige aanvallen van de oude plaag en gevolgelyk bezoeken van den meester, gepaard alsdan met tijdelijken stilstand van 't werk, hadden hem verre van rijk gemaakt. Want schoenmaken in een dorp, waar bijna ieder-een klompen draagt, is verre van lucratief, en zoo Annetteke niet in den zomer, wat verdiend had door te naaijen voor de stadslui, die dan op hunne buitens kwamen, en door uiterst groote zindelykheid en spaarzaamheid de boel niet bij elkaâr had gehouden, dan had 't er dikwijls spaansch voor Marten uitgezien.

De betrekkelijke armoede van Annetteke had haar, dit zij gezegd ter eere van de Geldersche jeugd, niet belet van menigen vrijer te kunnen krijgen. Zij echter, had in haar jeugd tot haar geluk of ongeluk, eenige opvoeding gekregen van eene oude dame, die op 't dorp stil leefde en behagen schiep in 't lieve kind. Door die beschaafdere gesprekken en 't lezen van eenige boeken had zij een zeker gevoel van verfijning gekregen, waardoor zij in liefde en liefdesbetuigingen iets anders zocht, dan door een loggen lobbies met ontzaggelyk veel koek en halfjes klare met suiker gevoerd te worden. Van daar dan ook, dat zij vriendschappelyk, maar bedaard aan al haar vrijers gezegd had, dat zij haar gebrekkigen vader nog niet verlaten wilde.

De blaauwe scheenen liepen subiet met groote kracht naar de kroeg en scholden zich heesch over hare bespottelijke preutschheid, maar dat duurde meestal amper tot den volgenden Zondag. Stonden zij dan voor de kerk te smoken, en kwam Annetteke met haar vader gearmd aan, allen lagchend groetend, dan tuurden zij haar toch na, totdat zij op haar plaats zat. Vervolgens werd de kop bedusd gekrabd, de pet wat verschoven, en als de koster kwam zeggen „dat dominé al naar stoel ging” schuurden blanke en blaauwe scheenen Martens fabrikaat wel 2 minuten langer dan de ordinaire 5, alleen maar om naar mooi Antje te gluren.

Waaruit men leeren kan dat een mooie dochter vaders nering dikwijls geen kwaad doet.

IIe HOOFDSTUK.

Avond.

Ziet de dag is weer bijkans om! en heeft voor alle bewoners van ons dorpje R. al zijn vrij uniforme kleur en beweging gehad. Opstaan, werken, wat eten, werken, weêr wat eten en slapen, werken, theeschoft, werken, avondeten en naar bed: met eenige variatie de vrij accurate voorstelling van een dag uit het leven van 't meerendeel der bewoners van de geheele aarde, de hoofdvariatie voornamelijk bestaande in 't genre van werken. Een Nieuw-Zeelanders bijvoorbeeld zal voor

zijn occupatie op zijn ochtendwandeling een, liefst slapend aangetroffen, mede-zwartje ontheffen van 's levens druk door hem zijn strot te opereren, en hem verder tot zijn diner herscheppen in fricassée en runderschinken; een Oud-Zeelanders daarentegen plukt erwten en kropslâ en laat die klaar maken, etc. etc.

Annetteke en Marten waren ook hun ouden doen gegaan. Zij had het huis in orde gebragt, wat goed naar een der buitens gebragt, daarvoor geld van een dikke mama *ontvangen* en daarentegen een ferm klap *uitgedeeld* aan haar spichtigen zoon, een scheel specimen van een Don Juan van een effecten speculant, die „achter moeders keuken deur” al te grappig en nieuwsgierig wou zijn. Daarna was zij, regt opgeruimd over haar wapenfeit, t' huis gekomen, had 't eten gekookt, de boel aan kant gedaan, en was vervolgens met wat naaiwerk bij Marten komen zitten, die den ganschen dag zijn bekwaamheid had getoond in 't bedwingen van weerbarstige schoenzolen en in 't sluiten van hun onbelaste lichtopeningen.

Zoo zaten zij daar genoegelijk zamen in den stillen avond, toen eensklaps een man op een ongezadeld, alleen gehalsterd paard het dorp binnende en luidkeels den noodkreet, brand, brand! uitgilde, voor het huis van den burgemeester op-hield, dien haastig meldde, dat de papierfabriek van den heer Steintz in brand stond, en daarop weêr ijlings vertrok.

Op zijn geschreeuw was echter 't halve dorp bijeen gekomen voor de kerk; de arbeiders, die juist terugkeerden, wierpen snel spade en al neer, om aan de brandspuit te helpen trekken, werden echter door den dorps-secretaris en brandmeester verzocht, hun spaden ook mede te nemen en hielpen toen de bedrijvige, schreeuwende, joelende schooljeugd, om emmers en al uit 't tuighuis te krijgen. Den brandmeester werd een hooge beschimmelde waterlaars door zijn vrouw aangebragt dien hij dadelijk aantrok, steeds zijn mannen door dergelijke krachtige speechen aanvurende: Toe mannen! allez! loopt als de donder! — (Zeg vrouw waar is de andere?) — bluscht als de bliksem! — (mischien zeer tot verwondering van iemand, die zelden deze twee natuurverschijnsels als bevorderlijk tot blusschen heeft beschouwd, maar niemand merkte dat in der haast op). Toen nu de brave man, op een laars en een klomp, daar de andere laars niet te vinden was, zich aan 't hoofd der kolonne zette, ratelde de brandspuit door wel 60 volontair-pompers getrokken, waarvan er nu en dan een heel ristje over elkâar buitelden, maar dadelijk weer met verschen moed sjorden, op een vaart het dorp uit, dat de ruiten er van rinkinkelden.

Toen zij nu, en kort daarop de burgemeester aan 't hoofd van een rustbewaarders bataillon van twee oude veldwachters en een 25 met oude jagtgeweren, verroeste sabels, ja poken en hooivorken gewapenden, uitgerukt waren, bleven er bijkans

niet anders dan vrouwen in 't dorp over, behalve Marten en de oude koster, die met hun beiden aan 't luiden gingen dat het een aard had. Marten raakte door 't luiden geheel in vuur en vertelde met enthousiasmus aan de Heh — en Gorremichelende vrouwenschaar van een grooten brand, dien hij in den Haag met de Grenadiers spuit had helpen blusschen. Wij zullen hem maar laten luiden en liever met de brandspuit meê gaan.

De fabriek van den heer Steintz was op een half uurtje van 't dorp gelegen, te midden van een groot dennebosch. Om 6½ had men plotseling in den molen een brandlucht geroken, en kort daarna was onder een schrikkelijke stank een dikke zwarte rookkolom uit de vensters geslagen, die, als de kwade geest uit Salomons kruik, hoe langer hoe grooter, dikker en dreigender geworden was, terwijl aan zijn voeten, de vlammen met wellust zich rond den ranken molen slingerden, en dien als reusachtige boa-constrictors omhelsden, dat de heete, gloeiende loodtranen hem er van uit de oogen sprongen. Binnen den tijd van anderhalf uur was van fabriek en loodsen, niettegenstaande den wakkeren tegenstand der blusschers, niets meer over, dan een zwarte rookende puinhoop.

De spuiten toch waren, als bij alle buitenbranden, weer van weinig nut geweest. De, hoewel groote, waterbakken van de fabriek waren spoedig ledig en daar er geen water in den omtrek was, had het blusschen zich moeten bepalen tot het graven

van een breeden greppel rond den molen en het omverhalen van de naaste boomen om den brand te beletten zich tot 't bosch voort te planten, in welk geval anders dikwijls de ongelukken niet te overzien zijn.

Om 11 uur keerde de stoet te R terug op een paar mannen na, die bij het weinigje geredde de wacht hielden. Veel werd er over den brand gekakeld, maar over het algemeen was de opinie niet erg meêwarig, daar de heer Steintz verre van geliefd was in 't dorp en of er reden voor bestond zullen wij later zien.

IIIe HOOFDSTUK.

Z o n d a g.

Twee dagen na den brand was 't Zondag. Reeds zeer vroeg in den morgen reed er uit A.— een huurrijtuig met twee paarden, waarin een jong mensch gezeten was. Daar wij kennis met hem maken moeten, zullen wij maar zoo vrij zijn van in de gedachte over hem te gaan zitten en hem eens op te nemen. Als men eens in werkelijkheid die qualiteit bezat van onzichtbaar en overal naar willekeur aanwezig te kunnen zijn, wat zou men al curieuse zaken kunnen zien en hooren, en voor delicioese grappen kunnen uitvoeren, maar — och, daar de meeste zaken bij nadere kennismaking oneindig meer verliezen dan winnen, is 't misschien maar 't best dat 't is zoo als 't is.

Onze overbuur dan is een relequi. Schrik daarom niet, denkende dat hij een oudelijk, leelijk gedrogt is; neen, juist omdat hij contraire van dien is, noem ik hem een relequi en wel een levend exempel van onze voorvaders, uit den tijd onzer glorie. Want, hebt gij niet dikwerf opgemerkt hoe breed het voorhoofd, hoe ruim de borst, hoe helder 't oog, hoe fors de ledematen van bijv. onze meeste beroemde vlootvoogden waren? 't Is even als of er toen grooter hersenkasten, ruimer harten waren, — niet, dat onze voorvaderen die noodig hadden, omdat zij daarin grootere denkbeelden, edeler hartvervoerende gedachten hadden, neen, dat is 't vast niet, want als 't maar op principen en allemagtig mooie ideën, bijv. een alles opofferende vaderlandsliefde aankwam, dan zou er in den Haag wel een reuzenkaste moeten wezen, volgens de Staats-courant of de gesprekken bij Paulez na tafel. Dus 't is zekerlijk, dat de lucht veel slechter geworden is door den damp van de menigte spoorwagens en fabrieken die in ons land *niet* aanwezig zijn.

Dolf Asting dan is een flinke kerel. Zoo als hij daar op zijn gemak in 't rijtuig ligt en met blijkbaar welbehagen in zijn eigen lot en de voor hem niet zoo verschrikkelijk booze wereld, de heerlijke natuur opneemt en van tijd tot tijd uit zijn breede borst de stads- en kantoerwalm verdrijft door in volle teugen de met de geur van meidorens en lindebloesems bezwangerde lucht in te ademen, kunnen

wij niet nalaten zijn flink ligchaam, het kenmerk van een krachtige, onondermijnde gezondheid, te bewonderen.

Dolf, van zeer welgestelde ouders een 25 jaar herwaarts geboren, heeft dan ook zijn jeugd niet verknoeid. In zijn studenten-tijd een groot voorstander van van tijd tot tijd een flinke jool, paste hij echter wel op, dat het zijne gezondheid niet schaadde, en toen hij 3 jaar geleden promoveerde, was hij met zijn zuster in Amsterdam gaan wonen, en meester van een gansch niet onaardig fortuin, had hij daar, uit zucht naar bezigheid, zijn meesterschap in de regten maar vooreerst ongebruikt gelaten, en zich in een soliede brandwaarborg-maatschappij geassocieerd, waar hij het reizen ter onderzoek naar plaats gehad hebbende branden, als jongste lid, tot post bekwam. Dit leek hem opperbest en van daar ook, dat hij nu op weg was om naar de brandschade van den heer Steintz te gaan kijken.

Bij 't oprijden van een der heuvels van den schoonen weg tusschen A— en G—, besloot Dolf het rijtuig maar alleen te laten kruijen en liever zelf door den zandweg die de koetsier hem aanduidde, naar 't tooneel van 't onheil te wandelen. Hij nam dus zijn stok, floot zijn getrouwen new-foundlander, dien hij, niettegenstaande den last om met een hond te reizen, als een liefhebbend meester, ook van 't geldersche reisje had willen laten jousieren, en stapte bedaard den vrij zonnigen weg op.

Na een half uurtje loopens voerde zijn goede genius, die zeker regt veel schik in den knappen jongman had, hem langs een belommerd plekje, onder een dier kleine groepjes van 4 à 5 boomen, die soms zoo grillig in 't Sticht en in 't Geldersche midden in de vlakten liggen. Het lokte hem zoo uit tot een kleine halt, en scheen zoo geschikt om er zijn dejeuner te gebruiken, dat hij met de voorzorg van een gezonde maag, op den vroegen togt had medegenomen, dat hij ook maar geen weêrstand bood, zich gemakkelijk nedervleide, en zijn boterhammen eerlijk met Leeuwhart begon te deelen. Toen dit afgeloopen was, en dat was 't spoedig, — legde hij zich nog wat gemakkelijker door zijn krullend hoofd te doen rusten op 't zachte vel van den newfoundlander, die, met den zwaren kop op de voorpooten uitgestrekt, evenzeer de halt scheen te genieten als zijn baas.

En toen Dolf zoo lag, ziet — daar lag hij zoo heerlijk, en de zon bescheen zoo vriendelijk die verre gulden dreven, nu en dan gebroken door een donker deunenbosch, of den spitsen toren van een of ander dorp, waarin de helle klokken in statigen maatklank den Zondag verkondigden, dat 't kon niet anders of hij raakte spoedig in die heerlijke stemming, waarin men zoo regt stil opgeruimd van harte is en zoo regt dankbaar voor den Goddelijken Schepper, dat hij zijn aarde nog dikwerf zoo schoon maakt; en waarin men meer gedreven wordt tot godsdienst en die meer *voelt*,

dan door 't hooren van honderd preken of 't lezen van duizend verhandelingen.

En daar was 't hem of de stemmen der klokken, — want klokken hebben stemmen, doch alleen verstaanbaar voor hen, die er den sleutel van ontvangen hebben in hun ziel, en sommige menschen hebben geen ziel, — langzaam de tooneelen van zijn leven weder opriepen.

Flaauw en schaduwachtig treden zij op, doch langzamerhand worden zij scherper en duidelijker. De spelen zijner jeugd bij zijne, helaas! vroeg gestorven ouders, de feesten en gesprekken met zijne medestudenten, allen treden als in een tooverlantaarn voor zijn geest. Doch eindelijk komt een beeld, dat alle andere verdrijft. Het is het beeld zijner eenige, hartelijk goede zus Maria, de arme, zwakke, bleeke lelie, die voor haar te fijne borst de zware, natte lucht van Amsterdam moet inademen. Maria! die geheel alleen, óm en dóór hem leeft; die in haar ziekelijke jeugd vaak zijn voorspraak was, als hij in zijn woestheid het te bont maakte; die verder steeds zijne ware vriendin geweest is, en nu het huis zoo huisselijk en gezellig voor hem maakt, dat hij tot heden toe aan geen andere huisvrouw gedacht heeft. En aan haar denkend, komt haar beeld nog duidelijker voor, treden de bleeke fijne trekken, de heerlijk schoone, trouwe, bruine oogen hem zoo duidelijk voor den geest en schijnen zij zoo helder, en daarentegen, de bleeke wangen zoo doorschijnend, dat te mid-

den van zijn onbeschrijflijk zoeten droom 't hem eensklaps koud om 't harte wordt bij de gedachte, als die oogen eens niet meer.... Maar neen, dat denkbeeld is te akelig en dan, de doktor heeft immers gezegd, dat hare gezondheid beter wordt, dat die bleekte juist een reactie is en dat zij, even als allen, die aan haar vreeselijke ziekte lijden, eens, een zekeren leeftijd te boven, ook hoop heeft van te zullen beteren. — En zoo soest hij voort, toen....

Eensklaps deed een dof grommen van Leeuwhart hem half oprijzen, en daar zag hij zulk een groepje voor zich staan, dat hij 't eerste oogenblik niet wist, of hij nog droomde of waakte. Een bejaard man, blijkbaar een oud militair, met een pijnlijk, eenigzins norsch gezigt, beschouwde hem met oplettendheid, terwijl het allerliefste gezigtje, dat men zich voor een blondine wenschen kan, zich half achter haar vader verborg en van daar steelswijze naar den vreemde blikte.

„Goeden morgen, mijnheer,” zeide onze bekende, Marten groetend. „Hoe bevalt u ons land?” voegde hij er met den trots van een inheemsche bij.

„Heerlijk, baas, heerlijk mooi, „maar kunt gij mij ook zeggen of ik nog ver van 't buiten van den heer Steintz ben?”

„Neen mijnheer, u is er vlak bij, ik ging er juist heen.”

„Zoo,” zeide Dolf, die amper zijne oogen van Annetteke af kon houden, „als gij dan wilt, zoo

ga ik mede, ten minste — zich naar haar keerend — „als ik mag.”

Annetteke knikte even maar dorst geen woord uiten, zij, die anders niet beschroomd was; en streelde Leeuwhart den intelligenten kop, daar dat dier met een bewonderenswaardig instinct reeds even vriendelijk voor haar als anders voor zijn baas was. En wie twijfelt er nu nog aan sympathie!

Marten vertelde aan Dolf al wat hij van den brand wist en hoorde tevens tot zijn niet geringe verwondering, dat de heer Steintz betrekkelijk weinig verloor door den brand, daar die heer uit de assurantie een geheel nieuwe fabriek moest ontvangen. Toen hij tevens vernam dat men voor zoo weinig geld 's jaarlijks zich assureren kon, verzocht hij met graagte aan Dolf, of hij ook niet in de assurantie kon komen. Deze beloofde hem zijn huis te zullen komen opnemen en hem naderhand uit Amsterdam den uitslag te melden.

Ondertusschen wandelde het drietal voort. Voor ieder schilder zou het wat waard zijn geweest hen te zien loopen in de lange laan van hooge schoone beuken, waartusschen de zon zoo aardig speelde en zich duizendwerf door de openingen van 't dikke lommer, op den grond photographeerde, terwijl, zoo 't entourage schoon mogt zijn, het drietal een knap penseel overwaardig was. Annetteke liep gearmd met haar vader, aan wiens andere zijde Dolf liep, terwijl Leeuwhart luid blaffende van de een naar de anderen ging en nu eens haar

afhangende hand likte en dan weder zijn breede snoet in den zak van den jugusjas trachtte te steken, waarin Dolf zijn hand hield. Beiden lieten hem begaan, en bemerkten niet hoe daardoor een magnetische band tusschen hen komen moest, en sloegen alle geleerde vertoogen over dierlijk magnetismus in de lucht! O jeugd, o jeugd! wat zijt gij onvoorzigtig! Bij den molen van den heer Steintz ontmoetten zij dien heer juist, die uiterst beleefd tegen Dolf was en hem bij zich op het eigentlijke heerenhuis ten eten vroeg. Dolf accepteerde, en beloofde aan Marten bij hem aan te komen, waarop hij hem en Annetteke, met wie hij op 't einde der wandeling ook reeds veel gesproken had, de hand gaf, waarbij zij hem voor 't eerst open in de oogen zag, en welk een heerlijke blaauwe oogen zag hij toen! Daarna wilde hij zich verwijderen, doch de heer Steintz, die met uiterst veel verwondering de familiariteit van Dolf zag, excuseerde zich voor een oogenblik, en verzocht Marten even met hem à part te komen. 't Gezicht van Marten werd plotseling duister, maar hij volgde toch, waardoor Annetteke met Dolf alleen bleef.

Toen zij nu zoo stonden, wisten zij beiden eigenlijk niets te zeggen, zij keken elkander even aan, beiden kleurden en keken weder een oogenblik voor zich. En toch, zij waren geen van beiden anders precieselijk bedeesd, maar nu wilden zij elkander misschien veel zeggen maar er kwam niets van. Eindelijk, met die tegenwoordigheid van geest, in

een valsche positie aan de vrouw steeds meer eigen, dan den man, zeide Annetteke: „Mijnheer, wat een mooie hond is Leeuwhart,” en streelde tevens den goeden lobbes.

„Ja! Annetteke, en hij is even goed als mooi!” Even als gij zijt, voegde hij er bijkans fluisterend bij, terwijl hij op een handkar nederzat, die men gebruikt had voor 't opruimen van 't puin, zoodat 't verschrikte Annetteke tusschen hem en de wandelaars in stond. Zij wilde zich omdraaijen, maar Dolf nam haar hand en zeide: „Annetteke, ik heb u van daag voor 't eerst van mijn leven gezien en daarom zijt ge verwonderd dat ik u zoo iets zeg; maar men vindt zoo zelden een schoon en lief kind dat men uit vreugde 't niet laten kan van 't haar te zeggen,

„Gij heeren uit de stad praat zoo schoon als ge wilt, en 't kost u weinig moeite om een eenvoudig landmeisje wat wijs te maken”, zeide Annetteke, met een blos als een perzik, en haar hand los trekkende, ging zij naar haar vader, die doodsbleek haar te gemoet kwam.

„God! vader wat hebt ge!” vroeg Annetteke verschrikt, zijn verstoord gezigt ziende.

„Niets”, zeide Marten haastig, nam Annetteke's arm, en voerde haar weg, Dolf en Steintz naauwelijks groetende.

Dolf keek beiden verwonderd aan, zag echter, dat hij zich troosten moest in 't scheiden, groette Marten terug, en volgde toen met weêrzin den heer Steintz.

Druk pratend over het ongeluk kwam Dolf voor het bijzonder met ornamenten overladen huis, ging met den heer Steintz naar het kantoor en bleef daar over zaken redeneren, tot dat het etenstijd was. Nadat hij zich wat opgefrischt had, ging hij naar de eetkamer, waar de heer Steintz hem aan de familie presenteerde.

IVe HOOFDSTUK.

Het Diner.

De vrouw des huizes was een opgeblazen, verschrikkelijk mooi gekleed, dik vrouwtje, met wangen, die 't idee gaven van geboend te zijn, waarop dan de oogen zwommen. Zij was overigens een goedhartig persoonkje, met heel weinig hersens en daarentegen een afgodische admiratie voor haar man, die van zijn kant, 't air had van zich eigenlijk over zijn vrouw te schamen, maar des te meer werk maakte van een aller nuffigst modecreatuur met name: Eudosie. Deze schoone was een nicht van mevrouw, die zoo wat van Januarij tot November bij haar logeerde, en den overigen tijd van 't jaar de rest van de familie en bekenden met hare tegenwoordigheid vereerde. Zij was van zeer suspecten adel, maar wist, door grands airs aan te nemen, perfekt goed op den heer Steintz te imponeren. Van ouderdom 22 à 23, verre van leelijk, was Eudosie een exemplaar van 't bekende soort: man-hunters.

Aan tafel nu, zaten mijnheer en mevrouw naast elkaâr, dan Dolf tusschen mevrouw en Eudosie, terwijl de rest van de tafel ingenomen werd door de gouvernante en de kinderen.

't Gesprek werd al spoedig levendig, de gewone gezelschapsformulen, mooi weêr etc. waren doorgegaan; vooral had Dolf 't hard te verantwoorden, aan de eene zijde bestormd, door 't drukke spreken en coquetteren van Eudosie en aan de andere door mevrouw, die de lastige manier had van steeds door te presenteren en te veronderstellen dat 't eten niet goed was, als de gasten er niet immens veel eer aan deden.

„Wel Eudosie, wat eet gij weinig van daag” klinkt het aan Dolf's regterhand. „Dat ben ik niet van jegewend. Scheelt er wat aan?” Eudosie kleurde en mompelde iets onverstaanbaars terug. Zij was namelijk van de opinie van wel meer jonge schoonen, die in presentie van gasten, vooral van jonge heeren, angstwekkend weinig eten, misschien om een goed idêe van hare huishoudelijke oeconomie te geven, of om interessant te zijn. Daarom was de aanmerking van tante gewild. Zij hernam echter spoedig haar deel in de conversatie en zeide:

„Oh, mijnheer Asting, u zou mij uitgelagchen hebben wanneer u mij gedurende het désastre gezien had. Ik was zoo verschrikkelijk geschrokken van den brand, dat ik bijna buiten staat was mij te bewegen.”

„Dan is 't voor u bijzonder te hopen, dat ge

u nooit in een brandend huis zult bevinden, wanneer u 't gevaar zelf de kracht tot onvlugten belet."

„O ja, ik ben dan ook o, zoo bang voor brand. Alléén, kwam ik zeker op een gruwelijke wijze om," en 't kleine ligchaampje sidderde, als of er onder de tafel al vlammen te zien waren. „Dus, hernam zij lagchend, ik moet altijd maar vertrouwen op de heroïque opoffering van den een of anderen galant cavalier!" En er volgde een blik regts, met een kleine zucht als of er soms niets tegen 't redden door *dien* cavalier geweest zou zijn.

„Wel foei, meisje, wat kunt gij toch over zulke akeligheden aan tafel spreken," meende mevrouw, „mijnheer Asting, zij zou ons door hare verbrandingstaferelen geheel doen vergeten dat deze kippen wezentlijk goed gebraden zijn. Mag ik u eens dienen?"

Dolf liet zich een immens stuk kip geven, terwijl Eudisie vrij spijtig zeide: „Dank u zeer, tante, voor uwe flatteuse vergelijking tusschen mijne verbranding en 't braden van een kip!"

Tante keek bepaald overbluft, oom daarentegen lachte, en boog zich over de tafel om met nicht een lijntje te trekken, waarschijnlijk om haar, voor hare gracieusiteit aan zijn vrouw te bedanken. Dolf had medelijden met de goede vrouw, en vroeg daarom of haar het buitenleven niet excellent beviel?

„Och ja, 't buiten is heel lief, Steintz heeft het zelf aangelegd, maar er is hier zoo weinig conversatie in de buurt. Onze naaste bureu zijn de familie d'Arnauld en die zijn niets gezellig."

„De dochters ten minste zijn verschrikkelijke nuffen. En mijnheer is een aristocraat van den ouden stempel.” vielen Eudosie en mijnheer in chorus in.

„O, jufvrouw Eudosie, spaar hen als het u be-
lieft, een klein weinigje, ik heb de eer van de
familie Arnould te kennen en ben er steeds goed
ontvangen,” verdedigde Dolf.

„Ja, maar gij zult toch moeten bekennen dat
de baron zeer ouderwetsche, versleten ideëen
heeft. — Hij zit in de provinciale Staten, maar de
man is zoo anti-liberaal als maar mogelijk is. Neen
dat is geen man voor mij, liberalismus bovenal,
geen groot heerschap meer, alle fatsoenlijke lui zijn
gelijk!” — Deze heerlijke speech werd door een groot
glas wijn naar beneden gespoeld, een bezigheid waarin
de heer Steintz nog al behagen scheen te scheppen.

„Wat zijn *principen* aangaat, daar weet ik wei-
nig van. Ik wil wel gaarne gelooven, dat die weinig
in den tegenwoordigen smaak vallen, want de baron,
die al verre van jong is, heeft zich steeds zeer
verknocht getoond aan de denkbeelden, waarin hij
groot is gebragt. Maar wat zijn *daden* aangaat,
mijnheer Steintz, die kan ik u verzekeren dat ik
in eene delicate zaak als zeer liberaal heb leeren
kennen. En wij jonge lui, hebben over 't algemeen
nog al 't zwak van ons zoo weinig mogelijk met
politieke *principen* op te houden, maar applaudis-
seren van harte liberale *daden*.

Dit laatste zeide Dolf, eenigzins warm, want hij
had door het zaken regelen met den heer Steintz,

dien particulier als zeer weinig liberaal, maar wel vrij duitendiefachtig leeren kennen. Met den heer Arnould had hij in zijn studenten-tijd kennis gemaakt in een zaak, waarin hij en de zoon van Arnould betrokken waren, en had toen dien heer van een bij uitstek gunstige zijde leeren kennen. Van den anderen kant was de heer Arnould ook zeer ingenomen geweest door Dolfs gedrag en had hem zelfs eenigen tijd te logeren gevraagd. Van daar dat Dolf de familie Arnould zeer goed kende.

De heer Steintz keek Dolf eventjes aan, niet wetende, of hij diens gezegde als een compliment of niet op moest nemen; daarom koos hij de wijsste partij en zweeg.

Eudosie echter met een allerliefst gemaakt airtje van pruderie zeide: „De ware jongelui ten minste, zijn steeds liberaal in hunne opvattingen. B. v. in de nieuwe Fransche litteratuur, wat een heerlijke philanthropische denkbeelden vindt men daarin! Onder anderen hoe meesterlijk weet Sue 't gevoel te roeren, met welk een kracht schildert hij de misères van 't volk!”

„Jammer maar, dat hij die misères schilderde uit een inktkoker die 20,000 francs kostte. Liberale *ideeën* kosten niets, in den roman brengen zij zelfs enorme sommen op door de sympathie, die zij overal vinden. Maar de toepassing, die is zeldzamer en moeilijker.

„Jongens, mijnheer Asting, u schijnt niet precies ingenomen met 't liberalismus. Mij dunk anders,

dat 't nieuwe geslacht wel drommels daarmede ingenomen moest zijn. Ik voor mij, heb er steeds voor gestreden, ik ben niets gesteld op de approbatie van de groote heeren", voegde Steintz er met een innerlijke hatelijkheid bij, „ik ben er trotsch op dat mijn vader een pottebakker was, en ik dus een zoon van 't volk!"

„Vraag wel excuus, mijnheer! 't spijt mij dat u 't zoo opneemt. Neen, voorzeker aprecieert 't nieuwe geslacht vooruitgang van zaken, en liberale toepassingen zullen steeds bijval vinden, zoo lang er nog ware jeugd, ware enthousiastische jeugd, is, maar deze eeuw is positief, en heeft daardoor 't zwak van veel van positieve daden te houden. Maar mevrouw, vergeef ons onze vervelende politisering, ik geloof dat wij u daarmede zeer ondiensd gedaan hebben."

„O, mijnheer volstrekt niet. De dames van den tegenwoordigen tijd raken er nog al aan gewend dat het gesprek van heeren zich spoedig bepaalt tot politiek."

Het gesprek veranderde dan ook van onderwerp; de nieuwe operas, bloemen etc. gaven aan Eudisie gelegenheid nog eenige fraaije sentimentaliteiten af te steken, die ongelukkig op de bedaarde inborst van Dolf weinig invloed hadden. En zoo liep het diner af en ging de geheele partij zich klaar maken om naar Rhijnoord te gaan, eene uitspanning, een uurtje van 't buiten van den heer Steintz af. Dolf moest per force blijven logeren, liet dus zijn rijtuig

waarschuwen dat het maar te R. op stal moest blijven, waar het, nadat Dolf het verlaten had, naar toe was gereden.

Ve HOOFDSTUK.

't Vertrek.

Op Rhijnoord, waar een troepje blaauwjassen alle mogelijke vruchteloze pogingen inspanden, om iets uit hunne armzalige instrumenten te halen, dat op den naam van muziek aanspraak kon maken, amuseerde Dolf zich maar half. De familie Arnould was er ook, die Dolf zeer engageerden om op zijn minst een dagje bij hen te blijven, maar hij moest tot zijn wezentlijken spijt bedanken, omdat hij niet langer van 't kantoor weg kon blijven. „De groote nuffen” waren ongelukkig zeer eenvoudig gekleed, waardoor de chicare opschik van Eudosie en mevrouw Steintz des te meer uitkwam, en betuigden zeer opregt haar spijt, dat Dolf niet wat komen kon, om met haar broer, zijn ouden academiebroeder, weer 't kasteel wat op te vrolijken.

Vrij laat, keerde de lustpartie terug, terwijl Dolf hoogst dankbaar zijn legerstede opzocht. Eudosie en hij hadden beide dien nacht aangename droomen der toekomst, maar ongelukkig voor Eudosie was er in die droomen niet hetzelfde personeel.

Den volgenden morgen was Dolf al weêr vroeg bij de hand, en ging naar beneden. Echter niet vroeg genoeg, of hij vond Eudosie in een elegant né-

gligé al aan de piano; zij hoorde hem volstrekt niet aankomen, waarschijnlijk door de inspanning van 't spel (?) zoodat Dolf getracteerd werd op eene allerroerendste chanson, vol: amour, anges, ailes déployées, azur en dergelijke zoutelooze nonsens meer; die's avonds in de opéra dragelijk, maar op de nuchtere maag allergevaarlijkst is. Toen 't uit was, keerde zij zich om, bespeurde hem, bloosde verschrikkelijk, vond het à dito, dat hij haar beluisterd had, etc. etc.

Om een uur of negen had Dolf eindelijk afscheid genomen, werd een eindje uitgeleide gedaan door mijnheer, mevrouw en Eudosie, en sloeg toen een aangewezen voetpad in.

Eudosie, t'huis gekomen, schreef dadelijk aan een intime, dat zij vermeende niet te veel te zeggen wanneer zij onder zegel van immense geheimhouding, bekende, nu de conquête gemaakt te hebben van iemand, die iets nabij het ideaal kwam, dat zij zich van een gepantaloniseerd object gemaakt had.

Dat, niets dergelijks vermoedend object, wandelde intusschen met een stevigen stap door. Hij had het bosch verlaten, en liep nu tussen heggen heen, die uitgestrekte kersenboomgaards omheinden. Digt bij 't dorp gekomen, vermeent hij een half gesmoord gilletje te hooren, kijkt door de heg, en daar staat op een ladder Annetteke met een mandje kersen, waarvan de frissche kleur weinig verschilde van die harer wangen. Zij klom daarbij haastig den ladder af, en bleef toen bedeesd bij haar mandje staan.

„Goeden morgen, Annetteke, gaat ge mede naar uw vader? Ik kom het huis bekijken.”

„Ja mijnheer, ik heb juist gedaan, met voor mijn moei wat kersen te plukken, maar” — hier zweeg zij stil en beet op een hoekje van den ongelukkigen boezelaar.

„Wel nu, Annetteke,” zeide Dolf en pakte met een de ben met kersen op. „Schaamt gij u van met mij te loopen?” voegde hij er lagchend bij.

Neen, *zij* schaamde zich niet om met *hem* te loopen, neen, innerlijk gevoelde zij veeleer iets dat op blijdschap, op trots geleek; maar *hij*, de heer uit de stad, schaamde hij zich niet, ons met *haar* de eenvoudige landdeern te wandelen? — Och, neen, want daar was hij waarachtig al op weg, en had zij moeite om Leeuwhart van 't lijf te houden, die als een dolle, om haar heensprong en haar gezigt en handen likte. Zoo moest zij maar moed vatten, en stapte naast Dolf voort.

„Hoe is het met uw vader, Annetteke? Hij leek gisteren niet wel.” Haar gezigt betrok en met een kleine siddering in de stem hernam zij: „O neen, vader is heel wel, maar ik geloof, dat vader met den heer Steintz moeilijkheid gehad heeft.”

Dolf wilde meer weten, toen Leeuwhart eensklaps woedend blafte; een fors, bruin, vrij knap uitziend jong mensch, in een blaauwen kiel sprong van achter de heg op, keek beiden een oogenblik verwonderd, toen met een allerhatelijkste expressie aan, en sprong aan de overzijde van den weg weêr

over een heg, roepende: „dag mooi Antje, plezierig wandelen, heh?”

Annetteke werd een oogenblik doodsbleck, stond stil, als om adem te scheppen, maar ging toen weer door. Dolf had de mand neêrgezet, en zich als instinctief in verdedigende houding voor Annetteke geplaatst, maar de bruine onbekende liep zonder verder omkijken door, een lustig jagersdeuntje fluitend.

„Wie is die kerel?” vroeg Dolf, toen zij weêr wat bekomen was. Zij vertelde hem toen dat hij overal bekend was onder den naam van dollen Gerrit, de zoon van den overleden schoolmeester, nooit veel had willen deugen en nu de reputatie had van de brutaalste wilddief uit de geheele omstreek te zijn. Verder kreeg Dolf met veel moeite uit haar, dat Gerrit op eens zich wat gebeterd had, haar 's ochtends dikwijls bouquetten woudbloemen in 't luik wierp, in een woord door iedereen als op haar verliefd gedoodverwd werd. Haar verschrikken gaf echter niet ondubbelzinnig te kennen, welk een afkeer zij van den woestaard had, die zelfs onder verdenking lag een boschwachter vermoord te hebben.

Al pratend waren zij onder 't nastaren van alle mogelijke nieuwsgierigen uit 't dorp, voor Marten's deur gekomen. Martens gezigt, dat anders dien morgen bijzonder somber was, helderde dadelijk op, toen hij Dolf zag, en Annetteke naar hare moei sturend, begon hij met Dolf het kleine huisje

en de weinige meubels op te nemen. Dit was spoedig genoeg afgeloopen, maar toen Dolf hem vroeg of het huisje vrij van hypotheek was, verschoot zijn gezigt en bekende hij, dat de heer Steintz hem er 200 gulden op geleend had, en dat nu juist die heer hem gisteren onverwachts om dat geld aangesproken had, voorgevende om het geld verlegen te zijn door den schok die zijn zaken van den brand gekregen hadden. Hij verzocht Dolf tevens een goed woordje voor hem te willen doen, maar deze kende den heer Steintz niet intiem genoeg om zich in diens zaken te mengen, maar hij beloofde Marten dat, wanneer hij bij den burgemeester en den dominé goede getuigenis van hem kon inwinnen, hij toch wel zou zien hem te helpen, en over een paar dagen hem bescheid zou geven.

Dolf won zulke goede getuigenis in, dat hij, bij Marten terug gekomen, geen oogenblik aarzelde, met hem het assurantie-contract te teekenen, sprak hem nogmaals moed in, nam toen met grooten weerzin van hem en lief Annetteke afscheid, en reed naar Arnhem terug, waar hij juist nog den trein haalde.

VIe HOOFDSTUK.

Reis en Aankomst.

Zoo lang als Dolf in 't rijtuig gezeten had, waren zijn gedachten of liever gezegd zijn droomen zoet geweest. De frissche lucht en de aangename beweging van een gemakkelijk flink doorrijdend rij-

tuig, te midden eener schoone natuur, hadden hem in eene jolige stemming gebragt, zoodat hij zich allerlei droomtafereelen schiep, waarin Annetteke de hoofdrol speelde. En zoo had zijn phantasie gewerkt, zoo had zij hem voort doen hollen, dat hij alle hinderpalen, alle beletselen over 't hoofd had gezien, en zich niets meer, nog minder voorstelde, dan een huwelijk. Een huwelijk! — met een boerin, — die hij pas even kende! Ja, en zoo was het toch. Hoe 't kwam, dat hij, die een menigte meisjes gekend had, wie hij niet onverschillig geweest was, doch waarvoor hij perfect koel was gebleven, nu op eens verliefd raakte op Annetteke, dat weet ik niet, en wil mij niet wagen aan een verklaring. Dan toch, 't is even moeilijk rekenschap te geven, van den oorsprong eener liefde uit impressien van 't oogenblik, uit bekend geworden deugden, uit schoonheid, uit alle mogelijke voor den geest aangename gewaarwordingen, als 't moeilijk is rekenschap te geven van 't werken van uiterlijke zaken op 't oog, van daar op de hersens in één woord — van 't bewustzijn en 't rekenschap verkrijgen van de zaken om ons heen.

Maar zeker waren er zaken, die voor Annetteke, voor zijn pas geboren liefde spraken. Voor zijn eenvoudig, opregt gemoed toch waren de coquetterien van eene Eudocie een walg; en gevoelde hij zich onwederstaanbaar aangetrokken door den eenvoud en de liefstalligheid van 't schoone kind, dat geheel natuur was, en waarvan hij de edele inborst had

kunnen opmaken, uit hetgeen de dominé, van hare stille liefdadigheid en hulpvaardigheid, in ziekten, zelfs met gevaar van haar eigen leven, had verhaald. Dit alles had een diepen indruk op hem gemaakt, en hij wist zich maar één meisje te herinneren, dat eenigzins met Annetteke in vergelijk kon komen. Dat meisje was Louise Arnauld. Haar inborst was geheel het tegenovergestelde van die van Annetteke, maar *les extrêmes se touchent*. Even lieftallig en eenvoudig als deze was, even zoo fier en eigenaardig van karakter was zij. Donker van haar en oogen, hoog en nobel van gestalte en voorhoofd, was zij de type eener aristocratische schoonheid; en wanneer zij op haar schuimend paard, naauwelijks zoo wild en ontembaar als haar eigen geest, door de eeuwenoude lanen van het vaderlijke goed rende, volgden de oogen van allen, die 't geluk hadden haar te zien, haar zoo ver mogelijk met bewondering na. Ook had het haar aan geen beaux ontbroken, maar zij had allen bedankt. „Amper goed genoeg voor walseurs”, schreef zij aan eene vriendin, „geen mogelijkheid van eenige conversatie met hen.” En voor de meesten, was zij ook veel te edel, veel te verheven van karakter om eenigzins door hen op den waren prijs geschat te kunnen worden.

Toen Dolf bij de familie Arnauld gelogeerd had, was hij ook verre van ongetroffen geweest door het voorkomen en nog veel meer door den geest van Louise. Dat was ook natuur, dat was ook —

iets nieuws, eene uitzondering op den alledaagschen stempel.

En zoo zij voor hem eene exceptie was, niet minder hij voor haar. Zijn mannelijk voorkomen, zijn vrolijk, nobel karakter maakten op haar, even als op bijna alle vrouwen indruk, maar wat haar nog meer getroffen had, was zijn gedrag met haar broêr. Reeds boven is die zaak even aangehaald; er was namelijk een smet, door een laffen lasteraar, op den jongen Arnauld geworpen, met zulk een schijn van waarheid, dat allen hem verlaten hadden, hem afgesneden met doodende beleefdheid. Alleen Dolf was hem trouw gebleven en had hem geholpen zijn eer te zuiveren, en dat was óók nieuw, óók eene exceptie.

Maar zoo Dolf haar bewonderde, bij bedaarde vergelijking met Annetteke verloor zij. Die zelfde fiere geest, die haar zoo schitterend deed uitblinken, diezelfde originaliteit, zouden die haar niet ongeschikt maken voor huiselijk verkeer? Een romanhéroïne heeft veel kans een slechte huisvrouw te zijn, en daarentegen, Annetteke was zoo overeenkomstig het ideaal, dat hij zich in zijn jongelingsdroomen van een vrouw geschapen had. Een teedere (niet *zwakke*) bloem, die zich zoo rustig rondom hem, den stevigen stam zou vastklemmen, die hem tot gids zou hebben op het levenspad, die hij te beschermen zou hebben tegenover de wereld; en — er ligt zoo veel schoons in 't denkbeeld van beschermen! —

.

Maar eens in A. aangekomen, eens weder te midden van 't gewoel en de drukte eener draaijende, loopende, drentelende, spleenachtige menigte van hoogst fatsoenlijke 1ste klasse-passagiers, verdwenen zijn droomen als door een tooverslag en was 't hem, alsof hem een sneeuwklomp op 't hart viel. Hij zocht er zich dan ook zoo spoedig mogelijk aan te onttrekken, door in een ledigen wagon de wijk te nemen; maar ach, op 't oogenblik van vertrek, komt er een gezicht voor 't raampje, kijkt even naar binnen, een kreet van herkenning gaat op, en 't volgende oogenblik zit Dolf handjes te schudden met den waarden heer George Ayma, een van die lui, die men steeds, en wel bij voorkeur in koffijhuizen, ontmoet, waar men op de een of andere wijze kennis met hen maakt, die men vervolgens groet, en voor de rest geheel vreemd blijft.

Ayma nu was beroemd als de grootste wouwelaar van zijn tijd, zoodat men zich de aangename sensatie van Dolf kan voorstellen. Maar enfin, er was niets aan te doen.

Ayma zat nog niet lang, of hij had Dolf al verteld, dat hij tegenwoordig associé in een kanaalzaak was, superbe affaire etc. en dat hij nu gereisd had om over 't onteigenen van de vereischte landerijen te spreken. Onder anderen was hij ook bij den heer Steintz geweest, die hem echter brutaal weg 't land geweigerd had tegen een prijs, die het viervoud was van hetgeen de heer Arnould gevraagd had.

„Maar, ik heb nog een middel op Steintz te

proberen,” voegde hij er met een groven lach bij; — „hij hoopt gekozen te worden voor de staten, we zullen hem bang maken dat hij impopulair wordt, dan zal hij wel cederen.”

Zoo ratelde de man door, tot onder anderen 't gesprek op een hunner gezamentlijke kennissen kwam, die zich gemésallieerd had.

„Hoe komt de vent zoo gek,” riep Ayma uit, „ik kon hem wel dwaas, maar zoo stapel gek niet. Dat hij het met de meid aangeleid had, enfin dat is nog iets, maar haar nu te trouwen, zich daardoor alle kringen te sluiten, zijn carrière te vernielen, daarvoor moest hij naar Meerenberg.”

Dolf moest innerlijk lagchen om de fijne distinctie, dat de ontrooving van rust en eer aan een meisje, *niet* — maar 't *herstel* der fout wel, de fatsoenlijke kringen deed sluiten. Maar hij bedisputeerde het punt maar niet met Ayma, hetgeen trouwens ook perfect nutteloos geweest zou zijn. Hij liet dien man maar door praten, tot dat hij eindelijk in Utrecht van hem ontslagen raakte, en toen tot zijn groote blijdschap in 't onverdeeld genot van den wagon kwam.

Toen Ayma nu weg was, kwamen diens woorden hem met hernieuwde kracht te binnen. Ja zeker, wat die wouwelaar daar zoo achteloos heen zeide, dat was wel 't oordeel der wereld. En 't was, als of juist voor hem die woorden uitgesproken moesten worden, als een waarschuwing om de pas ontstane vlam met geweld weêr uit te dooven, voor dat de wereld ook over hem, zoo haar staf gebroken had.

Maar wat ging hem de wereld aan? Voor zijn geluk, was toch Annetteke wel voldoende; in haar dacht hij zijn tweede ik, zijn voltooiing eigenlijk gevonden te hebben; wel nu, hij was rijk genoeg om independent te zijn; kon 't geluk bij Annetteke en zijn zuster Maria niet opwegen tegen den meer of minder vriendelijken groet van Mijnheer Die of mevrouw Zoo?

Moeijelijk! moeilijik! — Dolf had te veel verstand, om niet te weten dat hij 't oordeel der wereld niet gering kon, niet ligt mogt schatten. Dat oordeel toch is een oordeel van iedere minuut; wanneer het blaam is, zoo is het een straf, die ieder oogenblik 't leven vergalt. Neen, hij had het regt niet, al had hij den moed voor zich zelf gehad, om egoistisch genoeg te zijn, Annetteke's geluk afhankelijk te maken van dat oordeel; van haar verstooten, gemeden te zien in de kringen, waarin hij tot nu toe zich bewogen had. Daarom alle droomen liever vergeten, met de intrede binnen de Amstelstad, Annetteke met alle Geldersche tafereelen tot liefelijke herinneringen gemaakt, hier moest hij weer de berekenende, koele kantoormensch zijn, geheel als te voren, ten minste als hij kon!

VIIe HOOFDSTUK.

Tijdingen.

In Amsterdam aangekomen, spoedde Dolf zich met flinke schreden naar zijn huis. Want al de laatste

avonturen hadden hem toch geen oogenblik de liefde voor de zwakke Maria doen vergeten, en in alle droomen der toekomst had zij hare regtmatige plaats gehad.

Ziet, daar ginder is het bekende comfortabele huis, Leeuwhart rent blaffend vooruit, tot ergernis van alle mogelijke melkmeisjes en lantaarnopstekers, die hij bijkans omver loopt. Daar zijn meester en hond voor de deur, deze vliegt als op een tooverwoord open: en een hartelijke zoen verkondigt Dolf dat hij weêr t'huis, regt t'huis is. Hij tilt de tegenstribbelende zus op, draagt haar als een veêr naar binnen en legt haar op de canapé voor de gezellige theetafel neder, met een ferme beknorring over de onvoorzigtigheid van in de avondlucht te gaan. Maar — wat beteekent dat buitengewoon opgehelderde gezigt, en die onbegrijpelijke telegraphische wenken en knikken van die oude ex-kindermeid? en dat schalksche lagchen van Maria bij 't overgeven van dat briefje?

Dolf leest het en al lezende maakt een onbeschrijflijke blijdschap zich van hem meester. Mijn hemel! is 't waarheid? is zooveel geluk een mogelijkheid?

Waarde heer en vriend!

De crisis is voorbij, de vreeselijke kwaal overwonnen. Uwe zuster is gered, nu zoo spoedig mogelijk naar een rustig plekje buiten, liefst in Gelderland om krachten te winnen.

Uw hartelijk verblijde vriend

Doctor P.

Toen Dolf gelezen had, biggelden de tranen den anders niet weekhartigen langs de wangen. Hij kon alleen zijn armen openen, en Maria omhelzende, was 't hem als of een geliefde doode teruggekomen was; terwijl de oude goede Martha met het groote snikmisbaar, aan dienstboden eigen, hare deelne-
ming in 't tafereel te luchten gaf.

Toen de eerste emotie wat bedaard was, vertelde Maria, hoe de doctor haar al lang eenige hoop gegeven had, hoe zij het, om hem te verrassen, echter steeds verzwegen had, tot dat S. haar op dien ochtend de blijde boodschap met het briefje voor Dolf gaf. Daarop moest Dolf haar zijn wedervaren verhalen; hetgeen hij deed, met zooveel opregtheid, dat het de scherpzinnige zus niet moeilijk viel, om zooveel op te maken, uit sommige gezegden, dat toen hij geëindigd had, zij zijn gespierde hand tusschen hare twee nemende, zeide: „Nu broertje, wees eens even opregt als altoos, zijt gij waarlijk verliefd op 't mooie boerinnetje?”

Dolf verschrok, hij had niet gedacht zijn innig geheim al verraden te hebben; maar nu 't geschied was, keek hij haar flink in de oogen en antwoordde: „Ja zusje, ik vrees haast, ja.”

Maria's gelaat werd ernstig, zij dacht een wijl na, maar toen helderde 't gezicht weêr op en kalm maar vriendelijk hernam zij; „Dolf, Dolf, ik dacht dat de tijden van jeugdige onbezonnenheden voorbij waren; weet wel, dat Maria toen wel bij onze lieve moeder, maar nu niet meer bij de wereld de

voorspraak kan zijn van haar onbesuisden broër. Doe, geloof mij, uw best om alles te vergeten, maar" en hier stond zij op en Dolf's voorhoofd tusschen hare handen nemende, streek zij hem 't welige haar achterwaarts, en ging toen, half fluis-terend voort, „wat er ook ooit moge gebeuren, geloof altijd, dat gij een kleine zus hebt, die zich steeds van harte verblijden zal in haar broër's waar geluk, waar hij dat ook moge vinden, en onverschillig wat de wereld er van zeggen moge."

Dolf drukte haar hand, beloofde zijn best te doen om Annetteke te vergeten, en redeneerde toen met haar over haar verder herstel, etc. Onder anderen vroeg hij haar om permissie van uit hun gezamenlijke beurs, de 200 gulden aan Marten te leenen; iets, dat hij zonder hare toestemming vermeend had niet te mogen beloven. Die toestemming werd gereede gegeven; en broër en zuster scheidden om op hunne slaapsteden nog lang te liggen denken, over de verschillende tijdingen dien dag bekomen.

VIIIe HOOFDSTUK.

Nog meer tijdingen.

Dolf had dadelijk den volgenden morgen Marten het geld willen sturen, maar door 't lange wakker-liggen en de vermoeijenis van den vorigen dag, versliep hij zich zoodanig, dat hij amper kon de-jeuneren voor dat hij naar 't kantoor moest. Eens daar zijnde, vond hij zulk eene menigte zaken,

die op hem hadden moeten wachten, dat hij blij was er zich met een half uur over etenstijd werken, zoo wat door heen te schermen.

Toen zoo gaauw mogelijk naar huis, waar Maria geduldig op hem te wachten zat. Na 't diner wilde hij zijn brief schrijven, toen een zijner associées hem op kwam zoeken om over zaken te spreken. Met hem bleef hij tot een uur of negen praten, en ging toen na diens vertrek naar Maria om nu eindelijk eens te beginnen. Amper zat hij echter, toen Martha met een brief binnen kwam, postmerk A. en met groote letters spoed, spoed!

Dolf brak den brief open, maar had naauwelijks eenige regels gelezen of een doodsbleeke kleur overdekte zijn gezicht. Hij las evenwel vrij bedaard door, en reikte toen den brief aan Maria over, met de woorden: „Zie hier Mietje, een pendant van uw brief van gisteren!” en zich bitter lagchend, omkeerend, zette hij zich aan de schrijftijfel en bleef daar bewegingloos, met 't gezicht in de handen, zitten staren.

Maria las den onheilspellenden brief door, stond toen op, ging naar Dolf toe en tikte hem op den schouder. „Ik ga mede Dolf, chut! spreek niet tegen; ik mag het doen, en 't is beter voor u, dat ik het doe” en ging daarop naar boven om met de ten uiterst verwonderde Martha hare koffers te pakken.

Terwijl zij zoo bezig is, zullen wij zoo vrij zijn, de oorzaak van deze opschudding ook eens te lezen.

Zij kwam van den correspondent van Dolf uit Arnhem, en deze meldde hem 't volgende: In den vorigen nacht was er plotseling brand ontstaan bij Marten; hij en Annetteke hadden zich met moeite gered, maar 't geheele huisje en bijna de geheele boedel was verbrand. Doch dit was 't ergste niet, bij 't blusschen had men onder 't ingezakte dak een gebroken test gevonden, met een tondeldoos en half verteerd zwam, zoodat al dadelijk suspicie van kwaad opzet ontstaan was. De dominé had zich laten ontvallen, dat het huis pas geassureerd was, hetgeen de burgemeester zich ook herinnerde van Dolf gehoord te hebben, en toen nu nog een der bureu vertelde, dat hij wist dat Marten f 200 van den heer Steintz op het huis had geleend, en dat hij dien heer op dien middag had gezien met Marten, hadden de dadelijk toegesnelde veldwachters, op last van den burgemeester, Marten gevangen genomen, en met de troostelooze Annetteke dien morgen vroeg in Arnhem binnen gebragt. Nu verzocht de correspondent aan Dolf, ook uit naam van den Officier van Justitie, om zoo spoedig mogelijk over te komen, ten einde licht in de zaak te verspreiden.

Wat Dolf gevoelde, toen hij daar eenzaam in de woonkamer bleef zitten, behoef ik wel niet te zeggen. Nu, terwijl er eene kloof tusschen Annetteke en hem bestond, die onoverkomelijk was, nu gevoelde hij eerst dat het weinige, dat hij van haar gezien en gehoord had, overgenoeg geweest was

om een liefde te doen ontstaan, die des te heviger was omdat zij zoo vreemd, en nu helaas! zoo geheel hopeloos was. Maar zoo hij over verschil van rang mogelijk heen zou hebben kunnen stappen, nu mogt hij niet langer twijfelen. Als de man eener vrouw van onaanzienlijken, maar onbevleeten naam, had hij toch 't hoofd omhoog kunnen heffen; maar om aan zijn naam, onbesmet bewaard door tijden heen, dien te koppelen van de dochter eens brandstichters, daar had hij 't regt niet toe.

Maar zou Marten schuldig wezen? Kon niemand anders de dader zijn? maar wie zou voordeel hebben bij 't verbranden van zulk een huisje? Neen, de omstandigheden pleitten te sterk tegen, hij moest schuldig zijn. Doch aan de andere zijde weêr, wat voor voordeel had Marten aan 't verbranden? De assurance gaf hem wel zijn huisje en inboedel nieuw terug, maar zou dat alleen hem verleid hebben?

De 200 gulden van den heer Steintz! daar lag de knoop. Steintz zal Marten gedreigd hebben het huisje te verkoopen; deze is radeloos geworden, en heeft in een oogenblik van drift, het roekeloos feit gepleegd!

Dit denkbeeld echter, was ook weinig aanneembaar, daar Dolf op dien zelfden morgen Marten onderstand beloofd had. Al deze gedachten dwarrelden Dolf door 't hoofd, zonder dat hij tot eenige conclusie kon komen, en met een bezwaard hart bragt hij een onrustigen nacht door.

Den volgenden morgen met den eersten trein

vertrokken Dolf en Maria naar A., waar zij tegen den middag aankwamen. Daar Maria nog wel wat zwak was voor het logement-leven, besloot Dolf kamers te huren, en slaagde vrij spoedig daarin naar wensch.

IXe HOOFDSTUK.

Ontdekkingen.

Dolf en Maria waren naauwelijks een weinig ge-
établisseed, of de jufvrouw van de kamers kwam haastig binnen, en wilde juist een lang relaas over het onstuimig belet vragen van een boerinnetje beginnen, toen zij op zijde werd geschoven en Annetteke, doods bleek, en met het lange haar van onder 't mutsje losgeraakt, naar binnen vloog.

Zij liep regelregt naar Dolf en voor dat deze 't beletten kon, viel zij voor hem op de knieën, uitroepende: „Red, o red mijn vader, hij is onschuldig!” Dolf beurde haar op, maar de avonturen van dien nacht waren te veel voor Annetteke geweest, zij viel in zwijm, en door de liefderijke zorg van Maria bijgebracht, kwam zij slechts tot 't leven terug om in een onstuimig ijlen uit te breken.

Nu was goede raad duur; Maria liet een doctor roepen en deze verklaarde, dat de patient hevig de zenuwzinkingkoorts had. Door dit bericht werd Maria op een harde proef gesteld.

Wat nu met Annetteke aangevangen? Haar

bij zich te houden, was Dolf nog langer met haar in aanraking brengen; doch aan de andere zijde kon zij 't niet van haar goed hart verkrijgen, 't arme kind in een armen-hospitaal aan de ruwe behandeling van loonbedienden over te geven.

De strijd was hevig maar kort, hare liefderijke natuur behield de overhand, en met hulp van de jufvrouw bragt zij Annetteke naar een kamer naast haar eigene, en gaf haar daar de eerste zorgen door den dokter voorgeschreven. Toen zij nu eenigzins in een sluimer geraakt was, ging Maria naar Dolf toe, die vol angst op haar wachtte, en zeide hem, dat de dokter gezegd had, dat de ziekte allerveigst was, maar dat hij toch hoop had op de frischheid van 'tgestel van Annetteke. Verder schreef zij een echt huishoudelijken brief aan Martha, dat die dadelijk naar A. komen moest, een brief vol recommandatie's over 't goed nazien van dit en 't bezorgen van dat, vóór de getrouwe ziel naar haar toekwam.

Dolf voelde zich eenigzins gerust gesteld en begaf zich naar een zijner academie-vrienden Z., die zich in A. geétablisseed had als advokaat en verzocht dien de zaak van Marten in handen te nemen. Deze beloofde zulks, en wist dan ook te bewerken, dat 't eerste verhoor den volgenden dag plaats zou hebben.

Op dien dag dan, was de gerechtszaal ook gevuld met nieuwsgierigen, vol verlangen deze nieuwe zaak eens te hooren uitpluizen. Marten werd binnen

gebragt, hij zag er bleek maar rustig en kalm uit, zoodat de publieke sympathie spoedig voor hem ingenomen was. Hij boog beleefd voor de regters en voor Dolf, die met den heer Steintz op de getuigenbank zat.

't Verhoor begon, en alle mogelijke omstandigheden die tegen Marten waren, werden aangehaald. Deze ontkende alles ernstig en stellig. Na eenige andere getuigen moest Dolf over de assurantie-zaak inlichting geven, hetgeen hij kort en bondig deed, echter niet latende er in te voegen, dat hij 't contract niet aan had gegaan, zonder eerst allergunstigste berigten omtrent Marten te hebben ingewonnen. Deze antwoordde door een dankbaren blik. Daarna werd de heer Steintz over de *f* 200 gehoord. Deze heer verklaarde Marten den vorigen dag en op den dag van den brand over dat geld aangesproken te hebben; Marten had uitstel gevraagd, hetgeen hij echter geweigerd, en Marten zelfs met uitzetting uit 't huisje gedreigd had. Marten was daarop driftig geworden en had zelfs geweld willen gebruiken om den heer Steintz de deur uit te werpen.

Marten was tot hiertoe bedaard gebleven; nu verloor hij echter zijn geduld en begon heftig te redeneren, doch werd dadelijk tot de orde teruggeroepen. Hij gehoorzaamde met veel moeite, doch keek woedend naar den heer Steintz, die echter geen notitie van hem nam en over 't algemeen vrij verlegen er uitzag.

De advokaat van den aangeklaagde kreeg toen

't woord, en wees in korte woorden op 't onwaarschijnlijke van 't verbranden van eigen huis en inboedel door Marten, die na afrekening met de assurantie-maatschappij toch nog op den koop zou verliezen.

Wat de *f* 200 betrof, welke reden zou daaruit voor de misdaad voortvloeijen? Om aan den heer Steintz de gelegenheid te benemen van zijn geld terug te bekomen, of uit woede? Dan was 't toch in alle gevallen, primo, maar uitstel van executie, en secundo een weinig afdoende, voor zich zelf 't meest schadelijke wraakneming. Dat Marten 't in drift gedaan zou hebben, was ook zeer onwaarschijnlijk, daar hij op den eigensten morgen van Dolf belofte van onderstand gekregen had, dus zich de bedreigingen van den heer Steintz niet zoo erg behoefde aan te trekken.

Deze redevoering maakte een gunstigen indruk, doch de publieke aanklager was het natuurlijk geenszins met den advokaat eens. Hij weidde over de gevolgen van drift uit, en vooral de verschoonende omstandigheid van 't beloven van onderstand door Dolf, verwierp hij geheel. Deze toch had zulks slechts in 't algemeen beloofd, hetgeen Dolf bekennen moest, dus had Marten er niet veel op kunnen rekenen, te meer daar hij Dolf nog zoo weinig kende. En zoo doorredenerende, gaf hij aan de misdaad van Marten een zeer waarschijnlijke kleur.

De man had nog niet uitgesproken, toen een

forsche knaap, zwaar bezweet en hijgend van 't loopen, onbeschaamd door 't publiek heen drong en verzocht gehoord te worden, daar hij wenschte getuigenis af te leggen. Na de gewone formaliteiten, zwoer onze bekende Gerrit dat hij op den bewusten nacht, op zijn geliefkoosde wijze nachtwandelingen makende, gezien had dat Marten met een test liep. Hij zeide verder, er toen niet zoo op gelet te hebben, maar nu van den brand en 't proces hoorende had hij het zijn pligt gerekend deze getuigenis af te komen leggen.

Wederom wilde Marten luid tegen spreken, maar 't zwijgen werd hem weêr opgelegd en daar de tijd al verstreken was, werd de zitting geschorst en Marten weggevoerd.

Dolf vertelde bij het t'huis komen dit alles aan Maria, die er ten hoogste over verwonderd was. Hij zelf was 't niet minder en zijn geloof aan Marten's onschuld begon te wankelen. Doch zijn vriend de advokaat sprak hem weêr moed in, en verzocht hem tevens den volgenden dag Marten in de gevangenis op te zoeken en alsdan te trachten wat meer bijzonderheden uit hem te krijgen. De getuigenis van dollen Gerrit toch kwam hem wat apocryf voor; deze k  rel was aan 't geregt zeer goed bekend; hoewel 't nooit had kunnen gelukken in eenige zaak overtuiging te krijgen van zijn schuld, was hij herhaaldelijk voor 't geregt geweest, doch men had hem telkens weêr los moeten laten.

Misschien kon Marten opheldering hierin geven, doch daar deze even als meestal alle boeren zich uiterst gesloten hield tegenover zijn advokaat, uit een soort van onbepaalde vrees voor al wat op de regtbank betrekking heeft, zoo dacht Z. dat Dolf waarschijnlijk beter zou slagen.

Xe HOOFDSTUK.

De mensch wikt.

Dolf kreeg op den volgenden morgen permissie om bij den gevangene te komen en vond Marten uiterst verblijd hem te zien. Zijn eerste vragen waren naar Annetteke, die hij bij zijn gevangenneming naar Dolfs correspondent had gestuurd. Van dien had hij namelijk 't adres door Dolf gekregen met de assurantie-zaak, en nu had hij gehoopt dat Annetteke daardoor in staat zou zijn, om ten minste Dolf te waarschuwen. Bij den correspondent had zij dan ook vernomen dat Dolf denkelijk zelf over zou komen, en was dien ten gevolge telkens naar 't station gegaan om hem op te wachten. Zij was echter te beschroomd geweest om vlak bij 't gebouw onder de menigte te gaan staan, van daar dat zij Dolf bijna gemist had. Doch in een vigilante had zij gemeend hem te zien, was die gevolgd, maar door een of ander oponthoud weêr kwijt geraakt, maar naderhand de ledige vigilante ziende rijden, had zij van den koetsier 't adres van

Dolf gehoord. Dit alles vernam Dolf echter eerst tijden hierna, toen Annetteke weêr beter was.

Nu echter maakte hij Marten voorzigtig bekend, dat Annetteke niet geheel wel was, en door zijn zuster verpleegd werd. Marten verschrok, doch Dolf bedroog hem om bestwil, wat de hevigheid der ziekte aanging, waarop de oude soldaat hem met warmte bedankte voor de liefderijke opname van zijn kind. Eens zijn vertrouwen hierdoor geheel gewonnen hebbende, kostte het Dolf niet veel moeite het volgende relaas uit Marten te krijgen.

Ten eerste zwoer hij een plegtigen eed dat hij onschuldig was, en zeide verder suspicie te hebben op een ander en wel om de volgende reden.

Kort, nadat Dolf uit R. vertrokken was, had Marten bezoek ontvangen van niemand anders dan dollen Gerrit. Deze had, na eenige omwegen, Marten om de hand van Annetteke gevraagd, zwerende zich alsdan te zullen beteren, en voortaan een beter mensch te worden, er tevens bijvoegende, dat zoo Annetteke hem niet nam, zij hem dan in 't verderf stortte. Zij had echter haar vader verklaard, den woestaard nooit te willen huwen; Gerrit was daarop woedend geworden en was weggegaan, onder de schrikkelijkste verwenschingen Marten dreigende, dat het hem rouwen zou.

Maar dit was het eenige avontuur van dien noodlottigen dag niet geweest. Om een uur of zeven was de heer Steintz ook bij Marten geweest. Deze heer, die blijkbaar buitengewoon veel ge-

dronken had, was dadelijk met verschrikkelijk veel geweld over zijn geld uitgevaren, en had Marten herhaaldelijk met totalen ondergang bedreigd. Deze was daarover ten uiterste ontsteld, had om medelijden gesmeekt en had onder anderen daarop gewezen, dat alsdan Annetteke aan de grootste armoede en ellende zou worden prijs gegeven. Daarop had de heer Steintz eensklaps een suikerzoeten toon aangenomen, en verklaard, dat hij — verre van Annetteke gebrek te willen laten lijden, hij haar voor haar geheele leven daarvoor wilde vrijwaren, haar zelfs in rijkdom doen leven, Marten zijn *f* 200 met nog *f* 1000 op den koop toe schenken, indien....

En hier had hij den vader zoo iets in 't oor gefluisterd, dat deze van schrik en afgrijzen stokstijf was blijven staan. De schurk dacht toen reeds zijn zaak gewonnen; hij drong verder er op door, toen eensklaps een forsche vuistslag van den grijzen krijger, hem op 't onverwachtst had doen zien, dat alle kans verkeken was. Hij had dan ook de vlucht genomen, en was, door Marten vervolgd, in allerijl den tuin door en zoo in den kersenboomgaard gevlucht. Hier had Marten hem laten vlugten, en was tot bezinnen gekomen. In zijn drift echter had hij woedend op den lagen huichelaar gescholden, en dit was het, dat de buurman gehoord had. Deze had echter niets van dit tafereel kunnen zien, door de heining, die tusschen beide was.

Maar waarom had Marten dit niet aan de regters

gezegd, en alleen zijn onschuld betuigd? Hiervoor had de geheel niet onsluwe vogel, een zeer geldige reden.

Steintz was, zoo als gezegd is, door den boomgaard ontsnapt. Marten had hem echter ver genoeg gevolgd, om een luid gelach te hooren, en tevens den heer Steintz te zien schrikken voor een lange gedaante, die plotseling naast hem op rees. De gedaante echter, die niemand anders dan Gerrit was, had luidkeels gelagchen, en den heer Steintz de hand gepresenteerd. Deze had ze, hoewel aarzelend toch aangenomen, en Marten, die wel begreep, dat hier iets achter stak, had zich zoo gaauw mogelijk achter een heg verscholen, zoodat Steintz, omkijkende en niemand meer ziende, gedacht had, dat Marten hem niet zoo ver achtervolgd had. Toen was hij vrijer met Gerrit geworden, Martin had het gesprek niet kunnen verstaan, maar wel gezien, dat Gerrit uiterst familiaar met Steintz was, dien hij scheen te dreigen, en dat daarop deze met blijkbaren weêrzin den wilddief geld had gegeven. Daarop waren de twee fraaije compagnons in een druk gesprek opgewandeld, evenwel niet, zonder dat Steintz zich nog eens vergewist had, dat niemand hen zien kon.

Nu was Marten veel te leep, dan dat hem dit niet verdacht was voorgekomen. Van daar dan ook, dat hij zich wel gewacht had, van iets over deze zaak, of over de suspicies, die hij bepaald op dolle Gerrit had, te spreken, voor dat hij een

vertrouwd persoon geraadpleegd had. Want, hij had nu toch twee vijanden, Steintz en Gerrit, en van deze twee had hij 't bewijs gezien, dat zij in verstandhouding stonden; zou dan de een 't feit gepleegd hebben, zonder dat de ander er iets van af wist? En toch was 't uiterst onwaarschijnlijk, dat Steintz, die bovenal zijn zaak geheim moest willen houden, door 't in brand steken, en natuurlijk daarop gevolgd onderzoek, zich aan ruchtbhaarheid zou hebben blootgesteld. Dus in dit moeilijk dilemma had Marten de wijste partij, van 't zwijgen, gekozen; zijn aanklagt tegen Steintz zou hij niet hebben kunnen bewijzen en ook niemand geloofd hebben, dus zou zij zeer zeker in zijn eigen nadeel uitgelopen zijn.

Dolf had met de grootste verwondering toegeluisterd, en liet niet na van Marten grooten lof over zijn voorzigheid toe te zwaaijen. Hij deed hem toen nogmaals zweren van niets dan waarheid gesproken te hebben, gaf hem den raad van in 't verzwijgen te volharden, en nam daarop zijn afscheid.

Van Marten komende, ging hij naar den advocaat, doch deze was plotseling uit de stad gegaan voor een consult en zou eerst laat terug komen.

Daarom ging Dolf naar huis, waar hij van Maria hoorde, dat de toestand van Annetteke niet erger, maar toch ook niet beter was. Dit bragt hem niets op zijn gemak, en in een vrij mistroostige stemming bragt hij het overige van den dag door.

Den volgenden morgen vroeg, was de advokaat al bij hem, en hoorde met veel belangstelling, wat wij reeds van Marten weten. Hij moest Marten zeer prijzen voor zijn voorzigtigheid, maar wat moest er nu verder gedaan worden?

Steintz voor de regtbank aan te klagen was ondoenlijk; gelijk Marten terecht begrepen had, zou men die aanklagt voor laster aanzien en Martens zaak er eer erger dan beter door worden.

Maar een bekendmaking van de omstandigheden van Gerrits bezoek, zou voorzeker invloed op den gang van zaken hebben. Zijn dreigementen had hij ten aanhoore van Annetteke geuit, en dit, gepaard aan de alom bekende befaamdheid van zijn karakter, zou alligt zijn getuigenis in twijfel doen trekken, en misschien zelfs vermoedens tegen hem zelf opwekken.

Doch aan 't laten afleggen van getuigenis door Annetteke viel in weken niet te denken, zoodat dit al één bezwaar was tegen de aanklagt tegen Gerrit. Dit was evenwel van geheel ondergeschikt belang bij de overdenking, wat of Steintz en Gerrit wel zamen zouden geknoeid hebben? Zou er geen middel zijn, dit geheim eerst op te lossen, voor dat men verder ging? Dit gaf aanleiding tot een lang consult tusschen Dolf en zijn vriend. Eindelijk werd het volgende plan de campagne gemaakt.

Vermits er geen tijd te verliezen was, moest er dadelijk gehandeld worden.

Daarom zouden Dolf en de advokaat zamen naar

R. gaan; daargekomen moest Dolf naar Steintz gaan, met dien beginnen vriendschappelijk over de zaak van Marten te spreken; was hij bokkig, zoo moest Dolf langzamerhand de schroeven aandraaijen, door in bedekte termen over Steintz's bezoek te spreken en zoo te wachten, tot dat Z. bij hem kwam. Deze zou intusschen naar een herberg gaan, waar Gerrit iederen dag half dronken zat, zien den vent nog verder dronken te krijgen, en dan door bedreiging of beloften van geld, genoeg uit hem zien te halen om Steintz zoo in 't naauw te brengen, dat deze óf zelf door de mand viel, óf van zijn kant zooveel bewijzen fourneerde, als noodig waren om Gerrit in den val te doen loopen.

Het plan was vreemd en het resultaat razend twijfelachtig, maar er *moest* gehandeld worden, en Dolf noch Z. waren bang voor een kleinigheid. Steintz en Gerrit waren beide schurken, dat bleek uit Martens verhaal; van hun tweeën had Z. een innerlijke overtuiging, dat Gerrit de brandstichter was, en daarbij was het zoo wat even zeker, dat Steintz in 't geheel niet door zulk een éclat gediend moest zijn. Er scheen dus hier disharmonie, en in een ander onbekend punt harmonie tusschen Gerrit en Steintz te bestaan en dit gaf Z. de hoop, dat er iets te winnen zou zijn bij zijn diplomatisch spel. Aux grands maux, les grands remèdes, zeide Z., die als pas beginnend advokaat bijzonder in zijn schik was met deze ingewikkelde quaestie en

door de oplossing er van zich den weg tot beroemdheid geopend zag.

Zoodra was dit plan niet gemaakt, of een rijtuig werd besteld waarin Dolf en de als paardekooper verkleede Z. naar R. reden.

Tegen het vallen van den avond kwam Dolf er aan, terwijl een eind weegs voor het dorp, Z. den wagen verlaten had en naar de kroeg was getrokken. Hij had de voorzorg genomen zich onder zijn blaauwe kiel te wapenen, want in geval van ontdekking door Gerrit, was er wezenlijk gevaar. Voor herkenning behoefde hij anders niet veel te vreezen, want door de opoffering van zijn fraaije bakkebaarden en 't vuil maken van gezicht en handen was hij zelfs voor Dolf amper te herkennen geweest. De kiel was van een wezenlijken paardekooper afkomstig, zoodat er de beroemde paardengeur in overmaat in aanwezig was. Wij zullen eerst hem en dan Dolf op hun togt volgen.

XIe HOOFDSTUK.

Strijd.

Z. was den weg rondom R. vrij goed bekend, van vroegere pleziertogtjes. Het kostte hem dan ook weinig moeite de herberg „s landmans welvaren" (?) terug te vinden. Met een flinke hand de klink lichtend, trad hij met een zoo onverschillig mogelijk gezicht de armzalige gelagkamer binnen.

„Goeden avond zamen," zeide hij rondziende,

doch zijn *zamen* kon hier maar op twee personen betrekking hebben, want in de kamer, waren maar 2 personen, de eene de vrouw des huizes, en de andere was tot Z's groote blijdschap, Gerrit, die lui op 4 stoelen lag, en met de armen onder 't hoofd de blaauwe wolkjes natuurde, die hij bij maëssas uit een kort pijpje liet dampen.

Gerrit keek even op en groette toen weerom met een: „dag koopman”. Z. bestelde een kruik bier en ging naast Gerrits tafeltje zitten.

„Een knappe dag weêr geweest, kameraad”! begon Z. „En een beste dag voor me ook”! liet hij er half luid op volgen.

„Ja best weer. Op G.... 's markt geweest?”

Z. bedacht zich even, maar antwoordde brutaal weg: „Ja, en 't was een ferme markt ook! Ben je er ook geweest?”

„Ik? neen, — wat zou 'k er doen, antwoordde Gerrit onverschillig. Heb je zaken gemaakt?”

„Ja, 'k heb geen reden van klagen. Er kan ten minste wel een kruikje oud op over schieten, en 'k heb er wel trek in ook. Maar 'k drink niet graag alleen, doe je meê?”

„Och, jawel, 'k lig me hier toch te verd..... Maar ik betaal! want 'k wil mijn geweten niet bezwaren met jou gestolen geld!”

„Je weet paardekooper en schurk scheelt niet veel, wel oude Mie?” vroeg Gerrit met een groven lach aan de hospita.

Deze lachte meê en Z. zeide: „nu, jij hebt mak-

kelijk schelden op mijn zaak, want ik kan 't op de jouwe niet terugdoen, daar 'k hem niet ken. Maar als jij er zooveel duiten meê verdient, dok op dan maar! Laten wij eens zien hoever wij 't halen!"

„Zoo, wou jij eens zien wie 't meeste aan kan. Nu om de vertering en 3 gulden toe, gaat het?"

„Top, man, maar wacht even." Z. ging de deur uit, de waardin achterna die een kruik oud uit den kelder was gaan halen.

„Zeg vrouw, die man binnen wil tegen mij op drinken, f 2,50 voor jou als jij 't mij laat winnen. Breng telkens 2 kruiken, en schud dan door de zijne jenever, dat proeft de half zatte vent toch niet!" 't Oude wijf knikte van goed, en Z. trad, haastig achter 't huis om loopend, de voordeur weer binnen.

Gerrit had geen de minste achterdocht op zijn afwezigheid gevat, en schonk zich een glas van de nieuw aangebragte kruik in.

„Je bier is straf, Mie. — Vind je niet koopman!"

Z. antwoordde van ja, en begon toen met Gerrit over allerhande zaken te praten, en bragt ongemerkt 't gesprek op den brand te R., en 't proces van Marten, onderwijl zorg dragende van tijd tot tijd ongemerkt zijn half volle kruiken voor de lêege van Gerrit te ruilen, hetgeen deze tot nog toe niet scheen gemerkt te hebben. Zoo hadden zij een $\frac{3}{4}$ uurs gezeten en Gerrit was vrij dronken geworden toen Z. zeide:

„Weet je wat ze van daag te G. zeiden? — Dat

't nitgekomen was, dat die oude schoenlapper 't niet gedaan had, maar dat de politie een ander op 't spoor zat. Er moet een groot heer achter zitten maar

Z. hoefde niet langer te praten. Gerrit toch was plotseling op gesprongen, doodsbleeke, met het schuim op de lippen: „Dat lieg jij, paardendief!” „Nu, trek 't je maar niet aan, men zou zeggen, dat jij 't gedaan had zoo'n kabaal maak je. Waarachtig ze vertelden het.”

Gerrit was weer gaan zitten, van schrik half ontnuchterd. „Ja, let 't maar niet op, koopman, maar als 'k dronken word, dan denk ik altijd, dat ze mij voor den gek houden. En 't bier is van daag vervloekt koppig

Voel jij 't nog niet? Verd schurk, dat zult ge mij betalen!” en meteen vloog Gerrit, Z. naar den strot. Hij had den laatste namelijk op een verruiling geattrapeerd.

Z. sprong ook op, en gaf Gerrit een hevigen stoot in de borst met zijn dikken stok. Gerrit waggelde even, en voor dat hij zich herstellen kon, was Z. verdwenen. Onder woedend vloeken, zocht Gerrit zijn geweer en liep daarmee naar buiten. Maar Z. was al in 't vrij duistere bosch buiten Gerrits bereik, en diens loopen werd spoedig zeer belemmerd door zijn nu pas regt beginnende te werken dronkenschap. Hij moest ophouden en op een steen wat gaan zitten om tot bedaren te komen.

Z. liep uit alle magt naar het huis van Steintz.

Hij moest evenwel nog een twintig minuten gaan, voor dat hij daar aan kwam. Terwijl dit alles geschiedde, was Dolf na een kwartiertje in 't dorp gewacht te hebben, naar 't buiten van Steintz gewandeld. Wij zullen hem even vooruit gaan.

XIIe. HOOFDSTUK.

Nog eens Strijd.

In een vrolijke, helder verlichte kamer zit aan de prachtige schrijftafel een man. Maar zoo alles in die kamer een idee van comfort en aangenaamheid geeft, het gezicht van dien enkelen bewoner is genoeg om dien indruk geheel weg te nemen.

Aan de tafel gezeten, waarop groote stapels papieren van den arbeid van de laatste uren getuigen zit Steintz, want die is het, met een bleek, wezenloos gezicht strak voor zich te turen. Het hoofd rust zwaar op de eene hand, terwijl de andere als afgemat, met de pen achteloos tusschen de vingers, van den rand der stoel afhangt.

Sombere gedachten schijnen hem bezig te houden, en op zijn veranderd gezicht zijn de sporen aanwezig, dat die hem alreeds eenigen tijd bezig gehouden hebben. Niet dat het gezicht vermagerd is, neen daartoe hebben de kwellingen nog niet lang genoeg geduurd, maar er ligt iets in de expressie van de oogen, en in de trekken om den mond, dat duidelijk zegt: deze man heeft een morelen

schok ondergaan, waarvan hij nooit meer herstellen kan. De strijd is uit, de veerkracht is weg, hij is een verloren mensch!

Wee, driewerf wee hun, die deze trekken, deze expressie krijgen. Al blijft hun gezigt geheel onveranderd, al blijft hun doen nog zoo hetzelfde, zij dragen den stempel van een morelen val waarvan zij *nimmer* meer kunnen opstaan. En wanneer een opmerkzaam beschouwer hen aanziet, dan wordt het hem onwel, het is alsof hij de aanwezigheid *ziet* van de duistere magt, die haar prooi voor eeuwig gevat heeft!

Eensklaps doet een bel Steintz met een siddering opschrikken, zijn overspannen zenuwen kunnen zelfs de minste aandoening niet meer velen.

Een bediende komt binnen, en een kaartje overhandigende, zegt hij dat er een heer is, die mijnheer een oogenblik over zaken wilde spreken.

Steintz gezigt verdonkert nog, bij 't lezen van 't kaartje, doch hij zegt: „laat mijnheer Asting maar boven komen,” en wandelt met groote schreden de kamer op en nêer. „Wat duivel, moet die hier, zou hij.....”

Maar Dolf stond al voor hem. Ook diens gezigt was bleek, en zooals hij daar stond met den jas digtgeknoopt, en den hoed en stok in de hand, stond er op zijn gezigt een ernst, een vastberadenheid te lezen, die Steintz niets goeds voerspelden.

„Goeden avond, mijnheer Asting! aan welk gelukkig toeval heb ik de eer van uw onverwacht

bezoek te danken?" zeide Steintz met een flauwe poging om zijn onrust achter de gewone beleefdheidsvormen te verbergen.

„Mijnheer, ik wilde u gaarne over eene moeilijke, zeer ingewikkelde zaak spreken”

„Welnu, zoo laten wij er dan bij gaan zitten.”

Dolf ging over Steintz zitten, zoodat hij dien vol in 't gezigt had. Daarop hernam hij:

„Ik zeide een zaak van 't hoogste gewigt, om dat er de eer en 't geluk in gemoeid is van velen. Ik wilde spreken over de zaak van Marten den schoenmaker. Die zaak interesseert mij bijzonder; misschien verwondert het u, dat ik er bij u over kom spreken, maar gij zijt er in alle gevalle als getuige in betrokken, dus dacht ik, dat het misschien niet ongeschikt zou zijn, om met u middelen te beramen om meer *waar* licht over deze zaak te verspreiden.”

„Ik, mijnheer, moet ik — licht verspreiden? Ik heb mijn getuigenis reeds voor de regtbank afgelegd,” zeide Steintz met een zekere poging om dit met assurantie er uit te brengen. Dolf begon een beetje driftig te worden. Hij was niets gewend aan diplomatische streken, en hij vond het een allermoeijelijkste taak, om Steintz te krijgen zoo ver, als hij hem brengen wilde. Met half berouw, dat hij op deze wijze de zaak begonnen had, ging hij door:

„Ja, dat hebt u gedaan, en als *getuige* voor de wet moest u die verklaring afleggen, waardoor

de *schuld* van Marten waarschijnlijker werd. Maar nu als *mensch*, vraag ik u of gij niets zoudt kunnen bijbrengen, waaruit zijn *onschuld* bewezen kon worden."

„Zijn onschuld! — Mij dacht, dat de verklaring van dien zekeren Gerrit weinig hoop daar meer voor over liet."

„Juist, maar is die verklaring eerlijk? en zouden er achter die onverwachte getuigenis geen mysterien liggen, wier volkomene opheldering voor menigeen, een wenschelijke zaak zoude zijn? Ik moet eens eerlijk met u spreken, mijnheer, dus ik verzoek u ten ernstigste even toe te willen luisteren! Wat zou u wel zeggen van 't volgende geval. Gesteld: er was een eerlijk man, die een eenige dochter had, het liefste meisje uit de geheele streek, en er kwam een jongman, die dat meisje lief kreeg. Nu wordt die eerlijke man beschuldigd, en wel valschelijk, van een ont-eerende misdaad. Hij wordt verhoord en twee getuigen voornamelijk zijn het, die zijn schuld als zeker weten voor te stellen. Nu weet de wereld niet, maar de jongeling wel, dat juist die twee getuigen den armen man hâten."

„Mijnheer Asting!"

„O, mijnheer nog een oogenblikje geduld. Wanneer de zaak, mijn historietje, verder verhaald wordt, zoo zal het misschien duidelijker worden, waarom het voor de eer van sommige menschen wenschelijk is, dat de onschuld van den vervolgde blijke. Stellen wij verder dat een der getuigen, een

tot nog toe aanzienlijk, geëerd man, zich eens vergeten had, zoo verre zelfs om aan den beschuldigden vader, de eer van zijn kind als losprijs voor een schuld voor te stellen, en dat die jongeling dit ook wist! — Mijnheer Steintz — wat moet hij dan doen?...” bulderde Dolf eindelijk los, den ellendeling met vlamrende oogen aanziende.

„Mijnheer, — gij durft mij — gij zijt de minnaar van” — stotterde Steintz aschgrauw van angst en woede, terwijl hij half opsprong.

„Blijf zitten, hoor verder. Ja voorwaar, ik, ik ben die jongeling uit mijn historie; ik bemin Annetteke, hoe en waarom gaat u niet aan, en doet hier niets ter zake. Maar nu ik eens het masker afgeworpen heb, nu zult en moet gij verder hooren, mijnheer Steintz? eerlooze belager van de eer van *haar*, die ik nu openlijk voor mijn *geliefde* verklaar! — Kunt gij nu begrijpen wat ik voel, ik, wiens geluk voor altijd verwoest is door u en door dien anderen schurk? En wanneer ik nu eens bij al deze geheimen nog iets wist, waardoor ik de onschuld van Marten kon bewijzen, alleen door de ontmaskering van den waren booswicht; wanneer 't mij eens gelukt was een geheimzinnige verstandhouding te ontdekken, tusschen de quasi elkander onbekende getuigen, waardoor ik hen *vernietigen* kon, welnu, mijnheer Steintz, wat zou u in mijn geval doen? — Of zou soms de eene getuige ook zijn eer nog kunnen en

willen redden, door opoffering van den anderen?"

Het was een allerakeligst gezicht, om Steintz aan te zien. Met de vae kleur van een lijk, de oogen uitpuilende, en 't angstzweet in dikke druppels op 't gezicht, stond hij voor den zwaar beleedigde, zijn regter. — O, hij begreep Dolfs woorden maar al te goed, zelfs *beter* dan deze zelf, alles was ontdekt; hij was verloren, reddeloos verloren!

Maar neen! — wat kon Dolf weten? — hij mogt iets vermoeden, — Gerrit *kon* niet geklapt hebben — moed maar! er was nog een hoop! — het laatste redmiddel beproefd!

Hij rigtte zich geheel op. En tot Dolfs onbeschrijfelijke verbazing, werd zijn gezicht eensklaps bedaard, ernstig. Hij wees met de hand naar de deur, en zeide met waardigheid:

„Mijnheer, gij hebt mij op een wijze beleedigd, op zulk eene lage, onbegrijpelijke wijze, dat het beneden den rang van een fatsoenlijk man is, zich tegenover zulke onzamenhangende, woedende beschuldigingen te verdedigen. Ik *begrijp* u niet, volstrekt niet, — maar gij zult wel begrijpen, dat uw gedrag hier van dien aard is geweest, dat ik u verzoek te vertrekken en hier nooit meer terug te komen! Het is iemand, die zich genoeg vergeten kan, om te verlieven op de dochter van een brandstichter, niet kwalijk te nemen, wanneer hij den laster gelooft, die het den misdadiger belieft te strooijen tegenover zijn getuigen, maar wanneer hij alleen op die lasterlijke aantijgingen

een man van eer op zulk eene wijze komt beledigen verliest hij 't regt zich in fatsoenlijk gezelschap te vertoonen!"

Daarop trok Steintz aan de bel, en zich omkeerende, plaatste hij zich aan de schrijftafel als of er niemand meer in de kamer was.

Onze held stond te kijken alsof hij van den donder getroffen was. Zou — zou Marten hem bedrogen hebben! — Mijn God! dan had Steintz regt — dan zou hij zich gedragen hebben op eene manier, die ongehoord was. Maar zich lang bedenken kon hij niet; voor den naderenden knecht wilde hij ten minste geen verdere scènes maken, daarom ging hij dien te gemoet, en verliet zoo haastig mogelijk het huis.

XIIIe. HOOFDSTUK.

God beschikt.

Toen Dolf in de koele nachtlucht stond, was het hem alsof de geheele wereld rondom hem draaide. Zoo vele tegenstrijdige gevoelens hadden in de laatste dagen door zijn brein gewoeld, dat het hem was, als dreigde zijn hoofd te bersten. Wankelend als een dronken man, deed hij eenige stappen, toen hem eensklaps een fiksche tik op den schouder tot bezinning bragt. Z. stond hijgend en zweetend van zijn geforceerden marsch voor hem.

„Wat weerlicht, Dolf waarom ben jij niet binnen?"

Dolf vertelde met haast aan Z. het voorge-

vallene. Z. was alles behalve aangenaam verrrast, en betreurde hevig dat Dolf zich zoo door zijn drift had laten medeslepen, en daardoor aan Steintz geheel prise op zich gegeven had.

Wat nu te doen? — want voor Z. was het na eenig nadenken zeker, dat Steintz comedie gespeeld had. Uit Gerrit had hij genoeg bemerkt, dat er een zeer groot verband tusschen die persoon en Steintz bestond, dus dat Marten bepaald waarheid had gesproken.

Al hierover redenerende, wandelden zij te midden van 't donkere bosch voort. Het was inmiddels geheel donker geworden, vooral onder 't sombere loof van de dennen, die hun ranke stammen rondom de wandelaars omhoog verhieven, en met hun eigenaardig klagend geluid onder den invloed van den wind heen en weder wiegelden.

't Was overigens doodstil, alleen van tijd tot tijd hoorde men 't krassen van een uil of het geklapper der vleugels van een vleêrmuis, die piepend over de hoofden der sprekenden heen scheerde. Onder 't drukke spreken hadden zij op geen weg gelet, en bemerkten nu eensklaps, dat zij geheel verdwaald waren. Dit was geen aangename ontdekking, want al heeft men in 't beschaafde Nederland weinig aanvallen van roovers of zoo iets dergelijks te vreezen, zoo is het perspectief van den geheelen nacht te kunnen dwalen in een donker, melancholisch bosch nooit bijzonder aantrekkelijk. En des te minder wanneer men toch al landerig is.

Dolf en Z. bleven dan ook een oogenblik staan om raad te houden, maar eensklaps wordt in hunne nabijheid de stilte verbroken, twee geweer-schoten knallen, en een gil weerklinkt, die hun 't bloed in de aderen doet stollen.

„Daar geschiedt een moord”, roept Dolf; maar hij had nog niet uitgesproken, of twee mannen dringen door 't hout naar hen toe, met moeite een derde dragende.

„Hei daar, helpt ons in Gods naam een handje! De man bloedt dood!”

Dolf en Z. sprongen toe en herkenden aan de kleeding de twee dragers voor boschwachters, en toen zij met gezamenlijke krachten den gewonde naar een open plek gebragt hadden, verlichtte de maan zijn gezicht en beiden herkenden met verbaazing in de verbleekte, verwrongen trekken den vroeger zoo brutalen en krachtigen Gerrit.

„Wat is er gebeurd mannen?” vroeg Z., terwijl Dolf de kleêren van Gerrit opende en met zakdoeken de kleine, maar vreeselijk bloedende wond trachtte te stelpen. Na veel moeite en na het dik bepleisteren der wond met zwam, scheen het bloedverlies ook iets op te houden. Daarop ging een der boschwachters in zijn hoed wat water uit een nabij gelegen beekje scheppen, terwijl zijn makker het volgende verhaalde.

Sedert de vroegere boschwachter, de broeder van den verteller, in 't bosch vermoord was gevonden, had men den post verdubbeld. Gelijk reeds

vroeger verhaald is, verdacht men algemeen Gerrit van den moord, zoodat de boschwachters ook met verdubbelden ijver 't oog op hem hielden. Op hun togt door 't bosch nu, hadden zij Gerrit in de verte op een steen zien zitten en waren op hem afgegaan, om hem voor 't dragen van een geweer te callengeren. Maar Gerrit scheen hen bemerkt te hebben, was opgesprongen, en met grooten spoed in 't bosch verdwenen, doch aan zijn gang hadden zij duidelijk kunnen zien, dat hij dronken was. Zij hadden elkander toen nog gewaarschuwd, vooral voorzigtig te zijn met den gevaarlijken kerel en waren hem op een zekeren afstand gevolgd. Zij hadden echter gedurende eenigen tijd zijn spoor verloren, tot dat zij hem zoo even, onverwachts geattrapeerd hadden, bezig met zijn geweer na te zien, dat hij waarschijnlijk in zijn dollen loop beschadigd had. Bij hun komst was hij dadelijk weer opgesprongen, en had hen sarrend toegeroepen: „Toe, kale jakhalzen, challengeert me maar of durf je niet?” De andere boschwachter had hem toegeroepen: „ja man, gecallengeerd ben je, geef je geweer maar hier”, en was op hem toegelopen.

Daarop had Gerrit onder razen en vloeken zijn geweer op hen aangelegd, dreigende hen kapot te schieten als zij verder kwamen. Zijn makker loopt door, Gerrit schiet, maar valt op 't zelfde oogenblik, doodelijk getroffen door een schot van den spreker, die dus zijn broër gewroken had.

Het water was intusschen gekomen, en Dolf goot er

wat van in den mond van Gerrit. Deze kwam wat bij, keek rond, en Dolf herkende, mompelde hij naauwelijks verstaanbaar: „Breng mij naar Steintz, verlaat mij niet!” en viel toen weder in zwijm.

Dolf bragt dien wensch aan de overigen over en door de boschwachters geleid, kwamen zij langs een korteren weg binnen een 20 tal minuten weêr voor het huis van Steintz.

XIVe HOOFDSTUK.

Ontknooping.

Wij zijn weêr in dezelfde kamer als een uur geleden. Nog steeds zit Steintz voor de tafel in peinzende houding, hoewel met een eenigermate opgeruimder gezigt dan toen. Hij heeft toch een volkomen triomf over Dolf behaald en waant zich zekerder dan ooit, sedert den dag van dien vervloekten brand bij Marten.

Geheel gerust is hij echter nog niet. Zijn beschuldiger heeft gesproken van ontdekte verstandhouding tusschen de twee getuigen? *Hoe veel* zou hij er van weten? — Niet genoeg om Steintz onmiddelijk kwaad te doen, want anders had Dolf zich niet zoo geheel en al door de comedie uit het veld laten slaan, maar toch iets, en — iets was al te veel! Licht kon toch die ellendige Gerrit Doch wat is dat voor dol gekef en geblaf van de wachthonden? Steintz luistert, een zacht gebel — in hemels naam wat kan dat nog zoo laat beteekenen?

Hij schijnt er niet veel goeds van te veronderstellen, want zijn gezigt betreft, als had een kwade geest hem iets ingefluisterd. O! had een geest hem toen ingefluisterd wat volgen moest, voorzeker, hij was niet zoo blijven luisteren naar het openen van die deur, maar was gevloten, verre gevloten!

Maar toen op 't openen der deur, zulk een geschuifel en 't geluid van vele stemmen volgde, kon Steintz 't niet langer uithouden, en een lamp opnemende, deed hij de deur open en keek den trap af.

Welk gezigt trof hem daar! Op de mat uitgestrekt lag 't geheel met bloed en zand bemorste ligchaam van een man, van wien Steintz echter 't gezigt niet kon zien, omdat een persoon, waarin hij gemakkelijk Dolf herkende, zich er over heen boog, om 't ligchaam te helpen opbeuren, waarin hij door twee gewapende boschwachters geholpen werd. De man werd opgebeurd en terwijl een in een blouse gekleed persoon de beenen opnam, stapte Dolf achterwaarts de trappen op, het hoofd ondersteunende, terwijl de wachters hun geweren onder 't ligchaam doorstaken.

„Wat beteekent dat?“ riep Steintz; maar de lamp viel uit zijn handen en met een sprong vloog hij achterwaarts. Hij had Gerrit herkend!

De stoet was eindelijk den trap op, en Gerrit werd op den grond neder gelegd. Daar intusschen Mevrouw, Eudosie en alle mogelijke meiden en knechts in de deur waren gekomen, ging Dolf naar een knecht en verzocht hem om wat wijn,

terwijl hij verder Mevrouw en de overigen op een gepaste wijze wist te verwijderen. De wijn werd gebragt en Dolf wist er wat van tusschen de lippen van den gewonde te krijgen, die dan ook weldra bijkwam, en na eenige teugen zich bereid verklaarde te spreken. De deur werd gesloten en Gerrit begon, Steintz strak aanziende, die als een beeld roerloos midden in de kamer stond.

„Mijne heeren, ik voel, dat het spoedig afge-loopen zal zijn. Ik heb veel op te biechten, dus stoor mij niet. Ten eerste, is Marten onschuldig aan 't in brand steken van zijn huis, ik deed het, en wel uit wraak, omdat hij mij zijn dochter geweigerd had, en mij dus belette weêr een braaf mensch te worden. Ik had mij zoo graag willen beteren, maar het noodlot wilde 't anders, en toen heb ik mij geheel aan mijn woesten aard overgegeven. Het verbeteren was mij ernst, en om geld genoeg te krijgen voor 't beginnen van een huishouden heb ik mij aan gindschen schurk verkocht om een streek te doen, waarvoor hij zelf te laf was.

Hoort allen goed, ik heb den papiermolen in den brand gestoken voor f 100, om dien vent daar voor een bankroet te bewaren.”

„Hij liegt” — gilde Steintz.

„Niet meer” hernam Gerrit, met ontzaggelijke inspanning een vuile portefeuille uit zijn kiel krijgende, „Zoek eens, mijnheer, zeide hij tegen Dolf, hierin ligt een papier, dat ik zoo voorzigtig ben geweest van den huichelaar te eischen, voor dat ik 't stuk waagde.”

Dolf vond het document, Gerrit knikte tevreden en ging door: „Ik had niet gedacht, toen ik den rommel van Marten in brand stak, dat men hem daarvan beschuldigen zou. Doch toen het eens gebeurd was, kwam het best in mijn kraam te pas, om *mijn eigen* slachtoffer de straf van *mijn* daad te laten dragen. Dat was eens wat nieuws, en door de schuld op een ander te werpen, had ik kans mij zelf te redden. Daarenboven wist ik, dat ik er dien ouden zondebok daar verdriet meê deed, en die verveelde mij zoo, dat mij alles beviel, wat hem maar hinderen kon. Iemand, te laf om openlijk kwaad te doen en die een ander de kastanjes uit 't vuur laat halen, is 't minst van alles van mijn gading.”

Gerrit had dit nog met iets van zijn oude ruwe brutaliteit gezegd, maar zijn krachten verminderden sterk; daarom vervolgde hij op zachteren toon: „En nu vraag ik u allen van harte om vergiffenis. Ik heb slecht geleefd, mijn dood is een regtvaardige wraak, God zij mij genadig.” Hij viel weder in zwijm, en ontwaakte niet meer.

Nadat men hem ter zijde had gelegd keerde zich ieder als uit instinct naar Steintz. Deze scheen niets meer bespeurd te hebben na zijn uitval, en stond steeds onbewegelijk midden in de zaal. De algemeene stilte deed hem evenwel tot bezinning komen; hij keek op en zag hen met zulke verglaasde oogen aan, dat een ieder ontstelde. Twee of drie malen opende hij den mond, zonder geluid te geven, doch

eindelijk klonk het, ijzingwekkend bedaard, met een schor heesch geluid: „Zoo ben ik geruïneerd. Alles is te niet, geld, eer: dus alles. Dan is de rol ook uitgespeeld mijne heeren! en de acteur niet meer noodig"! Dit laatste uitte de ongelukkige met een nare lach; met een plotselingen sprong stond hij bij zijn schrijftafel en had een fleschje aan den mond gezet, dat geledigd was, voordat iemand het beletten kon.

Zoo eindigde de bankroetier! Na alle knoeijerijen gebezigd te hebben, was zijn kunstig gebouw toch ingestort; en hij had gelijk, toen hij zeide nu overbodig te zijn. Zelfs al had Steintz zijn eer nog kunnen redden voor 't oog der wereld, geruïneerd bleef hij, en voor hem, voor wien, als helaas, voor zoovelen, geld de maatstaf voor alles was, was het leven, zonder geld, zonder het middel om zijn medemenschen te overbluffen door zijn onbeschaafde chique, een onmogelijkheid.

Na den plotselingen dood van Steintz, bleven de bijstanders van dit drama gedurende eenige oogenblikken als versteend staan. Welk een verschrikkelijke verandering gedurende eenige uren!

Maar er moest gehandeld worden. Dolf en Z. beraadslaagden en zich toen naar de boschwachters keerende, deden zij deze zweren, niets van 't gebeurde te zullen verhalen. Zij maakten eerst wel bezwaren, maar toen Z. zich bekend maakte beloofden zij 't geheim te zullen bewaren, indien de

politie-commissaris te A. het goedkeurde. Dit werd aangenomen.

Daarna ging Dolf naar beneden en moest de treurige taak vervullen aan Mevrouw en Eudosie haar verlies bekend te maken.

Voor haar, de bedienden en de wereld is Steintz gestorven aan een beroerte, het gevolg van zich driftig te maken over een strooppartij van Gerrit en over het vermeend te haastig schieten van den boschwachter! Wij zullen 't gordijn laten vallen over dit jammertooneel, het drama is grootendeels afgelopen.

XVe HOOFDSTUK.

Einde.

Het einde is nabij, nog weinige woorden en de schrijver en zijn geduldige lezer nemen afscheid. Maar eerst mijn excuses gemaakt! Ik wil niet eens spreken over de vele feilen in taal, stijl, interest etc. maar vooral over één zaak moet ik spreken. Deskundigen namelijk, zullen misschien in den loop, dien ik de regtszaak gegeven heb, fouten, ja onmogelijkheden ontdekken. Tot mijn verschooning diene, dat ik geheel onbedreven ben in regtszaken en dat de geschiedenis mij in te ruwe trekken is medegedeeld, dan dat ik daaruit de goede volgorde van verhoor, redevoeringen, etc. heb kunnen opmaken. De criticus wordt dus beleefdelyk verzocht, voor zich zelf de zaken

maar zóó te schikken, dat zij bestaanbaar worden. En hiermede, u allen saluut!

Het overige van 't verhaal is spoedig gedaan. Marten werd oogenblikkelijk in vrijheid gesteld en aan 't publiek zooveel van bovenverhaalde zaken medegedeeld, als noodig was om die vrijstelling te verklaren. De tragische dood van Steintz is steeds een geheim gebleven en ofschoon menigeen kwaad vermoedde uit de geruchten door de dienstboden verspreid, en uit het faillietverklaren van Steintz's zaken, zoo heeft men nimmer iets kunnen bewijzen.

Mevrouw Steintz leefde eenige jaren geleden nog zeer stil op een afgelegen dorp. Eudosie logeerde echter niet meer bij haar, maar fladdert overal rond, steeds sentimenteel en vermeende conquêtes makend.

Z. is een flink advokaat geworden; hij komt dikwijls logeren bij een zeer lieve familie bestaande uit man, vrouw, een zuster, en eenige kinderen, die veel spelen gaan bij een ouden man, die hun exerceren leert.

Annetteke toch was langzaam hersteld, en gedurende hare herstelling had Maria alle gelegenheid gehad haar hartelijk lief te krijgen. Dolf's liefde was eerder nog aangegroeid als 't mogelijk was, dan verminderd en daarom had Maria het volgende plan voor zijn geluk gevormd. Zij zou twee jaren met Annetteke en Marten naar 't zuiden van Frankrijk gaan, daar aan beiden de noodige vormen geven en daarenboven aan Annetteke alles

trachten te leeren, wat tot eene beschaafde vrouwelijke opvoeding benoodigd is. Had dan Dolf's liefde gedurende dien tijd stand gehouden, zoo zou het huwelijk doorgaan, anders zou Maria zorgen voor Annetteke's verder lot.

Dolf moest, hoewel zeer tegen zijn zin, met de redelijkheid van dit voorstel instemmen. De proeftijd werd doorgestaan en ik behoef niet te zeggen hoe zegevierend voor Dolfs standvastigheid. Annetteke was in die twee jaren een allerliefst, beschaafd vrouwtje geworden, en toen zij getrouwd was en met Dolf op de gewezen plaats van Steintz ging wonen, wist zij al vrij spoedig aan al hare burens en gasten te doen vergeten, dat zij zich ooit in een anderen kring bewogen had dan nu. Vooral was haar hierin de getrouwe vriendschap van Louize Arnould te stade gekomen, die eene der eersten was geweest, om haar te komen bezoeken, en haar dadelijk aller hartelijkst behandeld had.

Marten had nooit willen toestemmen om bij hen te komen wonen, maar woonde op eenigen afstand van 't heerenhuis in een eenvoudig huisje, waar zijn kleinkinderen bijna den heelen dag bij hem waren.

Zoo waren Dolf en Annetteke een zeldzaam voorbeeld van een gelukkig huwelijk uit ongelijken stand. Maar zoo ook ergens, zoo mogt men bij hen de spreuk toepassen: Waar liefde woont, zal vrede heerschen!

WILKAMA.

DE BEER.

(Navolging van den schoolmeester.)

De beeren waar men op de kermis wel meê rondgaat,
Verkeeren eigenlijk gezegd niet in hun natuurstaat;
Dit zijn uitzonderingen die bij ongeluk in het net raken
En waarmede de respectieve eigenaars hun fortuin maken.
Hoewel zulk een beer de menschen rondom zich vrolijk ziet,
Heeft hij zelf zijn natuurlijk leven niet;
Dit baart hem verdriet,
En het is daarom welligt dat hij gewoonlijk overslaat
Tot menschenhaat
Of, gelijk men in het Grieksch zegt, tot misanthropie.
Zulk een beer
Is daarom niet veel meer
Dan een afbeeldsel van de natuur of een copie,
En ligt hij een half jaar in zijn graf,
Dan is het mooie er gewoonlijk al af.

In de vrije natuur is de beer beter in zijn element
Dan in de Rotterdamsche diergaarde of in de kermistent.
Hij loopt daar eenvoudig los, zonder dat iemand hem kent,
En om niet in 't oog te vallen bij de politie of bij Martin,

Gaat hij weinig opvallend gekleed, gewoonlijk in 't zwart
 of in 't bruin,
 Alles van 't zelfde en veelal drap d'ours of, in koude
 luchtstreken, een beerenpij.
 Doch volgens sommigen behoort het laatste veeleer tot
 het ligchaam dan tot de kleedij;
 Voorts heeft hij daar vrij woning in een hol naar zijn
 eigen keus,
 Mits er geen leeuw in t' huis hoort, want dan sluit de portier
 hem de deur voor zijn neus;
 Daarenboven vuur en licht,
 „Maar” zegt hij op een theevisite tegen zijn nicht,
 „Daar ik nooit stook
 „En niet naar Rotterdam durf gaan ook
 „Om haarolie of portatief gas,
 „Wou ik veel liever dat mijn tractement wat grooter was —
 „Maar à propos van Rotterdam, daar is er weêr eentje
 binnengebragt; —
 „Je zoudt haast zonder lantaren niet meer door het bosch
 durven bij nacht.”
 — „Wel ja” zegt nicht, — dat is die kwâjongen van de
 bureu,
 „Maar ik heb het altijd wel voorspeld dat hij er nog in
 zou loopen met zijn kuren!
 — „Ja, en ze zeggen dat hij om zijn chambercloak heeft
 geschreven,
 „En een potje ingemaakte haring, want die schenen ze
 hem daar niet te geven.”
 — „Wel ik zou nog liever!” roept nicht uit. — Hoe
 dit echter ook zij,
 De beer leeft voornamelijk van de jagt en de houtvesterij,
 Als de gelegenheid het meê brengt, doet hij nog een
 beetje visschen er bij.
 Maar vraag hem nooit om je bijenkorven eens te komen zien,

„Bruin was zoo kwaad niet” zegt hij dan, en als ik kaptein
ben, hoop ik dat het me zal gelukken,
„Een reisje naar het Schwartzwald te krijgen om hem
nog eens aan mijn broederhart te drukken. —
„Och neem jij het roer eens even, de koude damp slaat
me zoo op mijn oogen” —
— „Ik geloof, dat hij hem van nacht weêr raken zal,” zegt
de tweede stuurman, „of ik heb me bedrogen.”

MIJN BEMINDE.

Haar oog is zoo blaauw als het hemelgewelf,
Als de hemel van 't zonnig Itaalje;
Haar voorhoofd is edel en blank als de sneeuw
Op de toppen van Zwitserlands bergen.

Haar adem is zoet als de geur van de roos,
En ontglijdt aan een rooskleurig mondje;
Haar krullende lokken zijn zwart als de raaf,
En zoo zacht en zoo glanzig als zijde.

Haar ziel is zoo zuiver als 't licht van de zon,
En haar hart bezit de onschuld der duive:
Haar liefde voor mij is zoo groot als 't heelal,
Door geen menschlijken geest te bevatten.

Nov. 1859.

Joëg Slira.

SCHRIJVEN.

„Al weêr zoo'n prul; iedereen schrijft tegenwoordig ook maar en durft zijn half rijpe denkbeelden onder de oogen van 't publiek te brengen", met deze woorden wordt menig werk ingezien, terzij gelegd en veroordeeld.

Waarom moeten wij zoo dikwijls dat strenge, maar meestal billijke vonnis hooren? Waarom komen er zoo vele niets beduidende onder zoo weinig goede werken uit?

Ik zal hier deze vragen niet uitvoerig beantwoorden; ik geloof ten eerste niet, dat ik dat volledig zou kunnen doen, en ten tweede zou het ook hier de plaats er niet voor zijn.

Ik wil alleen u eenige passages uit mijn schrijversleven verhalen, misschien ligt daarin wel een gedeeltelijk antwoord op de bovengenoemde vragen.

Mijn schrijversleven zeg ik, geloof daarom niet, lezer, dat ik reeds verouderd ben in het voeren van de pen, o neen! dit is mijn eerste kind dat het licht ziet, ten minste als de Redactie het niet

bij zijn geboorte vermoordt, en het hulpeloos wicht, nog vóór het de armpjes om redding uit kan strekken, aan de vlammen prijs geeft.

Maar al heb ik in mijn schrijversleven den dag geschuwd, daarom vind ik toch soms nog wel eens hier en daar tusschen mijn boeken een beschreven snipper, die er van getuigen kan, dat ik soms mijn denkbeelden op 't papier heb willen overbrengen.

Die snippers wekken verschillende gewaarwordingen bij mij op: soms persen zij mij een glimlach af over mijn dwaasheid, en dan verscheur ik ze en met een innig welgevallen kan ik ze dan één voor één in den kagchel werpen en langzaam zien verbranden; het is een barbaarsche liefhebberij, ik moet het bekennen, en toch heb ik ze nooit betreurd, die arme voortbrengselen van mijn geest. Maar soms ook lees ik ze nog eens over en leg ze weêr weg, zorgende dat niemand ze vinden kan, want ik ben jaloersch op mijn werken, ik bezit zoo weinig dat ik mijn eigendom noemen mag, en er is nog veel minder, waarvan ik zeggen kan: dit is mijn werk.

En die snippers, zij zijn immers mijn eigendom en mijn werk! Zou ik nu kunnen toelaten, dat iemand ze in handen kreeg, en den schrijver bespotte; neen, ik voel het, de minste aanmerking zou mij onaangenaam zijn, zou mijn vreugde over mijn werk vernietigen.

Hoe dom! ik moest immers begrijpen, dat ik zelf

niet te vreden ben met mijn werk, als ik niet eens de mogelijkheid onderstel, dat er iemand is, die het goed vindt. Maar neen! mijn ijdelheid is geprikkeld, ik gevoel een vernieuwden aandrang om mijn krachten te beproeven.

Beproefde ik mijn krachten maar, doch daar zit juist de knoop, ik meet ze niet, ik begin maar te vliegen, en vergetende dat mijn vleugels van was zijn, verhef ik mij dadelijk ver boven de wolken om op het volgende oogenblik geheel verbijsterd en bedwelmd nêr te storten.

En als ik dan later weêr eens zulk een brokstuk in handen krijg, waar ik midden in een zin ben blijven steken, omdat ik niet meer uit mijn eigen woorden kon wijs worden, dan glimlach ik weêr, en ik vergelijk mij bij de mier, die op een molschoop staat, en denkt den Olympus te hebben bestegen.

En toch gaan er geen veertien dagen voorbij, of mijn kast ontvangt weêr een papiertje, en er gaat geen dag om, of de lust bekruipt mij toch eens een van die papiertjes netjes over te schrijven en aan mijn vriend *zoo* te geven om er zijn oordeel over te vragen. Maar waarom geef ik het nu juist aan *zoo* en niet aan *zus*? Omdat ik weet, dat de eerste er niet veel verstand van heeft, en wel zal zeggen: Ik wist niet dat je aan 't schrijven was, je moest eens wat in den Almanak insturen; terwijl de tweede doodeenvoudig zeggen zal: Kom: hou je met die malligheid niet op, er is al zoo

veel gedrukt, wat liever verbrand had moeten worden. Op het eerste antwoord past natuurlijk een gedwongen glimlachje en op het laatste zegt men gewoonlijk: Och! ik zou het je niet hebben laten zien, maar het lê toevallig op tafel, toen je binnen kwam.

En waarom vind ik mij zelven telkens weêr met de pen in de hand, bezig de beelden te schetsen die in mijn binnenste omwaren, en die ik zelf nog niet duidelijk onderscheiden kan, waarom ga ik steeds voort? Is dat enkel ijdelheid? Ik geloof het niet, en toch behoort er verwaandheid toe om bijna elken dag de werken van ouder en ondervindingrijker menschen te hooren verwerpen en nog te durven hopen dat mijn arbeid niet alleen aangenomen, maar zelfs bewonderd zal worden door het publiek.

— Het is niet dit werk, dat bewonderd zal worden, neen, dit is maar een begin, een proefneming, later als ik wat meer ondervinding heb, als de wereld op mijn werken begint acht te slaan, dan zullen eerst mijn meesterstukken het licht zien, maar daartoe moet ik mij eerst het schrijven tot een gewoonte maken — praat ik den duivel van hoogmoed in mijn binnenste na.

Hij weet wel, de slimmert, dat de jongeling, omdat hij geen verleden heeft, waarop hem de ondervinding wijst, nog alles van de toekomst wacht.

Hij wijst, de verleider, naar een krans van eeraurieren, wij willen er naar grijpen... het was

een schaduw, en als wij onze hand nog uitstrekken in onzekerheid, heeft die grillige schaduw reeds een satervorm aangenomen en lacht ons uit.

En de hoogmoed, die alleen misschien niet in staat zou zijn de overwinning te behalen, roept een goede eigenschap te hulp, onze philanthropie n. l. die ongeveer op deze wijs den aanval doet: De gaven, waarmee de mensch bedeed is, moet hij immers ten algemeene nutte aanwenden, hoe kan hij dat beter doen dan door hetgeen hij weet meê te deelen en de heerlijke beelden, die in zijn hart zich vormen, ook ingang te doen vinden in de harten van anderen.

Geloof niet, lezer, die geen schrijver zijt! dat dit onwaar is, een enkel voorbeeld uit mijn snippers zal u dit doen zien. Ik zal niet zeggen: „ik neem maar, wat mij het eerst voor de hand komt” want het volgende is met zorg gekozen, om hetgeen ik zoo even gezegd heb te bevestigen:

„Het purperen gordijn aan de Oosterkim valt
 „neêr, langzaam en statig treedt de God des dags
 „uit de nevelen, die hem bij zijn wedergeboorte
 „omgeven, te voorschijn, en de gouden wolkjens
 „worden wit als sneeuw.... De bloemen openen
 „hun smetteloos heldere kelken en keeren hun ge-
 „laat den verjongden weldoener toe, terwijl zij de
 „liefelijkste geuren uit hun hart ten hemel stijgen
 „doen... Het dik gebladerte van 't woud, waarin
 „de zonnestralen spelen, stemt meê in 't loflied
 „der natuur en lispt een zoeten morgenzang..

„Aan den voet van den statigen eik spelen en
 „dartelen een paar zonnestralen; zij vervolgen el-
 „kander, als streden zij om een glimlach van de
 „jeugdige, blozende rozenknop, die vol schalksch-
 „heid, op hun streven nederziet... De murme-
 „lende beek doet ook een lied vol zachten weemoed
 „hooren, als haar kabbelende wateren de voet van
 „den wilg omvatten, die zijn hoofd tot haar ne-
 „buigt, treurende omdat zij, die hij liefheeft, steeds
 „verder en verder henen gaat... maar ook zij
 „heeft hem lief, en als de wind door de abeelen
 „ruischt en zijn hoofd nog dieper buigen doet,
 „dan kust zij hem het voorhoofd en fluistert hem
 „woorden van liefde in, woorden van liefde en van
 „hoop.... En steeds verder en verder vloeijen
 „die heldere wateren, en overal strooit dat beekje
 „langs haar groenende oevers van die kleine bloeme-
 „kêns, die de kleur des hemels dragen en den
 „naam „Vergeet mij niet.”!”

En als ik nog een oogenblik zoo voortga, eindig
 ik: „... en dan, dan voelen wij dat deze aarde
 „nog een paradijs is, maar dat er schellen zijn
 „voor onze oogen, die voor ons die heerlijkheden
 „doen verloren gaan, sinds 't menschedom viel in
 „'t eerste menschenpaar. Dan zoeken wij niet meer
 „kleingeestig de plaats van 't verloren paradijs,
 „maar wij wachten biddend dat ons de schellen
 „van de oogen genomen worden.”...

Het was niet de duivel van den hoogmoed alleen
 die mij dat schrijven deed.

Ook is het een groote moeilijkheid om te kiezen of men poezie of proza schrijven zal, en dikwijls helt men tot het eerste over, omdat men maar al te ligt denkt over de gevaren, die op dien weg liggen. Wie is er die nooit eens getracht heeft met stoute hand de luit te grijpen en zijn geliefde of zijn vaderland een lied te wijden!

Maar ook dan vat men gewoonlijk de zaak te hoog aan, en bezingt men met armoedige verzen een verheven onderwerp; ten minste ook ik verviel in die dwaling, toen ik nog niet lang geleden het volgende schreef:

„ Al de schitteringen
 „ Van blozend rood en gloeiend goud,
 „ Die 'k in mijn droomen heb aanschouwd,
 „ Wat zijn ze bij de mengelingen
 „ Van tinten onbeschrijflijk schoon!
 „ Die hier het oog bekoren komen?
 „ Geen diamant of gouden troon,
 „ Aan den Olympus zelf ontnomen,
 „ Verblindt het oog door zulk een pracht,
 „ Als hier, in 't groen der hooge wouden
 „ En op het veld, ons tegen lacht.
 „ Och! of ik 't hier beschrijven zoude
 „ 't Was arbeid slechts om niet geboën,
 „ Mijn zwakke hand zou immer falen,
 „ De schilder kan wel 't aardsche malen,
 „ Maar niet het Hemelsch, Godlijk schoon!”

In de laatste regels beken ik, dat ik niet beschrijven kan, hetgeen ik wenschte te beschrijven, waarom dan die beschrijving begonnen? Omdat ik

mij bij 't begin nog niet bewust was hoe ver, of liever hoe kort, nog mijn krachten reikten.

En toch zijn zij niet nutteloos, die mislukte pogingen; want 1°. brengen zij mij op de hoogte van mijn eigen krachten, en door vergelijkingen te maken en overeenkomsten te zoeken, doen zij mij ook vaak met meer juistheid te werk gaan in het beoordeelen van anderen.

Zij doen mij ook een dieper blik slaan in de onderwerpen, die ik behandel; zij leeren, dat men zich eerst gemeenzaam moet maken, niet alleen met dat onderwerp, maar ook met elk woord, dat men neêrschrijft, opdat niet valsche vergelijkingen en half afgewerkte beelden onze werken ontsieren.

Ik wil daarmee niet zeggen, dat men als men schrijft, eerst elk woord naauwkeurig moet afmeten; dat zou menigeen, en mij wel het eerste, onmogelijk zijn; want als ik schrijf, en ik geloof, dat dat de eenige manier is om iets goeds te schrijven, dan zou ik wel wenschen dat alles, wat ik in mijn gedachten heb, zoo op eenmaal op 't papier was overgebracht. Het zou wel een verwarde menigte denkbeelden zijn, een chaos, waaruit geen ander misschien een geheel afgewerkt denkbeeld zou weten te vinden; maar als ik ze eenmaal zichtbaar voor mij had, ik zou er wel een geheel uit weten te maken, terwijl nu dikwijls de woorden, de gedachten en de beelden mij ontvlieden, als ik ze aan 't papier wil toevertrouwen.

Men zegt wel eens dat de telegraaf werkt met

de snelheid der gedachte; dat is onjuist, de snelheid der gedachte is oneindig groot, de gedachte kan zich op duizenden plaatsen bevinden in weinige minuten, en menigmaal zouden millioenen woorden niet genoeg zijn om de gedachten van een enkel oogenblik uit te drukken.

Lezer! zijt gij wel eens één oogenblik gelukkig, grenzeloos gelukkig geweest, o dan zult gij het gevoelen dat de woorden van alle talen te zamen het gevoel, de gedachte van dat oogenblik niet omschrijven kunnen.

En toch, die oogenblikken zijn het juist, die den ongeoeffenden schrijver het meest aanlokken, hij wil anderen doen genieten van zijn genot, ja, doen gevoelen, wat hij gevoeld heeft.

Als men dat doel bereiken kan, dan is men dichter. Of voelt gij niet bij het lezen en gevoelvol voordragen van de werken van hen, die dien naam verdienen in den verhevensten zin des woords, uw eigen wezen zamensmelten met dat van den dichter, verplaatst gij u niet in de toestanden, die hij u schetst, gevoelt gij niet, wat hij gevoeld moet hebben, toen hij zijn gedachten daar neêrschreef? Ja, dat moet iedereen gevoelen, wiens hart nog niet gesloten is voor de poezie.

En het bereiken van dat doel, dat slechts verkregen kan worden door hem, die met fikschen greep de snaren van het menschelijk gevoel weet aan te roeren, dat is juist het pogen, het ideaal van den beginnenden dichter.

Laurierbladen en roem, een bewonderend publiek, schoonen, die met onze werken dweepen, ja zelfs geleerden en gevierde schrijvers, die ons onze gaven benijden, dat alles ziet de jeugdige schrijver in zijn droomen.

En die droomen, die hij slechts al te gaarne voor werkelijkheid houdt, zijn zoet, niet waar? Het is zoo streelend zich bewonderd te zien, al is het maar in gedachten.

Gij allen, die voor 't eerst uw gedachten aan 't papier toevertrouwdet, zaagt gij niet uw hoofd omkranst, uw naam beroemd, uw werken naast die van een Vondel of Bilderdijk, naast Byron of naast Goethe?

Vreest niet opregt op deze vraag te antwoorden. „Elk denkt zijn uil een valk te zijn” is reeds een oud Hollandsch spreekwoord, waarom zoudt gij dat ook niet gedacht hebben, waarom zoudt gij een uitzondering maken op den algemeenen regel?

Gij hebt gedaan even als ik, gij hebt te hoog willen vliegen, gij hebt niet bedacht, dat gij niet alleen ten volle bekend moest zijn met uw onderwerp, maar ook met elk beeld, elk woord, dat gij gebruikt.

En zouden er misschien onder de schrijvers, die ons tegenwoordig met hun werken overstroomden, die over allerlei onderwerpen handelen, en over alles hun gevoelens durven uiten, zouden er daaronder misschien ook zijn, die dat ook niet bedacht hebben?

Zou daaraan ook misschien een gedeelte van die werken, die ik in het begin van dit stukje op het oog had, zijn aanzijn verschuldigd wezen?

Ik wil deze vragen niet beantwoorden, mijn doel is niet geweest lessen te geven aan ouder en ondervindingrijker menschen dan ik, maar als ik door mijn geschrijf den een of ander van mijn lezers, die ook wel eens heeft willen schrijven of geschreven heeft, op den weg heb gebragt om nader bekend te worden met de oorzaken van ontevredenheid over eigen voortbrengsels, of harde beoordeeling van anderen, dan zal ik mijn doel hebben bereikt. Misschien ook kan een enkele, die die ontevredenheid over zich zelf of strenge beoordeeling van anderen nog niet ondervonden heeft, er zich aan spiegelen en er voordeel van trekken. Wie zich aan een ander spiegelt, spiegelt zich zacht.

HET SCHEMERA VONDGEZANG.

(Lucretia Maria Davidson gevolgd.)

Wanneer de omtrek half in duister,
Als in een sluier is gehuld;
En geen geluid, hoe ik ook luister
Rondom mij heen, de lucht vervult.

Wanneer de blaauwe hemelbogen
Versierd zijn met een purpren vacht,
En om zich zien met gouden oogen,
En de natuur ons tegen lacht.

Wanneer wij dan met de gedachten
Ver van deez' aarde en 't geen zij biedt
Ons zamen te verwijd'ren trachten —
Zing, zuster, dan mijn liev'lings lied.

Dit lied, van zulk een groote waarde,
Dat ieder sterveling bekoort,
Is niet gemaakt voor deze aarde,
Het dient bij God te zijn gehoord.

Wat hebt gij, zuster, 't vaak gezongen,
Wanneer de zon in 't westen zinkt
Maar boven zijn het Eng'len tongen
Waarop dit lied zoo god'lijk klinkt.

Wanneer ik tusschen kille steenen
Te slapen lig, kom aan mijn zij!
Mij in de schemering beweenen,
En zing mijn liev'lings lied daarbij.

EEN DECLARATIE.

(Overijsselsche Novelle.)

— Noe he'k van mien lêven, wat voer ie noe weêr uut? 'k Heb oe ezegd, goat reis wat haksel veur de peerden sniejen en noe nem ie waarachtig weite in plaats van haver, 'k weete niêt wat of oe mankeert, den heelen dag bie' zoo stille en soe-zerig en zekt gien woord; gisteren most ie de peerden uut 't land halen en toê kwam ie der met de biêsten an; a'k oe vroage of der wat an mankeert is 't altied: Nee, niks vader; zeg, schêlt oe wat?

„Nee, niks vader.

— Doar hêj 't noe al weêr, nee niks vader, altied dat gezanik, hoe kuij dan zoo onbegriepelik stom wêzen, ik veur mien heb der gien heugte van; 'k geleuve dat 't oe wat in 't heufd mankeert; zoo gaauw as de peerdendocter hier is langs kump, za'k um direc introêpen um is noa oe te ziên, dat gesoes wik niêt langer hebben.

„Moar vader, mien schêlt wezelik niks, 'k heb bie vergissing weite enommen.

„ „Elk mensch kan zich immers wel is vergissen vader, zoo ging het met Kloas ook, kwam Gerrit tusschen beide.

— Zoo, zit ie der weêr met oe wieze mond in, as ik wat tegen Kloas zeg dan heb ie der niks mee te maken. 'k Wol daaij zelf moar bêter op oe zaken pasten, altied met oe geleerde prêutjes en wiesheid, aaij' moar goed bouwen konden, in plaats van altied te rêkenen en te schrieven, doar kom ie niks verder mee in de wereld.

„ „En hoevêulle verder kom ie dan met boer wêzen, alle margen noa 't land en 's oavonds noa huus, altied dat vervelende en domme wark, de knechts kunt bouwen en ik word altied veur loopjonge gebruikt, nooit van mien leven wi'k boer worden.

— Zoo begin ie weer met oe gekkeproat, 'k dacht dat 'tend'lik is uut zol wêzen, zoo lange aaij' van schoêle of bint, hêwe nog niks anders eheurd.

„ „Noe, 'k wol da'k er moar weêr noa toê mogt goan en zelf meister worden, 'k bin noe al zeuventien joar en kon al lange ondermeister ewêst hebben, a'k verleden joar moar op schoêle had meugen blieven; de meister zei zelf dat 't jammer was da 'k boer wier.

— Joa, of de schoêlmeister dat al zeg, hî most zich schamen, dat most e, hî mot heel en dal van de boeren lêven, en dan jammer as iemand boer

wórt; nooit zalle weêr een kind van mien op schoêle hebben, al krieg ik der nog vief en twintig. Goat noe moar noa 't land en haalt de biêsten op. Zo'n schoêlmeister, 't is schande!

Dit gesprek had plaats tusschen pachter Harmsen en zijn beide zonen, waarvan de oudste Klaas en de jongste Gerrit genaamd was, en, zooals men zal hebben opgemerkt, in de schuur. Pachter Harmsen was iemand, die, zoo als men het noemt er warmpjes in zat, want behalve dat hij een groote boerenplaats in pacht had, bouwde hij een groot gedeelte eigen land, waarvan hij bij den dood zijner schoonouders twintig bunder had geörven, en langzamerhand wat bijgekocht, zoodat hij nu 60 bunder zijn privaat eigendom kon noemen. Evenwel bleef hij altijd even zuinig en werkzaam als vroeger, en verzette zich nog hardnekkig tegen het voorstel van zijn vrouw om het morgeneten dat uit karnemelkspap bestond, des zomers in pannekoek te veranderen, gelijk dit bij de meeste boeren in de omstreken plaats heeft. Hoewel de wekker des zomers op 3 en des winters op 5 uur stond, kon men hem gewoonlijk reeds een uur vroeger op de been vinden; de paarden toch moesten voor dat zij uitgingen gevoederd worden, en wanneer nu de overige familie opstond, waren de paarden gereed en hierdoor werd een geruimen tijd uitgewonnen.

Maar 's avonds was hij ook de eerste, die naar bed verlangde, want zijn zuinigheids-theorie was: Noa donkeren voer ie toch niks meer uut en wat hoêft dan 't licht veur niks te branden.

Dewijl hij zelf uiterst werkzaam was, eischte hij dit ook van zijn volk, maar inzonderheid van zijn beide jongens; de oudste van hen, Klaas, was dan ook, wat men verwachten kon van iemand, die een opvoeding als de zijne genoten had, de type van een boerenjongen.

Volstrekt niet vlug van geest en vroeg van school genomen moest hij nog jong zijnde reeds mede naar het land, en dit strookte ook veel beter met zijn eigen neigingen, dan zich het hoofd te breken met leeren, in tegenstelling van zijn' broeder Gerrit, die, behalve dat hij een kleinen bogchel en een bijzondere lange en puntige neus had, er anders vrij knap uitzag. Zoowel in uiterlijk als karakter bestond er tusschen beide een niet klein onderscheid; Klaas was lang en gezet, Gerrit klein en mager, Klaas was wat lummelig en dom, Gerrit meende de wijsheid in pacht te hebben, en dewijl Harmsen en zijn vrouw ongeveer even geleerd waren als Klaas, verbeeldde Gerrit zich een der zeven wijzen van Griekenland te zijn, zoodat hij dikwijls paedagogische redeneringen hield, die de andere leden der familie niet begrepen en daarom door hem voor stommerikken werden uitgekreten.

Hij had tot zijn 17de jaar op de dorpsschool gegaan; in huis wilden zij hem wel missen en de meester had veel met hem op, zoodat hij gratis onderrigt ontving; maar, dewijl hij de Nestor der schooljongens was, moest hij den meester wat helpen, en de laagste klasse spellen en tellen

leeren. Voor een' boerenjongen toch was Gerrit wezenlijk vlug, hij kon al zonder fout een' regel van drieën opzetten en alle provinciën van ons land opnoemen, en zoover had geen enkele het nog ooit op school kunen brengen.

Geen wonder dus dat Gerrit, die de andere jongens altijd tot voorbeeld werd aangewezen, zelf dacht al heel wat te weten en daardoor misschien een weinig pedant was geworden; hij had er ook altijd opgestaan zelf meester te worden, maar dit was iets dat volstrekt niet strookte met den wil van zijn vader; deze was door het boerenwerk heel wat vooruitgekomen en wilde niet dat zijn jongen een arme schoolmeester zou worden met een inkomen te groot om van honger te sterven en te klein om den honger te kunnen stillen, en het was niet de eerste maal dat hierover geschil was ontstaan tusschen Harmsen en Gerrit, die nu aan de boerderij niets doen wilde, zeggende dat men hiertoe wel ezels konde gebruiken; hij beschouwde zijn toestand gelijk aan dien van zoo menig Advokaat die op het kantoor van zijn vader als klerk moet fungeren.

De oudste had een' afkeer van de wijze praatjes van den geleerden Gerrit; hij wilde wel van den vroegen morgen tot laat in den avond werken en was daarom het troetelkindje van zijn' vader. Den laatsten tijd echter had hij het eenigzins verbruid; in plaats van werken stond hij soms uren lang te kijken; wanneer hij een boodschap ging doen bleef hij soms driemaal langer uit dan vroeger,

altijd was hij stil en zelfs zoo afgetrokken dat hij eenmaal het paard achterstevoren voor den wagen had gespannen, en het niet had bemerkt voor dat hij weg wilde rijden.

Wat de reden was van deze zijn ingetogenheid zullen wij eenigzins begrijpen uit het volgende vertrouwelijke gesprek tusschen vrouw Harmsen en hem, dat den volgenden dag, toen zij te zamen alleen in huis waren, op de keuken plaats vond.

— Moar, Kloas, dat kan 'k toch niêt geleuven, ie verliêfd jonge, zeg, hoe kom ie doar an? 'k Dacht niêt dat ie ooit schik in een meid hadden kunnen kriegen. Noe he'k van mien lêven, en dat nog wel in Grietjen, de dochter van onze Mulder; wat zei vader der wel van?

„Diê dost ik et nog niêt te zeggen.

— Wat zalle gek opkieken, asse moar niet kwaod wordt, Kloas verliêfd, noe hê'k van mien leven, en heuld Grietjen wezelik van oe?

„Dat weet ik niêt, moar 'k hoape van joa, ik wel van haar.

— Noe dat begriep ik, moar hêj 't haar dan nog niêt ezegd?

„Wat?

— Wel, daij' haar zoo liêf hebt.

„Nee, dat dost ik haar niêt te zeggen.

— Noe hê'k van mien leven, ie dûrft ook niks en woarumme niêt?

„'k Wist niêt hoe 'k dat zeggen most, wa'k dan doên most, 'k heb nog nooit een declaroatie eziên.

— Wel, dat hêf ie ook niêt, aaij' haar moar wat zekt.

„Maar Grietjen is zoo beschaafd, ze hef al vier moal in de stad ewest um kalven te verkoo-
pen en zal mien uutlagchen, z'is zoo knap en
zoo wies.

— Doar heb ie noe weêr geliek an, moar as
ie dan niks zekt dan weet ze ummers niêt daij'
van haar holt.

„Moar wat za'k dan zeggen? Wat hef vader
vroêger tegen oe gezegd?

— Joa, dat weet ik niêt regt meer; hî zei dat
ik de aardigste deerne was, datte mien zoo liêf had,
en toê kneeppe mien hand zoo en vroeg of 'k um
ook liêf had en 'k zei van joa, en toê vroeg ê
mien of 'k met um trouwen wol, en 'k zei: graag
en toe kusten ê mien...

Moar, dat kan 'k niêt an Grietjen zeggen, diê
is veulle knapper as ie, en wanneer vader dan is
niêt hebben wol dat 'k met haar trouwen zol.

— Joa, dat kan makk'lik gebeuren; woar zul
ielun ook wonen, dit huus is te klein veur zoo
vêulle, moar ie mot êt vader eerst vroagen, veur
daij' noa Grietjen goat, dat is het beste.

„Moar dat durf ik niêt, ie mosten dat moar
doên, vader zal zoo kwoad worden.

— Och, loop jonge; moar da's niks, zeg der um
moar gien woord van, dan wi'k êm eerst is ziên
te polsen.

Toen 's avonds allen naar bed waren en vader en moeder Harmsen op de keuken bezig hun voorbeeld te volgen, vertelde vrouw Harmsen eerst van het paar dat dien morgen „in de kärke was etrouwd en dat der zoo gelukkig uutzag, en hoê blie of de oldeluu keken, dat dit ook gien wonder was...

— Noe, zei Harmsen, 'k weet nog best hoe blie oe en mien oldeluu keken toe ik en ie etrouwd bint, weet ie nog wel?

„Of 'k dat wete, 'k wol dat der van onze jonges ook moar is îinne wol trouwen, 'k zol ook moar niet blie kieken as 'k is een dochter had, al was 't dan ook een schoondochter, 'k bin noe altied zoo alleene.

— Joa, 't is jammer daw we gien dochter ekregen hebt, twêe zeûns, 'k wol dat dîe Garrit met zien wiesheid moar een deerne was eworden. „Dat ha'k ook wel meugen liejen, moar doar kêu'w we noe niks meer an doên, anders had et ook wel gebeurd, dat verzekeer ik oe. Moar noe wo'k der dan moar een schoondochter veur in de plaatse hebben.

— En waor wol ie Garrit dan loaten?

„Dîe wo'k ook wel holden, moar 'k wol der moar een schoondochter bie hebben.

— Wel, Garrit is wiês genoeg um te trouwen en misschien ook wel gek genoêg.

„Garrit, nee, dîe is nog te jonk, moar Kloas bie veurbeeld is al twîe en twintig joar, en....

— Och hemel, Kloas, doar hôef ie niks

bange veur te wêzen, die trouwt van zien lêven nîet, die zal nooit zin an een meid kriegen.

„Noe, dat moeij' nog nîet zeggen, hî is zoo stille, 'k geleuve da'k alzoo iets van êm emarkt heb.

— Wat, Kloas, nee d'as nîet woar, a'k dat van um merken, . . . moar nee dat kan nîet.

„Joa, 'k gleuf et toch wel zoo wat.

— Noe, 'k wil 't um margin is vroagen, en as 't woar is. . . . Hî is wel zoo soezerig tegenwoordig als verliefden altied bint, moar as 't woar is. . . . Wat zol zoo'n lummel wel denken, pas 23 joar, zo'n jonge.

„Wel, met 23 joar waren wi ook al etrouwd en hî is nog vêulle grooter as ie.

— Joa, een lange lummel is 't, 'k heb um al 23 joar veur niks de kost egeven, en noe ê mien helpen kan in 't wark, zolle goan trouwen; dan kôn 'k nog een vrouwe met een dozien kinder op de koop toê êten geven, 'k zol um, as 't woar was. . .

„Noe, maak oe moar nîet kwoad, der zal wel niks van an wêzen, 'k zei 't moar umda'k zoo geerne een schoondochter wol hebben; kom an, 'k goa in bedde, slaop wel!

— Slaop wel, vrouwe! As 't woar was, moar nee 't kan nîet woar wêzen, hî is te lummelachtig, nee, 't kan nîet woar wêzen.

Eu daarop stapte pachter Harmsen de bedstede in en was na een oogenblik in gerusten slaop. Den volgenden morgen hield hij het reeds voor geheel onmogelijk en onwaar dat Kloas verliefd kon wezen.

Toen Kloas den volgenden dag op 't land was, kwam vrouw Harmsen bij hem en maakte hem den uitslag van haar onderzoek bij zijn vader bekend. Kloas had het wel zoo verwacht en keek verschrikkelijk beteuterd.

„Moar, zei vrouw Harmsen, dat 's niks, 'k vinde Grietjen een heel aardig deerntjen en wanneer zî oe wil hebben, dan zûwwe dat met vader wel kloar spûllen. Hîe wier wat driftig, moar kiek, dat gebeurt wel meer en gît gaauw ôver; aaij Grietjen noe sprêkt, zek 't haar dan moar. Wel, noe he'k van mien lêven, doar kump ze net an, goat noe noa haar toê.

„„Nee, dat durf ik nîet, wat za'k dan zeggen.

„Och kom, dat is etzelfde, zeg moar daaij' haar zoo aardig vindt, en nog meer.

„„Dat durf ik nîet, zeg ie 't haar moar veur mien, moêder!

„Bie j' gek, jonge, dat kan nîet; moar 'k zal haar wel roêpen: Grietjen!

„„Nee, nee, moêder, nîet doên.

Maar Grietjen had vrouw Harmsen al gehoord en kwam naar haar toe. Het was een lief boerinetje, niet lang maar vlug en bevallig; zij had een schooner figuur dan menige dame met het stijfst geregen corset, schooner oogen en een vriendelijker gelaat dan menige juffer die zich elk oogenblik voor den spiegel staat te bewonderen, en bij haar gulle lach liet zij een rij tanden zien fraaijer en witter dan ivoor; in 't kort zij zag er aardig, lief

en vriendelijk uit, toen zij naar vrouw Harmsen toekwam.

Klaas stond pal als een steen, kreeg een vuurroode kleur en durfde de oogen niet op te slaan. Toen Grietjen bij hen kwam, zeide vrouw Harmsen, „Kom noe Kloas,” en zich tot Grietjen wendende: „Griet, mien Kloas wol oe is graag sprêken.”

Daarop ging zij naar huis terug en Klaas en Grietjen bleven te zamen achter. De eerste durfde niet eens opkijken, en sprak geen woord, hetwelk Grietjen begon te vervelen, die daarom vroeg: „Wol ie mien sprêken Kloas?”

Kloas keek op, deed twee stappen vooruit en zeide eindelijk heel zacht en bedeesd:

„'k Vind oe zoo aardig, Griet.” Maar hier bleef het bij, hij wist niet wat hij meer zou zeggen en werd nog verlegener dan ooit. Grietjen wist gewis niet wat dit moest beduiden, misschien begreep zij het ook wel, (meisjes zijn in die zaken meest slimmer dan jongens) althans zij begon hem hartelijk uit te lagchen, nam haar kan weêr op en liep op een drafje verder, terwijl Klaas even stijf bleef staan als vroeger.

Vrouw Harmsen was, gelijk gij denken kunt, volstrekt niet over den afloop voldaan; zij had gemeend dat het wel goed zoude gaan, indien zij maar wegging, dewijl Klaas en Grietjen elkander toch van jongs af aan hadden gekend en vroeger veel met elkander hadden omgegaan, maar nu Klaas haar niet durfde zeggen wat hij voor haar

gevoelde, (misschien was dit gevoel te sterk om in woorden te kunnen worden uitgedrukt) nu dacht zij er over de hulp in te roepen van den geleerden Gerrit. Dit werd gedaan en Gerrit beloofde den schoolmeester te vragen of die ook declaraties kende of er hem een op kon schrijven.

Met niet weinig zelfvoldoening kwam Gerrit den volgenden morgen te huis, toen hij van zijn bezoek aan den meester terugkeerde en reeds midden op den weg door Klaas en vrouw Harmsen werd opgewacht, die hem eerst eenigen tijd stonden aan te gapen en toen tegelijk vroegen: „Hêj' der înnē?

— Joa, zei Gerrit en een heele boel. 'k Heb de meister evroagd hoê of ie doên mosten as ie is een meisjen wollen vroagen, en zei êm da'k een breur had dîe dat dōen wol, moar nîet wist hoê. Toê heffe mien een heel mooi bōek egeven, dat vol stond met declaroaties en da'k wel met mog nemmen um der înnē uut te zûkken.” Daarop werd een boek uit het buis te voorschijn gehaald, dat door allen werd bekeken, en waarvan Gerrit de titel voorlas, die luidde: „Groot brievenboek voor verliefden, bevattende een uitgezochte verzameling brieven die in verschillende omstandigheden aan verliefden kunnen te pas komen.”

Dit wonderboek werd medegenomen naar de kamer van Klaas waar zich de drie personen heen begaven omdat Harmsen het niet zien mogt, en daar werden door Gerrit verschillende brieven voorgelezen, die vrouw Harmsen wel heel kunstig vond

maar toch wat onbegriepelijk, tot men eindelijk kwam aan een nieuw hoofdstuk waar boven stond: „Liefdesverklaringen van een' jongman,” en op dit was al hun hoop gebouwd. Gerrit las ze allen voor en men werd verlegen welke zou genomen worden, omdat allen zoo mooi en zoo geleerd waren, en dus heel goed voor Grietje. Ten laatste werd er door Gerrit een uitgezocht, die naar zijn meening boven allen uitblonk, zij luidde aldus:

Hemel-schoone Amalia!

Van den eersten oogenblik af dat mijn goede genius zoo goedgunstig geweest is, mij in uw bijzijn te voeren, hebt gij mij een meer dan gewone belangstelling ingeboezemd; van toen af aan heeft uw beeld mij steeds voor oogen gezweefd; wat ik deed of waar ik mij ook bevond, immer waart gij het, die mijn gedachten vervuldet, tot zelfs in den slaap schenen uw schitterende oogen mij liefderijk toe. En geen wonder voorwaar dat deze eerste kennismaking zulk een' diepen indruk bij mij achterliet; waar toch een schoonheid aan te treffen die kan worden vergeleken met de uwe, waar zoo veel vriendelijkheid en zachtaardigheid als bij u; maar ik wil kort zijn, het is hier niet de plaats om uwe onbeschrijflijke bekoorlijkheden op te sommen, het zij genoeg, wanneer ik u zeg dat deze eerste indruk van u niet in mij is verflauwd maar door onze verdere kennismaking zoo hoog gerezen, dat uw bezit mijn vurigste wensch, dat uwe weder-

liefde mijn eenigst geluk is geworden. O, beminnelijke Amalia! het staat in uwe magt mij volkomen gelukzalig te maken; weiger mij uwe liefde niet, maar maak mij gelukkig, zelfs overgelukkig door uw jawoord.

Vrouw Harmsen vond deze ook heel mooi en Klaas was te verlegen en bevreesd om dit te bekennen, en men kwam overeen dat Gerrit ze zou overschrijven en Klaas die dan vervolgens van buiten leeren. Aanstonds werd een stalen pen, die al zeven jaar had gediend, benevens een fleschje inkt uit het kabinet te voorschijn gehaald en door Gerrit op een koffijzakje de heerlijke brief overgeschreven.

Acht dagen waren verlopen, en de gewigtige Zaterdag voor Klaas was aangebroken; acht dagen lang had hij elk uur dat hij vrij kon krijgen besteed om op zijn zolderkamertje de bewuste declaratie van buiten te leeren.

Hier was Gerrit dikwijls bij hem gekomen om hem te regt te helpen met het goed uitspreken der verheven woorden, en er de gepaste gesticulaties bij te maken, terwijl hij bij vrouw Harmsen elken dag het gedeelte, dat hij er reeds van kende, kwam opzeggen, en het was grappig Klaas zijn les te hooren opzeggen, terwijl Gerrit voor souf-

fleur speelde en hem zeide wanneer hij de hand waarmede hij schreef en wanneer hij de andere moest bewegen, want Gerrit had van den schoolmeester geleerd dat het niet paste onder het spreken met beide handen te gelijk te pompen; ook kon Klaas zich niet gewennen bij de teederste passages de hand op het hart te leggen, hoewel Gerrit hem wel vijftigmaal had gezegd dat dit zoo behoorde bij de groote lui. Even moeilijk kon Klaas zich gewennen om vrouw Harmsen, die altijd Grietje moest voorstellen, gestadig aan te kijken, hij was altijd zoo bescheiden voor zich op den grond te turen. Maar eindelijk had hij den vorigen dag zijn aanspraak tienmaal opgezegd zonder dat er iets meer aan haperde, en nu zou hij met een zak rogge naar den molen gaan, daar eene gelegenheid zoeken om Grietje alleen te spreken, en dan twijfelde men niet of alles zou goed afloopen, en Klaas in zijne declaratie slagen.

Toen dus de avond begon te vallen en de paarden op stal waren, sloop Klaas eerst naar zijn kamer om zich wat op te knappen, nam toen de zak met rogge op den rug, en stapte met tamelijk veel zelfvertrouwen de deur uit, terwijl hem door vrouw Harmsen nog werd toegeroepen:

„Noe, Garrit, goed succes!”

Of het enkel toeval was en of vrouw Harmsen er zelf een weinig de hand in had, weten wij niet; althans half weg den molen kwam hij Grietje tegen, die met een mand aan den arm naar het dorp toe-

ging. Klaas was onder weg bezig nog eens bij zich zelve de les op te zeggen, die hij volmaakt kende maar toen hij Grietje in de verte zag aankomen bleven hem op eens de woorden in de keel steken, en hij zou wel lust hebben gehad op een draf terug te loopen; maar hij overwon zich in zoover dat hij bleef voortgaan, maar Grietjen misschien nog zou hebben voorbij geloopt zonder een woord te zeggen, indien zij niet het eerst de ijskorst had gebroken, met een: „Goeijen oavend, Kloas!” Hierdoor keek hij op, vatte weder moed, verstoutte zich te zeggen: „Goeijen aovend, Griet! Woar moeij’ nog hên, ’k wol oe is graag sprêken, Griet!

Grietje bleef staan en Klaas kreeg een kleur tot over de ooren, maar plaatste zich vlak voor haar en begon half luid en bedeesd:

Hemelschoone Ama . . . Griet!

„Van het eerste oogenblik af dat mien goeije . . . goeije . . . (het volgend woord was hij vergeten) zoo goed is ewêst, mien . . . mien bie oe te brengen . . .” maar nu raakte hij geheel van zijn stuk en werd nog rooder, men mag wel zeggen nog paarscher dan te voren, hij bleef steken, maar begon nog weêr: „mien bie oe te brengen och, hôte is ’t noe ook weêr, ik kon um zoo goed . . . mien bie oe te brengen Maar hij wist niet verder, hij keek echter op, vatte Grietjes hand en vervolgde: „Toê e mien bie oe bragt, Griet, toe ha’k oe alzoo liêf. van toê of an hef oe beeld mien veur d’oogen

ezweefd, 'k heb van oe edreumd en 'k dreume nog van oe. Griet, 'k mag oe zoo geerne . . . ie bint zoo lekker, Griet, 'k holde zoo vèulle van oe, zeg Griet hold ie ook van mien, wiej' met mien vriejen, en mien tot man hebben, Griet?"

En hiermede eindigde zijn declaratie, zoo fraai begonnen maar misschien nog fraaijer geeindigd. Of Grietje, die nog veel meer beteuterd scheen dan Klaas, hier nog iets op geantwoord heeft, hoorden wij niet, maar zij liet althans toe dat Klaas ook haar andere hand in de zijne nam en er kwam geen weigering noch eenig verwijt over hare lippen. Nog langen tijd stonden zij zwijgend tegenover elkander tot dat zij zachtjes begonnen te spreken en Klaas, het mandje van Griet benevens zijn zak opnemende haar naar den molen terugbragt, alwaar door Klaas, nadat hij zijn zak op den molen had neêrgelegd aan Griet de eerste kus, dat wil zeggen de eerste na zijn declaratie gegeven werd, en hij er, voordat hij terugkeerde, een van Griet terug ontving. Hoe vrolijk stapte hij naar huis, hij wist zelf niet hoe hij zich zoo ligt en plezierig gevoelde, en waarom hij zoo hard liep, maar hij bereikte zijn woning binnen den halven tijd dien hij er anders over besteedde. Aan het opgernimde gelaat en het vrolijke „goeijen oavond, zamen!" van Klaas begrepen vrouw Harmsen en Gerrit oogenblikkelijk dat hij was geslaagd en zij wenschten hem in een hoek van de kamer heimelijk geluk, terwijl vrouw Harmsen hem nog influisterde:

„Hold oe noe moar stille, en goat vroëg noa bedde, dan za'k der van oavend nog met vader ôver sprêken.”

De pap werd spoedig daarna op tafel gezet en nadat een achttal lepels er onophoudelijk leêg waren ingestoken en vol uitgehaald, bleef er na weinig minuten geen droppel meer in den schotel en ieder legde zijn lepel neder en merkte dat hij genoeg had gegeten. Vrouw Harmsen knikte Klaas nog eens toe, die daarop met Gerrit naar boven ging en weldra door de meiden en knechten gevolgd werd.

Vrouw Harmsen bleef nu met vader alleen, die gewoon was alle avonden voordat hij zich naar bed begaf eerst een hoofdstuk uit zijn' voorvaderlijken prentebijbel te lezen, maar toen hij het boek krijgen wilde kwam hem vrouw Harmsen in den weg, en zeide:

— Vader, loawwe noe is eerst een beetjen bie 't vuur goan zitten knijeren, 'k heb oe heel wat belangeriks mee te deelen.

Harmsen keek verbaasd op, sprak wel van eerst zijn hoofdstuk uit te lezen, maar voldeed aan het voorstel van zijn vrouw, die hij van zijn leven nog nooit iets had durven weigeren en zette zich naast haar bij het vuur dat nog eens wakker werd opgestookt. Het duurde wel vijf minuten voordat een van beide begon te spreken, tot dat Harmsen vroeg: „Noe, wat haaij' veur interesants te vertellen?

— Joa, dat road noe is, wat heel goeds.

„Is 't uut de stad of uut 't dorp?

— Nee, uut 't dorp, uut oe eigen huis.

„Uut mien eigen huis wat nies? Hef den zwart bonten soms ekalfd? Nee, da's nog te vroêg; hêf de zeuge ook jongen ekregen?

— Nee, noe he'k van mien lêven, wat veulle belangrekers.

„Nog al belangreker, dat kan 'k nîet roaden, hêj' de zoerkool soms in 't vat emaaft?

— Da's niks belangerik, heel wat anders, 'k bin der zoo blie umme.

„Noe, dan bin 'k der ook blie umme, dat sprek van zelf, maar wat is et dan, vrouwe, ik kan 't waarempel nîet roaden, zek't moar is gaauw?”

* — Joa, aaij' mien stellig belooft daaij' et goed zult vinden, ik vind et biezunder goed. Beloaf ie mien stellig dat et gebeuren zal, umdat ik et graag hebben wil?

'k Weette nîet wat gebeuren zal, moar 'k bin ummers altied blie as ie blie bint; as ik et dus ook goedvinde dan zal 't stellig gebeuren, 'k worde nieuwsgierig wat of ie meent.

— Nee, beloaf mien noe eerst dat et in alle gevalle gebeuren zal umdat ik et zoo graag wil hebben, ie wilt mien toch wel plezier doên?

„Ik beloaf oe dan da'k et stellig goed vinde, zeg noe moar gaauw *wat!*

— Wat denk ie wel dat et is? Weet ie nîet

meer da'k verleden wêke ezegd heb, da'k zoo graag een dochter wol hebben.

„Joa, moar dat dôe 'k nîet!

— Ie weet nog nîet ens wat, noe he'k van mien lêven! wel, 'k had et wel bie 't regte ende, 'k wist et ummers wel, Kloas is verliefd en....

„Kloas, zo'n lummel! dat za'k um margen wel anders leeren!

— Bedaar noe is, hî is al lange verliefd ewest op Grietjen van den mulder, dîe ken ie wel, der is nîet in zo'n lief deerntjen in 't heele darp en braaf ook; hî hef haar al een declaroatie edoan, en zî had wel schik in um, dus bint ze al zamen an 't verkeeren.

Ik dost et oe niet dadlik te zeggen, moar noe heb ie mien beloast daaij' der nîet tegen zult wêzen, ie zult toch oe belofte wel holden?

Harmsen was buiten zich zelven van verwondering, verbazing en kwaadheid; hij wist niet wat te doen, zijn' lummel te laten trouwen of de belofte aan zijn wederga gedaan, te verbreken.

Vrouw Harmsen ging echter voort hem voor te houden dat Klaas altijd zoo werkzaam was en zijn eigen brood wel zou verdienen, dat Grietje zulk een aardig vrouwtje voor hem zijn zou, dat haar vader er zelf zoo warmpjes inzat, en zij nog wel een eenige dochter was, waarin Harmsen geheel moest toestemmen.

Aldus werd hij hoe langer hoe meer overreed door de vleijende woorden van zijn vrouw, die

hem de toekomst zoo schoon wist voor te stellen dat hij zich hoe langer hoe meer met het denkbeeld dat zijn zoon zou gaan trouwen, begon te verzoenen. De gedachte van de eenigste dochter van den rijken en algemeen geachten molenaar tot schoondochter te krijgen was ook iets dat de eigenliefde van pachter Harmsen niet weinig streelde, hierdoor toch zou hij in 't dorp zeer in aanzien stijgen.

Toen nu vrouw Harmsen den volgenden morgen weder over zijn toestemming begon te spreken sprong zij op van vreugde bij het hooren dat Harmsen zich niet tegen hunne verbindtenis zoude verzetten wanneer de ouders van Grietjen er tevreden mede waren, en zij gunde zich naauwelijks den tijd zich te kleeden om Klaas op te roepen en hem de blijde tijding mede te deelen.

Nog denzelfden morgen begaf zich Harmsen in eigen persoon met Klaas naar den molen, om met de ouders van Grietjen te spreken, die reeds door haar van het aanzoek waren verwittigd, en gaarne hunne toestemming aan de keus hunner dochter geven wilden. Er werd bepaald dat Harmsen met zijn familie des avonds bij den mulder zoude komen, die dan alle bureu en kennissen uit het dorp bij zich zoude verzoeken, en op het feest de verbindtenis van Klaas en Grietje bekend maken.

Ieder hielp dus om zoo spoedig mogelijk voorbereidselen voor het feest te maken; Gerrit moest de gasten gaan verzoeken, de mulder spaarde zijn meel en zijn oven niet, al was het ook Zondag, en

Harmsen, die zich thans zelf over het voorgevallene verheugde, reed naar de stad om brandewijn en andere benoodigdheden te gaan halen en toen des middags de klok vijf uur wees, was alles in orde wat men maar op een bruiloft kon verlangen.

Dewijl vrouw Harmsen de voornaamste hand in alles had gehad en zooals ieder zeide het best slag van vertellen had, werd er besloten dat zij, wanneer alle gasten tegenwoordig waren, het groote nieuws zoude mede deelen, en zoo geschiedde het. Toen de gasten bijeen waren verzocht zij hun een oogenblik te luisteren en verhaalde op hare eigene eenvoudige manier de geheele toedragt der zaak, zoowel de eerste ontmoeting van Klaas en Grietje op het land, als de geheele geschiedenis van het uitschrijven en opzeggen der declaratie zoo grappig, dat alle gasten, Harmsen niet uitgezonderd, schaterden van lagchen, behalve Klaas, die geheel verlegen was en zich daarom met Grietje in een' hoek van de kamer verschool, waar hij door haar nog erg met zijn blooheid geplaagd werd.

Toen vrouw Harmsen geeindigd had werd het jonge paar door felicitaties overstelpt, terwijl vrouw Harmsen, die door Gerrit was verzocht nu ook bij vader eens een goed woordje voor hem te doen, van de gunstige stemming, waarin haar man dezen avond verkeerde, gebruik maakte hem te verzoeken om Gerrit, die zich voor zijn' broeder zoo verdienstelijk had gemaakt, nu ook te beloonen en hem gelukkig te maken door er in toe te

stemmen dat hij schoolmeester worden mogt. Zoo-
wel de meester zelf, als Klaas en Griet veree-
nigden zich met dit verzoek en drongen zoo sterk
bij hem aan, dat hij wel toe moest geven, en
Gerrit toeriep:

„Noe, Gerrit, aaij't zoo graag wilt, dan geef
ik oe permissie um schoëlmeister te worden!”

BLADVULLING.

Wat een student moet zijn, en wat hij niet moet zijn.

Een student moet zijn als het golvend water,
rusteloos; maar ook niet als het golvend water,
dat, eenmaal den dam doorgebroken, moeilijk
binnen zijn oevers terugkeert.

Een student moet zijn als een muntstuk, rond
en overal gangbaar, maar ook niet gelijk een munt-
stuk, dat dikwijls zeer raar rollen kan.

Een student moet zijn als de Haarlemsche Cou-
rant, opregt, doch ook niet als de Haarlemsche
Courant, die in vele koffijhuizen te vinden is.

Een student moet zijn als een ster, schitterend,
maar ook niet als een ster, die zich alleen 's nachts
het schoonst vertoont.

POEZY EN LIEFDE.

De zanger roert de gouden snaren aan
Van zijne lier, en zie, een heerlijk lied,
Een godlijk lied is in zijn ziel ontstaan,
Dat in den duistren nacht zijn stralen schiet,
En hemels ruischt in aller tijden oor,
Eén wezen slechts kan dezen klank verstaan.
Dat wezen nadert stil. Het doet zich voor
Als in een hemelstralenkrans gewikkeld.
Dan gloeit mijn lied, en dringt de wolken door,
Als van een goddelijken geest geprikkeld.
Dan zie 'k een stroom van harmonieën vloeijen,
En in een veld vol eeuwig lichtgewemel
Daar zweeft het lied in eeuwig reine klaarheid.
Waar liefde en dichtkunst voor elkander gloeijen,
Daar oopnen zich de poorten van den hemel,
En 't hart stijgt opwaarts tot de heil'ge waarheid.

Naar Körner.

Joëg Slira.

AAN CORONA, DE ZANGERES.

Nog hoor ik u! Een zee van harmonieën,
Voor mijne ziel één serafijnen taal: —
Uw stem, zoo zoet als van den nachtegaal
Ja, als der Englen vrede-melodieën.

Nog zie ik U — en al mijn aadren gloeijen
Vergeefs verberg ik 't woelen van mijn hart.
Uw schoone ziel, die 's ligchaams schoonheid tart,
Ziet om zich heen des hemels schoonheên bloeijen.

Een toovergeest heeft zich aan u verbonden,
En ieder hart tot hulde aan u gedwongen:
Geen die ooit onverwonnen van u gaat,
Want 't schoone, dat uw liederen verkonden,
En al het teedre dat gij hebt bezongen,
Dat alles spiegelt zich in uw gelaat.

April 59.

Naar Körner.

Joëg Slira.

IK DENK AAN U.

Ik denk aan U, wanneer ik in gepeinzen
Gezeten ben aan d'oever van den vliet;
Wanneer de zon voor 't sterrenheir gaat deinzen,
Haar laatsten straal nog over 't water schiet.

Ik denk aan U, wanneer de nacht zijn wicken
Heeft uitgespannen over aard en zee.
Ik denk aan U, ook bij het ochtendkrieken,
Als 'k slaaploos oprijs van mijn legersteê.

Ik denk aan U, 'k moog slapen, ik moog waken;
Uw lieflijk beeld zweeft me immer voor den geest:
In de eenzaamheid, bij woelige vermaken,
In 't stil vertrek, of op een vrolijk feest.

Ik denk aan U, en zalig is dat denken,
Het kan bij rampen steun en troost mij schenken,
't Zet geest en ligchaam kracht en leven bij.

Maar eindloos grooter vreugde zou 't mij schenken,
Wanneer ook gij aan mij soms wildet denken,
Ik denk aan U, — o, denk dan ook aan mij!

PROSPECTUS

VOOR EEN NIEUW EN OORSPRONKELIJK WERK

GETITELD:

WOORDENBOEK VOOR DE AKADEMIE-BURGERS
VAN NEDERLAND.

Uit te geven door de firma Beergraag & Co.

MEMORIE VAN TOELICHTING.

Legio is het aantal Woordenboeken, dat voor en na bij alle volken van de aarde in het licht verscheen, doch aan een Woordenboek, dat bovenstaanden titel tot opschrift voert, heeft men, o, schande! nimmer gedacht, veel minder pogingen aangewend om het zamen te stellen.

Ziedaar een leemte, welke Beergraag en Co. bij voldoende ondersteuning van de belanghebbenden wenschten aan te vullen.

In de meeste woordenboeken wordt alleen de letterlijke vertaling van de woorden overgebracht, zonder meer; de logische, de zuivere, de ware

beteekenis blijft verborgen en achterwege, tot groote schade van hen, die iets verder willen kijken dan hun neus lang is, en dat in een tijd, waarin men zoo gaarne au fond der zaken wenscht door te dringen, en niet-logisch te zijn voor een zware beschuldiging wordt gehouden.

De studerende jongelingschap, die zich over het algemeen gaarne van den waren zin en de ware beteekenis tracht te vergewissen, en zich niet vergenoegt met eenvoudig napraten, gevoelt dagelijks die behoefte, en de zekerheid daarvan heeft de uitgevers en de verzamelaar, Mr. Letterdief, genoopt aan dat gebrek te gemoet te komen, na zich vooraf verzekerd te hebben van de medewerking der *geleerde* mannen en letter.... kunden, waarvan ons dierbaar vaderland zulk een buitengewonen overvloed bezit.

VOORWAARDE VAN INTEEKENING.

De firma Beergraag en Co. verbindt zich de uitgave van bovengenoemd klassiek werk zoodanig te regelen, dat zij eensdeels duur genoeg is om de concurrentie of deelname van ploerten te beletten, anderdeels goedkoop genoeg om alle waardige Akademie-burgers, intekenaars, in staat te stellen zich dit onmisbaar handboek aan te schaffen.

Men zal per kwitantie over het bedrag beschikken, alléén dan, wanneer het voldoende gebleken is, dat zij òf gesjeesd zijn, òf formeel in het bezit van het Radicaal zijn gesteld.

Het rijke onderwerp, schier onuitputtelijk van inhoud, noopt de uitgevers tot een eenigzins uitvoerige behandeling.

Het geheele werk zal echter het bedrag van 200 afleveringen, ieder à 5 vel druks, niet te boven gaan; elke aflevering daarboven ontvangt men gratis.

De prijs van iedere aflevering is 30 Cts.

De uitgevers verbinden zich, om als de inteekening zal gesloten zijn, den prijs onherroepelijk op 60 Cts, en dus op het dubbele bedrag van den inteekeningsprijs, vast te stellen.

De eerste aflevering zal als proefnummer op beziens worden rondgezonden, edoch alleen aan de buitenkant, uit vrees dat het werk anders even als sommige lieden bij een nadere beschouwing ietwat mogt tegenvallen.

Papier en druk zullen, gelijk van zelf spreekt, niets te wenschen overlaten; het papier althans zal het geweten van een beunhaas in kwade zaken in blankheid ver overtreffen.

Ten gerieve van het publiek hebben de uitgevers besloten dit werk in gemakkelijk zakformaat uit te geven, even als het nieuw Woordenboek van vier talen van N. S. Calisch.

Hieronder laten wij eenige woorden volgen tot regte waardering van ons loffelijk doel.

PROEVE VAN BEWERKING.

Akademie.

Een groote restauratie, waar men à la carte dé-

jeuneert en dineert. De menus zijn van denzelfden prijs, doch verschillen soms aanmerkelijk in waarde. (Hij, die de grootste appetijt heeft, trekt het meest partij van zijn geld.)

Eendragt.

Een stevige omslag van perkament ofte wel ezelsvel, die al de bladen van een boek bij elkander houdt; raakt echter een van de bladen los, dan volgen er andere, en het boek raakt uit zijn verband.

Geld.

De ziel van het studentenleven, een vrijgeleide voor vele gezelschappen; een voorbehoedmiddel tegen blaauwe scheenen; (zie verder op ongeluk).

Likkers.

Brooze vaartuigen van papier-maché, die in den storm tot pap worden geslagen; die het eigenbelang tot stuurman en de domheid voor roer hebben.

Radicaal O. I. A.

Een vrede-contract, na een worstelstrijd van eenige jaren. (*Zie Illusien.*)

Driemaandelijksche Rapporten.

Horoscopen, die het lot van velen voorspellen.

Sjeezen.

Zeker soort van rijtuigen, bijzonder geschikt voor togtjes naar de maan. (*Zie Geld.*)

Studentikositeit.

Een muzikinstrument, dat zeer dikwijls bespeeld, maar ook zeer dikwijls slecht bespeeld wordt.

(De zuiverheid van de toonen hangt af van de kunde van den speler.)

Studie.

Een uurwerk, dat ijver tot slinger en volharding tot gewigt heeft.

Vriendschap.

Deze zaak is sedert eenigen tijd min of meer in onbruik gemaakt, en het woord derhalve verouderd; men vindt er echter hier en daar nog sporen van.

Wetenschap.

Een toovergodin, die theorie tot zetel en praktijk tot staf heeft.

Liefde.

Een teedere plant, die geen koude verdragen kan.

De echte soort is met geen geld te koop, doch kan hier en daar, ofschoon zeldzaam, helaas! gevonden worden.

Babbelaars, kwaadsprekers, enz.

Vulkanen, die gedurig érupties te weeg brengen en vele verwoestingen kunnen aanrigten.

Oude Vrijsters.

Meestal bouwvallige en een weinig opgeverwde

gebouwen, die dikwijls uit de hand te koop worden aangeboden, doch zelden koopers kunnen vinden.

Muurbloemen (op de bals te zien.)

Deze zijn even als de nullen onder de cijfers, die op zich zelve geen waarde hebben, en alleen dienen om de ledige plaatsen aan te vullen.

Vloeken.

Zevenklappers, die men afsteekt om het publiek te doen verschrikken.

Illusie.

Een boom, die in een Akademie-stad het weligst opgroeit, doch even als de wonderboom van Jona (zie propheet Jona cap. 4 vs. 6 enz.) ook zeer spoedig verdort.

De uitgevers verwachten een ruim debiet van dit grootsche werk, welks gelijke men tot heden toe nog niet gevonden heeft, daar de prijs er van zoo laag mogelijk gesteld is, en de naam van den verzamelaar en die van de uitgevers het werk reeds als van zelf aanbevelen.

DE CRINOLINE.

„Ik erger mij nog dood,” sprak Lucifer eens tot de zijnen,
„Men ziet tegenwoordig op aarde haast niet anders dan fijnen,
Het volk loopt even hard naar de kerk, als vroeger naar een bal,
En dat niet op één plaats; helaas neen! je ziet het overal.
Ik heb al wat dagen en nachten zitten practiseren
Hoe ik den menschen dat drukke kerkgaan toch zal verleeren,
Maar hoe ik mij ook bedenk, ik acht er mij niet toe in staat.”
„Oppermagtig Heer!” sprak toen een daivel „ik weet goeden raad;
Volgens mijn plan zal het kerkgaan vooreerst sterk verminderen,
En de menschen zullen u in het eerste jaar daarmee niet meer hindren;
Wij winnen dus, als gij 't goedkeurt, een overvloed van tijd
Om een ander middel te bedenken.” „Hoe hebje dat dan overleid?”
Zei Lucifer, „doch weet, dat, mogt je plan me niet bevallen,
Zoo laat ik je straffen, tot een voorbeeld voor allen;
Maar is je raad goed, en geeft hij mij baat,
Dan geef ik je, op mijn woord, zitting in mijn Hoogen Raad,
En leg me nu je plan eens uit, van stukje tot beetje.”
„Welnu, Sire,” was het antwoord, „het bestaat alleen daarin, weetje,
Dat men de hoepelrokken wêer in de mode brengt,
En de kerkdeuren hier en daar een beetje verengt.
Dan zal weldra niet ééne dame meer in de kerk kunnen komen,
Hetzij volgeling van Luther, van Calvijn of van Rome;
De eene hoort niets van de preek, en de andere verzuimt de mis,
Dunkt u niet, Sire, dat dit een kostelijk plannetje is?” —

„Wat de vrouw aangaat, ja, 'k moet bekennen, 't zou helpen:
 Maar de man?" „Och heerejé, wat zou vrouwlief hem overstelpen
 Met verwijtingen en gezucht en flauwten en geweën,
 Als hij naar de kerk ging, en haar liet alleen.
 En wat nu betreft de ongetrouwde heeren,
 Uwe majesteit moet mijn vrijpostigheid excuseren,
 Maar ik zeg het, en ik blijf er bij, en ik houd het ook vol,
 De jongeheeren zijn op het kerkgaan niet zoo heel dol." —
 „Je hebt wezenlijk gelijk: breng het plan dan maar ten uitvoer!"
 Zoo gezegd, zoo gedaan. Daar de volgenden dag de schuit voer,
 (Want spoorwegen en stoombooten zijn in de hel nog onbekend),
 Vertrok een aantal duivels naar Parijs, een drommelsch end!
 Eene tweede editie ging per postkar naar Londen,
 Daar in die twee steden de meeste modes worden gevonden,
 Te gelijktijd vertrok een allergeweldigst getal
 Van duivelen naar de aarde, en verspreidde zich overal,
 En metselde des nachts, zonder dat iemand het kon merken,
 De ingangen naauwer van alle groote kerken,
 De hoepelrok vond zooals men weet, een goed onthaal;
 Toen Eugenie er een had, hadden de dames ze terstond allemaal.
 Of Lucifer zijn doel bereikt heeft, heb ik niet vernomen,
 Maar mijn lezers (en lezeressen) weten nu waar de *Crinoline* van daan
 is gekomen.

1857.

Joëg Slira.

 GRAFSCHRIFT OP EEN SCHRIJVER.

Hier rust een brave, beste man,
 Goedhartig en regtschapen;
 Vaak bleef hij heele nachten op
 Om andren te doen slapen.

Naar het Hoogduitsch.

VARIA.

Overgaan.

La longueur du procédé est impuissance, la
multiplicité des secours est faiblesse.

Lettres de Pascal.

Reorganisatie.

I was never much displeased with those harmless
delusions, that tend to make us more happy.

GOLDSMITH.

Idem.

Wie aan zulk een ding gelooft,
Is van zijn verstand beroofd.

VAN ALPHEN.

Verandering van bestuur.

The hopeless past, the hasting future driven
Too quickly on to guess if hell or heaven.

BYRON.

Zeker Rekwest.

Men kijkt als dondert het te Keulen, [veulen.
En echter... daar is spraak slechts van een ezels

DIDYMUS.

Analytische Meetkunst.

Away! Away! My breath was gone
I saw not where he hurried on:
't Was scarcely yet the break of day,
And on he foam'd — away! away!

BYRON.

Likdoorns op een bal.

Die Füße jammerten, aber das Auge frohlockte.

1001 Tag im Orient.

Ploert-Student.

Wenn *er* trinkt, wird er betrunken,
Trinken *wir* — sind wir begeistert!

1001 Tag im Orient.

Op de baan.

Vrient! die hier staat aan dese sloot,
Mij dunckt, sy is u wat te groot.

CATS.

Bij feestelijke gelegenheden.

Roep daarom Andries hier zonder tijdverlies.

Schoolmeester.

Natuurkunde.

Het is iets verrassends in de natuurkunde, dat
zeer dikwijls de verst van elkaâr liggende daad-
zaken, die als het ware niets met elkander gemeen
hebben, als door een tooverslag elkander naderen.

Album der Natuur.

Idem.

But the circumstance about him, which impressed me most, was, that he had no voice, but spoke in a whisper.

DICKENS.

Overgaan, eerste Studiejaar.

„We must make it stretch as far as we can, that's all. I'll do the best in my power for you.” With these words he put the money in his pocket, and kindly told me not to make myself uneasy; he would take care it should be all right.

DICKENS.

Raad van Bestuur.

De koekoeck sitt en singht,
De koekoeck ligt en stinkt.

HUIJGENS.

Wiskunde, eerste Studiejaar.

Jongens, ik vind dat het zoo mal staat als iemand niet rooken kan.

CAMERA OBSCURA.

Gezien zijn.

Weil Sie als erste Klugheitsregel den Satz festhalten, es mit Niemandem zu verderben.

1001 Tag im Orient.

?

It is not easy, Trim! for one, bred up to arms, who seldom looks further forward than to the end of his musket, or backward beyond his knapsack, to know much about this matter.

STERNE.

Idem.

He had come in, with an idea of distinguishing himself rather, conceiving that he was very well prepared; but it turned out to be quite a mistake.

DICKENS.

Delvenaars.

Respectable Leute, aber bis zum verzweiflung hausbacken.

FREYTAG.

Idem.

Im ganzen genommen, ein Beispiel, wie man nicht sein musz, wenn man amüsant sein will.

FREIJTAG.

